

MAGYAR VENDÉGLŐS-

és

KAVÉS-IPAR



V. évfolyam. Budapest, 1902. október 1-én. 19. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest, V. ker., Lipót-körút 13. szám.

Talisman
TÖRLEY JÓZS. ÉS T^{SA}

Promontor
(Budapest.)

CHAMPAGNE
Veuve Clicquot „Doux”
édes;
Veuve Clicquot England,
demi sec, félfédes;

CHAMPAGNE:
Veuve Clicquot „Sec”,
száraz;
Veuve Clicquot „Dry”,
igen száraz;

ofoszt.



Veuve Clicquot
„Brut”, egész
száraz.

Veuve Clicquot
„Brut”, egész
száraz.

Vezérképviselő:

Kraus Gottlieb Bécs I., Kärnthnerstrasse 21.

Saját érdeünkben
csak

Pinczér-Gyűjtőt

vásároljunk.

Jobb mint minden más gyűjtő, **nem drágább és a nyers bevételből**

5%-ot

fizet a gyár nyugdíjalapunk javára.

1 láda 3000 doboz *franco* minden állomásra 33 korona utánvétel vagy előzetes beküldése ellenében. Megrendelések czime:

Temesvári Gyűjtőgyár Temesvár.

Budapesti főraktár: V., Erzsébet-tér 1. sz., földszint.

— Telefon 33-49. —

DOMINO sec PEZSGŐ

PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS
1900.
ARANY ÉREM



IRODA:
BUDAPEST
ÜLLŐI ÚT 60.

BELATINI BRAUN A.

GYÁR: VELENCZE FEHÉR M.

RÓZSA SZÁLLODA KÖRMEND.

Olesó szobák, jó konyha, kitünő sörök,
valódi balatonvidéki hegyi borok.

— Hacker János, tulajdonos.

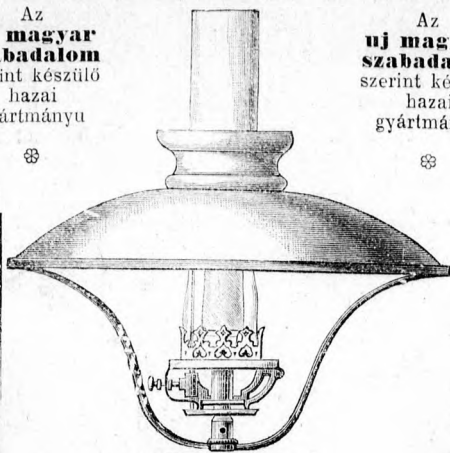
HIRDETÉSEKET FELVESZ

• a kiadóhivatal •

Budapest, V., Lipót-körút 13.

Az
uj magyar
szabadalom
szerint készülő
hazai
gyártmányu

Az
uj magyar
szabadalom
szerint készülő
hazai
gyártmányu



“DURABLE” gázizzó harisnyák,

melyeknek fényereje és tartóssága
hasonlíthatatlanul nagyobb az eddigi
gyártmányoknál, igen olcsón kaphatók.

Gyár és szétküldési főtelep:

BUDAPEST, VII., Kazinczy-u. 53.

== Telefon 10-76. ==

A harisnyák fényerejéről meggyőződhetni a **VI. Teréz-körút 24. sz. a. „EDISON“** kávéházban, mely ezen izzóttestekkel van világítva.



Alapítva 1864.

Löwenstein M.

Cégtulajdonos:

Horváth Nándor

BUDAPEST.

Főüzlet:

IV., Vámház-körút 4.

(ezelőtt Eskütér.)

Fiók-üzlet:

IV., Kishid-utca 7.

Fűszer-, csemege-, con-
serv-, sajt-, vaj-, bor-,
pezsgő-, cognac-, tea-,
és rum-raktár.

Sürgőnyezim:

Löwenstein

Vámház-körút.

RIR. UDVARI SZÁLLÍTÁS
FOURNISSEUR DE LA COUT. IMPERIALE ET ROYALE
UDVARI SZÁLLÍTÓJA
JÓZSEF FŐHERCEG
6 CS. ÉS KIR. FENSŐÉNEK
FÜLÖP SZENT JÓZSEF UDVAR
ERŐSÍTŐ ÉS FENSŐÉNEK
Q CSASZARI ÉS APOSTOL. KIRALY. FELSÉGI
LEGFELSŐ ELISMERÉSE 1898. DECEZ 13



BUDAPEST 1886 BUDAPEST 1893

BUDAPEST 1893

Magyar Vendéglős- és Kávés-Ipar

— A SZÁLLODÁS-, VENDÉGLŐS-, KORCSMÁROS- ÉS KÁVÉS-IPAR ÉRDEKEIT ELŐMOZDÍTÓ SZAKLAP. —

A »SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSAK, PINCZÉREK ÉS KÁVÉSSÉGÉDEK ORSZÁGOS NYUGDIJ-EGYESÜLETE« — A »DEBRECZENI SZAB. KIR. VÁROSI SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSAK ÉS KORCSMÁROSOK IPARTÁRSULATA« — »NAGY-VÁRADI SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSAK ÉS KORCSMÁROSOK IPARTÁRSULATA« — »KASSAI VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSAK, KORCSMÁROSOK ÉS PINCZÉREK EGYLETE« — AZ »ARADI VENDÉGLŐSÖK ÉS KÁVÉSAK IPARTÁRSULATA« — »SZEGEDI SZÁLLODÁSOK, KÁVÉSAK, VENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMÁROSOK IPARTÁRSULATA« — A »GYŐRI SZ. KIR. VÁROSI VENDÉGLŐSÖK, ITALMÉRŐK ÉS KÁVÉSAK IPARTÁRSULATA« — A »SZATMÁR SZ. KIR. VÁROSI VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSAK ÉS PINCZÉREK EGYESÜLETE« — A »POZSONY SZ. KIR. VÁROSI SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK, KORCSMÁROSOK ÉS KÁVÉSAK IPARTÁRSULATA« — A »BUDAPESTI KÁVÉS-IPARTÁRSULAT«

HIVATALOS LAPJA.

Megjelen

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre. . . 3 korona | Egész évre. . . 12 korona
Félévre . . . 6 „ | Egyes szám ára 50 fillér.

Felélős szerkesztő:

F. KISS LAJOS

minden hó 1. és 15. napján

Kéziratok nem adatnak vissza

Főszerkesztő:

Dr. Solti Ödön

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V. ker., Lipót-körút 13.
Hirdetések felvétele ugyanott.

Szerkesztő és kiadóhivatali főnök:

BARTA BÉLA

Ünnepek után.

(B—a.) Tavaly nyáron a hirszolgálat rövid szakvakan tudatta Európa sajtójában, hogy a *Vendéglősök Nemzetközi Egyesülete* ez évben *Budapest*en tartja nagygyűlését. A világsajtót bejárta e hír és a forrás, melyből fakadt, gyűjtötte a nagygyűlésre való anyagot, hogy kellő helyen és kellő időben belé öntse a nyilvánosság tengerébe, mely a közvélemény hajóját hordja ide s tova.

És nem is hiába.

Mert a „*Budapesti Vendéglős Ipartársulat*“ oly eredményt képes felmutatni a lefolyt, felejthetetlen ünnepnapok ügyes, sikerült rendezése folytán, melyet bizvást irigyenek azok a szigorú és ferde felfogású bírálók, a kik mindenkor és mindenben a gáncsot keresik, a kik azonban soha nem mutatják meg bírálatukban azt a helyes irányt, melyet követni akár észszerű, akár czélszerű volna.

A mit a rendezőség magára vállalt, azt mintaszerűen teljesítette, daczára annak, hogy törekvései elé nem egyszer elháríthatatlannak látszó akadályokat gördítettek a mostoha viszonyok.

És éppen e mostoha viszonyok közepette mindig a vezérek akaratereje, találékonysága, sziklaszilárd kitartása, lelkesítő buzdítása, önzetlen szorgalma, önfeláldozó készsége, kartársi szeretete, hazafias törekvése voltak azok a rugók, melyek lehetővé tették, hogy a nehéz feladatot — *elvetni az idegenforgalom emelésének első magvát szeretett hazánk javára* — sikeresen oldják meg.

Hiábavaló itt minden méltatlan és egyoldalú kritika, hiábavaló itt bárminő csipkedés; az azonban bizonyos, hogy a „*Budapesti Vendéglős Ipartársulat*“ és ennek vezető férfitai hervadhatatlan érdemeket szereztek maguknak akkor, midőn óriási anyagi áldozatok árán idehozták Európa intelligens szállodásait, a kiknek útján a külföld bizonyára más véleményt táplál ezután hazánkról és fővárosunkról, mint eddig.

Tullépnök azt a határt, melyet a lefolyt ünnepnapok rövid méltatása szab elénk, ha most azzal akarnánk foglalkozni, hogy minő módon foly be a külföldi szállodások tömeges látogatása a magyar idegenforgalom emelésére, de bátran és nyíltan mutatunk a jövőre, mely be fogja bizonyítani, hogy annak a vendégszeretnek, melyet a *főváros, a kormány és a vendéglős-*

ipartársulat nyújtott vendégeinknek, meg lesz a gyakorlati haszna is.

Annál is inkább hangoztathatjuk ezt az állításunkat, mert meg vagyunk róla győződve, hogy *Gundel* János, *Glück* Frigyes és *Stadler* Károly, a vezérek és az ezek mellett *működő vezérkar összes tagjai* önzetlen fáradozásuk munkáját még nem látják befejezettnek és nagyon jól tudják ők, hogy az elhintett mag a legjobb talajban is csak akkor hozza meg az áldásos termést, ha kellőleg plántálják, művelik a termőföldet és gondoskodnak arról, hogy természeti csapások ne okozzanak benne kárt.

Azért még most csak melegágyi talajnak tartjuk a külföldi szállodások jóindulatát, jóakarátát és pártfogását, mely a legkisebb zivatarra tönkremenne, azonban kertészeink ép oly erélylyel, gondozással és ügybuzgalommal, mint önzetlen odaadással és körültekintő tapintattal, — felszerelve az összes szükségelt kellékekkel — nemcsak fejleszteni fogják azt a meleg jóindulatot, melyet eddig sikerült felébreszteniök külföldi kartársaik szívében-lelkében, hanem annyira megerősítik, hogy a rosszakarát legnagyobb vihara sem lesz képes kárt okozni abban a törekvésben, mely az összes ünnepek kiindulópontja volt, midőn *Budapestre* hívták a külföldi szállodásokat.

Ez a cél pedig nem volt más, mint megteremteni hazánkban egy fontos közgazdasági áramlat keletkezését.

Megteremteni, fentartani és fejleszteni az idegenforgalmat.

A feladat sokkal nehezebb volt, mint a hogy eleinte mutatkozott.

Az erő, a munka sokkal jobban kidomborodott, mint a hogy a mi viszonyaink szerint számíthattuk. Az eredmény pedig a nehéz feladat még nehezebb megoldásánál éppen az okos és czélszerű munkabeosztás alapján, az összes közreműködők lelkes és fáradhatatlan tevékenysége folytán oly fényes volt, hogy nemcsak a külföldi vendégek emlékeznek meg rajongással és szeretettel az itt töltött kedves napokról, hanem mi, a kik közelebbről láttuk küzdeni iparunk herosait, igaz lelkesedéssel és szívünk meleg szeretetével hajtjuk meg előttük az elismerés zászlóját.

Mi, a kik vezetőinkkel együtt félve reménykedtünk és reménykedve féltünk, a kik ismertük a siker horderejét, de éreztük az esetleges felsülés tönkresilányító következményeit is, a kik láttuk az elénk gördülő akadályok tömegét, a kik megküzdöttünk becsületesen

— Hirdetési rovatunkat lapunk olvasóinak becses figyelmébe ajánljuk. —

szakiparunk érdekeiért, nemcsak külső megnyilatkozásban tulajdonítunk megbecsülhetetlen értéket a külföldi szállodások tömeges ideterelésének, hanem benső hatásában is páratlannak tudjuk szakiparunk történelmében.

A budapesti vendéglős-ipartársulat megmutatta, hogy nemcsak erős vára hazánk összes vendéglősipari törekvéseinek, hanem azt is, hogy ha kell, óriási anyagi áldozatok árán hazánk érdekeit szíven hordlja, melengeti és előmozdítja és hálás közgazdasági tényezőként mutatkozott be ez alkalommal nemcsak itthon, hanem a külföld előtt is.

A kormány, a főváros, az egész magyar sajtó támogatása soha ügyet nem segített érdemesebben, mint a mi ügyünket, mert tudták, hogy e fontos és kezdeményező gyakorlati munkánkban velünk együtt szolgálatot tesznek Budapest székes-fővárosnak és szeretett hazánknak.

Am ezéért hálás köszönettel tartozunk mindazoknak — elsősorban a kormánynak, a fővárosnak és a magyar sajtónak — a kik szakiparosaink önzetlen törekvéseit előmozdították.

A „Budapesti Vendéglős Ipartársulat“ elnöksége, választmányja és összes tagjai pedig nyugodtak lehetnek, hogy feladatukat sikeresen oldották meg és meggyőződésünk tán nem csal, ha a szeptember hóban Budapesten lefolyt ünnepségek idejéig iparunk történetében ama időpontnak jelöljük, melyre jövőbeli szakipari törekvéseinknél mindig mint olyan határköre tekinthetünk vissza, melyről a szálloda- és vendéglős-ipar komoly, czéltudatos munkásságát fogja leolvasni mindenki, a kinek hazai iparunk fejlődése, így tehát szakiparunk fejlődése is szíven fekszik!

Igy legyen!

* * *

Alább következik részletes tudósításunk a három közgyűlésről olyan sorrendben, a mint azok lefolytak.

I.

A „Szállodások, Vendéglősök, Kávésok, Pinczerek és Kávéssegédek Országos Nyugdíjgyesülete“ V. évi rendes közgyűlése.

Bokros Károly elnök: T. közgyűlés (Halljuk! Halljuk!) Mielőtt tárgyalásainkat megkezdjük, örömmel üdvözlöm az idegenből idejött tagtársainkat. Én azt hiszem, ezuttal minden bővebb és nagyobb beszédétől az igen t. közgyűlés fel fog engem menteni. Valamennyien tudjuk, hogy a külföld legelekelőbb vendéglősei adtak találkozózt Budapesten, amely kitüntetést annál kevésbé szabad kicsinyelnünk, mert mondhatom, hogy a külföld a lehető legrosszabb véleménnyel van Magyarországról, de még ennél is rosszabb véleménnyel annak székes fővárosáról, Budapestről. Ezt a rossz véleményt van hivatva a holnap kezdődő ünnepélyességeknél nagy része megczáfolni és én erősen hiszem, sőt meg vagyok róla győződve, hogy meg is fogja czáfolni. Ezt akartam a nemzetközi ünnepségekre nézve előadni. (Helyeslés.)

A mi a mi ügyünket illeti igen t. közgyűlés, bővebb jelentést a jogtanácsos ur fog adni; ki is nyomattuk jelentésünket évi működésünk eredményéről, a mit t. tagtársaink átvehetnek. Csak azt vagyok bátor még kijelenteni, hogy daczára annak, hogy nyugdíjintézetünk az u. n. esikő-betegségen már átment és daczára annak, hogy ma már annak minden egyes tagja meg van győződve, az intézet magasztos hivatásáról, nemes célairól, mégis úgy áll a dolog, hogy — és ez sajnálatos körülmény, — ma majdnem több az intézetben beirttak között a principális, mint a pinczér. Ez előttem megfoghatatlan, mert elvégre is nem az a principális van

küteve oly momentán a nélkülözéseknél, a megbetegedés vagy munkaképtelenség esetére való kereset-hiánynak, hanem a pinczerek, a kiknek ezen intézetet épen ezért nemcsak pártolniok, de érte élniök és haliok kellene és arra törekedni, hogy ez a nyugdíjintézet mentől nagyobb, mentől fényesebb, mentől virágzóbb legyen. (Ugy van! Ugy van!) Ámde ezeket kötéllel is alig lehet fogni. (Mozgás!) Tettünk lépéseket e baj orvoslása végett a belügyminiszter urnál is. A kormányelnök ur át volt havta e nyugdíjintézetnek nagy fontosságától, azonban hivatkozott a külföldön létező ugyanilyen nyugdíjintézetekre s azt mondta, hogy a nyugdíjintézetbe való belépés ezuttal kötelezővé nem tehető. Értem a kötelezővé tétel alatt azt, hogy minden egyes principális a nála alkalmazásban levő pinczereket, a borfiutól kezdve fel egész a főpinczérig, tartozik az intézetbe beiratni. Azonban a mi késik nem mulik, Ebbeli törekvésünk megvalósulása ma már csak idő kérdése. Ezen bajok megszüntetése végett egy indítvánnyal lesznek bátor a mélyen t. közgyűlés elé járulni. (Halljuk! Halljuk!)

Már a mult évi közgyűlésünkön volt szó arról, hogy a nyugdíjintézetbe rendkívül lassan mennek a beiratkozások. Okát kutattuk ennek és rájöttünk, hogy bizony soknak még meg kell magyarázni, hogy mi is az a nyugdíjintézet, mi annak a czélja, mi a hivatása, minő előnyöket nyújt és biztosít. Szükség van erre pedig azért, mert a 18—22 év közöttiek nem goldolnak arra, hogy egyszer elérik az 50—60 év közötti kort is. Meg kell tehát magyarázni, hogy ez az intézmény saját jóvoltuk, existenciájuk biztosítására irányul. Ezen czél elérése végett azon indítványt lesznek bátor az igen t. közgyűlés elé terjeszteni, hogy alkalmazzunk egy évi időtartamra egy u. n. acquisitort, akinek egy másodosztályú kártyát adunk s akinek feladata lesz bejárni egész éven át az országot és nyugdíjintézetünk számára — a kellő felvilágosítások megadása után — tagokat gyűjteni. (Élénk helyeslés.) Mondhatom t. közgyűlés, hogy ennek költsége korán sem éri fel azt az előnyt, ami ettől várható. Ez különben az indítványok tárgyalása során fog előadatni.

Most pedig miután Önöket még egyszer szívből üdvözlöm, higgadt és nyugodt tárgyalásra kérem és ezzel az orsz. nyugdíjgyesület ez évi rendes közgyűlést megnyitottam nyilvánítom. (Élénk éljenlés.)

A jegyzőkönyv hitelesítésére Förster Konrád és Weingruber Ignác urakat kérem fel.

A napirend második pontja:

Határozatképesség igazolása, szavazó-lapok, meghatalmazások beszedése.

Dr. Solti Ödön jogtanácsos. Mélyen t. közgyűlés! Az idő rövidege és egyéb a napirenden levő tárgyak fontosságára való tekintettel már a közgyűlés megnyitása előtt beszédtem a szavazó-lapokat és meghatalmazásokat és ennek alapján jelenthetem, hogy 31 egyesületi tag van jelen és ezek képviselnek 200 szavazatot. Méltóztassék ezt tudomásul venni és a határozatképességet kimondani.

Elnök: Tudomásul veszi ezt a t. közgyűlés? (Igen.) E szerint a közgyűlés határozatképességét kimondom és áttérünk a napirend harmadik pontjára:

Jelentés az igazgatóság évi működéséről.

Dr. Solti Ödön jogtanácsos: Mélyen t. közgyűlés! (Halljuk! Halljuk!) Negyedszer állok a mélyen t. közgyűlés színe előtt, hogy az igazgatóság évi működéséről jelentésemet előterjeszsem. (Halljuk! Halljuk!)

Minden egyes szakiparnak, de minden egyes társadalmi közületnek is fejlettségét, állását azon intézményekben látjuk visszatükröződve, a mely intézményeket ezen társadalmi közületek maguknak céljaik elérésére létesítettek. Különösen fontos a jelen pilla-

natban, hogy a magyar vendéglős szakipar és az abban működők fejlettségüket, érettségüket és józanságukat ilyen intézményekben kimutassák, mert hiszen az ünnepeknek egy olyan sorozata előtt állunk, a melyet nemcsak az ünnepek, mint mulatságok, oldaláról kell szemügyre vennünk, hanem azon országos közgazdasági jelentőség szempontjából is, a melyet a külföldi vendéglősök és szállodások hazánkban való megjelenése magában foglal. Nagyon jól jegyezte meg az igen t. elnök ur, hogy hazánkat külföldön nagyon rosszul ismerik. Nem az a baj uraim, hogy nem ismerik, hanem az, hogy nagyon rosszul ismerik.

Azon kell tehát lennünk uraim, hogy most, midőn megjelentek hazánkban az idegen forgalomnak ezen folyam-mérnökei, hogy szerény meggyőződésük alapján maguknak véleményt alkossanak a mi viszonyainkról, megmutassuk nekik, hogy milyen az a magyar vendégszeretet és egyszersmind kimutassuk, hogy intézményeink tanuskodnak a magyar vendéglős iparnak magas színvonalra történt emelkedéséről. (Helyeslés.) Én meg vagyok győződve arról, hogyha ezen szemüvegen át nézik a magyar vendéglős- és kávéipart és az azzal összefüggő rokon-iparokat, fognak itt intézményeket találni, a melyre büszkék lehetünk. Büszkék lehetünk intézményeinkre különösen egy oldalról és nevezetesen arról, hogy mindezen intézményeket ezen szakipar saját lelkesedéséből, saját áldozatkészségéből, saját józanságából hozta létre szemben a külfölddel, a hol azok a kormányok és a törvényhozások óriási anyagi és erkölcsi támogatása mellett létesültek. Mi, mint az igen t. elnök ur is kijelentette, ilyen erkölcsi és anyagi támogatásnak nemcsak híjával voltunk, hanem bizony sokszor gátra is bukkantunk, amidőn a többségekhez fordultunk. Csak pár ilyen intézményre mutatunk rá: itt van a *szakirányú tanonciskola*, itt van a *magyar vendéglősök országos szövetsége*, itt van a *pinczéregyesület* és itt van mint humánus intézmény az *országos nyugdíj-egyesület* is, mindezek sok évtizedes működésünknek eredményei, a magyar vendéglős-iparosok évtizedes fáradozása és óriási áldozatkészsége alapján létesültek. Legyünk tehát büszkék ezen egyesületekre, viseltessünk szeretettel irányukban és igyekezzünk azok jóvoltát előmozdítani tőlünk telhetőleg. (Élénk helyeslés.)

Ezek után áttérek tulajdonképeni beszámolómrá. Ismertetni fogom az igazgatóság működését és pedig minden irányban, amire csak az igazgatóság figyelme kiterjedt. (Halljuk! Halljuk!) Mindenekelőtt az a kérdés merül fel a közgyűlés előtt, hogy *hogyan sáfárkodott az az igazgatóság*, milyen vagyont volt képes összegyűjteni. E tekintetben jelenthetem, hogy bár a vendéglős iparban működők nagy számához képest tagjaink száma csekély, büszkén mutathatunk az alaptőke szép emelkedésére. A mostani és két év előtti jelentésemben összeállítottam a mérlegeket fél évi időközökben. Ezen mérlegeknek betekintése mindenkit meggyőzhet arról, hogy a nyugdíj-egyesület nemcsak természetes, hanem valóságos fokozatos emelkedésben van, amit az alaptőke emelkedése tükrözött vissza. (Helyeslés.)

Ujabb mérlegek:

Mérleg-számla 1900. évi december hó 31-én.

Tartozik:

Orsz. központi takarékpénztár betétjei	--- K. 71,183.—
Értékpapírok számlája	--- K. 22,200.—
Magy. kir. postatakarékpénztár betétjei	--- K. 1,931.76
	K. 95,314.76

Követel:

Alaptőke	--- K. 91,762.87
Kezelési alap	--- K. 3,381.55
Átmeneti számla (dr. Solti jogtanácsos előlegezése)	--- K. 40.34
1901. januárra előre fizetett lakbér	--- K. 30.—
1901. januárra előre fizetett tisztí illetmény	--- K. 100.—
	K. 95,314.76

Mérleg 1901. évi június hó 30-án.

Tartozik:

Orsz. közp. takarékpénztár betétekért	--- K. 80,971.—
Értékpapír számla	--- K. 22,200.—
M. kir. postatakarékpénztár betétekért	--- K. 5,080.79
	K. 108,251.79

Követel:

Alaptőke-számlától	--- K. 105,086.52
Kezelési alap-számlától	--- K. 2,987.61
1901. július h. előre fizetett lahbér	--- K. 177.66
	K. 108,251.79

Mérleg-számla 1901. évi december hó 31-én.

Tartozik:

Folyószámlai adós más pénzüzetnél	--- K. 96,417.—
Alapítók	--- K. 5,600.—
Értékpapír	--- K. 22,200.—
Árfolyamvesztés le 624. marad	--- K. 21,576.—
Postatakarékpénztár	--- K. 2,095.58
Átmeneti tétel:	
Előfizetett lakbér	--- K. 177.66
Esedékes szelv. kamat	--- K. 309.67
	K. 126,175.91

Követel:

Alaptőke	--- K. 117,492.12
Tartaléktőke	--- K. 2,903.74
Kezelési alap	--- K. 5,770.73
Hitelező	--- K. 9.32
	K. 126,175.91

Mérleg-számla 1902. június hó 30-án.

Tartozik:

Értékpapír	--- K. 21,576.—
Pénztár	--- K. 46.16
Folyószámlai adós	--- K. 121,674.04
Postatakarékpénztár	--- K. 1,788.12
	K. 145,084.32

Követel:

Alaptőke	--- K. 135,750.29
Kezelési alap	--- K. 4,951.08
Függőtétel	--- K. 809.31
Tartaléktőke	--- K. 3,573.64
	K. 145,084.32

Mindezen mérlegek egybevetéséből megnyugvással állapíthatjuk meg, hogy az egyesület alaptőkéje állandó emelkedésben, vagyoni ereje folytonos növekvésben van, úgy hogy már ebből is bizvást következtethetünk az egyesület életképességére és folytonos fokozatos erősödésére. Igazolja e meggyőződésünket azon körülmény is, hogy a tényleg befizetett tagdíjak havonkénti átlag összege most már 1800 kor. A „Jelentés“-ben részletezett adatok szerint 1898-ban 1060 kor., 1899-ben 1160 kor., 1900-ban 1550 kor., 1901-ben 1650 koronát tett ki.

Szakiparosaink takarékosági hajlamának fejlődését, a józan előrelátás, a családtagokról szerető gondoskodás emelkedését erősödését beszéljük nekünk e számok.

Az alaptőke elhelyezésének fontos kérdésével lesz alkalma a közgyűlésnek egy indítvány kapcsán foglalkozni, a melyet a nyugdíj-egyesületnek igazgatósága 702. számú határozatával még múlt évi október havi közgyűlésén hozott. Ezen kérdésnek nagy jelentősége kitűnik abból a körülményből, a mi az urak előtt ismeretes, hogy a mai kedvező — de reánk nézve kedvezőtlen — pénzügyi viszonyok között a takarékpénztárak a készpénzbetétek utáni kamatokat leszállították. Egyesületünk $3\frac{1}{2}\%$ -ot élvez, holott a nyugdíj-egyesületnek tabellája 5% -os kamatozásra van fektetve. Szükséges tehát ezt megközelítenünk. Ezért az igazgatóság majd értékpapirokban való elhelyezésre, majd házvételeire gondolt: tekintve azonban az óriás felelősséget, a mely ezen elhelyezésből reá háramlík, jobbnak tartotta ezt a dolgot indítvány alakjában a közgyűlés elé terjeszteni. (Helyeslés.) Jelentem, hogy az alaptőke jelenleg úgy, a mint volt, egyelőre az országos központi takarékpénztárnál folyó számlára van elhelyezve, mely összeg után egyesületünk $3\frac{1}{2}\%$ -ot élvez.

Egyesületünk vagyona adományok útján is gyarapodik, és itten örvendetesen kell kiemelnem azt, hogy a szakipar munkásai, a főnökök is gondolnak már ezen egyesületre akkor, a mikor őket valami örvendetes esemény éri.

Ujabb adományok 1901-ben:

I. Alaptőke javára:

Sz. kir. győrvárosi vendéglősök ipartársulata	200— K.
Győri pinczér-egylet	1000— K.
Budapesti pinczér-egylet hálí bevételeiből	418·88 K.
Bandl testvérek (pinczerek) egy pernyérés alkalmából	100— K.
Kamarás Mihály és neje ezüst menyegzőjük alkalmából	200— K.
Dozsé Döme ur	100— K.
Néh. Kommer Ferencz emlékére létesített alapítvány	1000— K.
Czuba Durozier és társa budafoki cognacgyár	200— K.
Temesvári gyűjtőgyár r. t. a „Pinczér gyűjtő“ átvétele alkalmából	200— K.

Ujabb alapítványok 1902-ben:

Dreher Antal sörgyára	5000— K.
Haggenmacher Henrik sörgyára	500— K.
Müller Antal 30 éves jubileuma emlékére	200— K.

II. A kezelési alap javára:

Sztanoj Miklós	2— K.
Persely gyűjtés	694·33 K.
Ehm János küld	12— K.
Pinczerek kézi asztal-társasága	113·88 K.
Blau A. Ignác	16— K.
Kállay Jenő főpinczér	25·05 K.
Keth Károly	21·06 K.
Tomai János	4— K.
Balassa Mihály főp.	16— K.

III. Alaptőke bevételei 1901-ben:

Tagdíjakból	18800·81 K.
Alapítvány	3418·38 K.
Kamatokból	4374·08 K.
Alapítók hátraléka	6300— K.
Függő tételek	590·52 K.
1900. évi maradvány	91762·87 K.
Összes	125246·66 K.

Ebből leiratott:

1. A kilépettek tagdíjából:

a) Tartalékalapnak	3032·79 K.
b) Kezelési alapnak	3106·15 K.
2. Függő tételekre	991·60 K.
3. Árfolyamkülönbözet	624— K.

7754·54 K.

Átvitel 1902-re 117492·12 K.

IV. Kezelési alap bevételei:

Kamatokból	129·05 K.
Kilépettek tagdíjából	3106·15 K.
Adományokból gyűjtés	904·32 K.
Felvételi díjakból	973— K.
Kezelési díj	972·94 K.
Függő intézkedés	879·54 K.
Hozzá 1900. évi maradvány	3381·55 K.
Összesen	10654·21 K.

Ebből leirattak az 1901. évi kiadások és pedig:

Házbér	1589— K.
Könyvelő	600— K.
Postaköltség és postatakarékpénztári jutalék	203·73 K.
Nyomatványok	424·22 K.
Választmányok szervezésére és vegyes kiadásokra	739·03 K.

Választmányok kiadásai:

a) Budapesti	851— K.
b) Kassai	180— K.
c) Szombathelyi	121·50 K.
d) Aradi	110— K.
e) Szegedi	— K.
f) Győri	65— K.
Összesen	4883·48 K.
Maradvány 1902-re	5770·73 K.

A mi a pénz kezelési módját illeti, jelentem, hogy az u. n. szorosabb kezelés úgy történhetik, hogy az igazgatóság tagjai közül négyet megbíz az utalványozás jogával, a kik igazgatósági határozat alapján utalhatnak ki bizonyos összeget, a postatakarékpénztár gyűjtőhelye az összes bevételeknek, onnan nem vesz ki az igazgatóság közvetlenül, hanem clearing útján, átutalja a központi takarékpénztárba. Folyó kiadásokra, igazgatósági határozatok alapján a jogtanácsos kezeihez utaltatik ki, ki is a következő gyűlésen mindjárt a jegyzőkönyv hitelesítése után elszámolását benyújtja. (Helyeslés.)

A mi a tagok létszámát illeti, az elnök ur már kiemelte, hogy az nem felel meg a várakozásnak. Ez teszi szükségessé azon intézkedést, a melyet lesz alkalma a közgyűlésnek az elnök ur által már említett indítvány kapcsán tárgyalni.

Taglétszám:

	Rendes fizető	Hátralékos
Budapest	146	33
Kassa	52	13
Arad	31	13
Szeged	12	4
Szombathely	13	5
Győr	17	9
Szabadka	23	9
Választmányon kívüli	24	14
Összes	318	100

Taglétszám: 418.

A választmányokat illetőleg meg kell jegyezmem, hogy az igazgatóság élénk gondoskodásának tárgyát képezte azok számának emelése. Így történtek kísérletek Szatmáron, Debreczenben, Szabadkán, a hol mindenütt a választmányok tényleg meg is kezdték működésüket.

Azonban azon sajnálatos részvétlenség, a melyre már többször kellett utalnom, ezen választmányok működését csakhamar megbontotta, úgy, hogy ismét visszatértek a választmányon kívüli állapotba. Szatmárott 34 tag lépett be, megmaradt 8, Szabadkán 47 tag, fizet jelenleg 23; a választmány azonban, daczára ezen megiehetős szép taglétszámnak, nem voltak képesek megtartani, mert nem kaptak elnököt, a ki élükre állott volna. Remélhető azonban, hogy ezen szabadkai választmány csakhamar feléled. Legsajnálatosabb azonban, hogy Debreczenben többszöri kísérlet daczára és daczára annak, hogy 1901-ben 40-en állottak a zászló alá, nem lehetett a választmányt megtartani; jelenleg csak pang, 5—6 tag van.

A választmányok 1901. évi működését a következő számok tüntetik fel:

Budapesti választmány.

Taglétszám 1901. elején 115, végén 144, jelenleg 179. Befizetett tagdíjak 1900: 2999'11 korona, 1901: 9011'68 korona.

Kiadás 1900: 310 kor., 1901: 851 kor.
Hátralékos tagdíj 1900-ról: 1909'47 kor.

Kassai választmány.

Taglétszám 1900 ban 46, 1901. végén 57, jelenleg 65. Befizetett tagdíj 1900: 4124'30 kor., 1901: 4547'17 korona.

Hátralékos tagdíj 1127'73 kor.
Kiadás 1900: 195'72 kor., 1901: 180 kor.

Aradi választmány.

Taglétszám 1900: 32, 1901: 40, jelenleg 46. Befizetett tagdíj 1900: 406'29, 1901: 1110'56 kor. Hátralék: 612'78 kor.

Kiadás 1900: 56'30 kor., 1901: 110 kor.

Szegedi választmány.

Taglétszám 1900: 13, 1901: 13, jelenleg 15. Befizetett tagdíj 1900: 1008'18, 1901: 1466'79 kor. Hátralék: 513'17 kor.

Szombathelyi választmány.

Taglétszám 1900: 19, 1901: 19, jelenleg 18. Befizetett tagdíj 1900: 890'91, 1901: 984'70 kor. Kiadás 1900: 77'22 kor., 1901: 121'54 kor.

Győri választmány.

Alakult 1901. május. Taglétszám 1901: 24. Befizetett tagdíj és beiratási díj 1901-ben 1100'52 korona.

Hátralék 74'56 kor.
Kiadás 80 kor.

Ezek után engedje meg a t. közgyűlés, hogy önök előtt kiemeljem rendkívüli érdemét a mi szeretett elnökünknek, ki egyetlen igazgatósági ülésről sem volt távol, a ki a nyugdíjgyesületnek minden érdeke mellett kardoskodik és ki fáradságot nem ismervé, önzetlen odaadással és ritkán tapasztalt ügyszeretettel igyekszik ezen egyesület jólétét előmozdítani, megerősíteni, fejleszteni és növelni. (Hosszautartó élénk eljenzés.) Kívánom, hogy ezen szeretetével továbbra is megmaradjon egyesületünknel, a mi szeretetünk iránta úgy sem fog elmúlni. (Hosszas élénk eljenzés.)

Elnök: Én pedig azt hiszem, hogy a közgyűlés jóváhagyásával találkozom, midőn indítványozom, hogy a jogtanácsos urnak nagy kiterjedésű és alapos, ügyszeretetről tanuskodó jelentéséért köszönetet szavazunk. (Élénk helyeslés.)

A napirend következő pontja:

A felügyelő-bizottság jelentése és felmentvény megadása.

Francois Lajos felügyelő-bizottsági elnök: Igen t. közgyűlés! Van szerencsém a felügyelő-bizottság jelen-

tését betervejteni. E jelentésből kitűnik, hogy az elmúlt év folyamán az egyesület ügykezelését és különösen a könyvelést több ízben felülvizsgáltuk és e vizsgálatoknak eredménye az volt, hogy miután a könyvelést alakilag helyesnek nem találtuk, javaslatba hoztuk az eddig működött könyvelőnek állásától való fölmentését.

Az igazgatóság javaslatunkat elfogadva, a könyvelőt állásától felmentette és helyébe *Maczkó* Kálmán urat, az országos takarékpénztár főszámartartóját hívta meg.

Az előterjesztett mérleget, valamint a könyveket átvizsgáltuk és azt helyesnek és megfelelőnek találtuk. Kérjük tehát az igen t. közgyűlést, hogy úgy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottság részére a felmentvényt megadni sziveskedjenek. (Felkiáltások. Megadjuk.)

Elnök: A közgyűlés a felmentvényt megadja.

A napirend következő pontja:

Költségvetés és zárszámadások tárgyában határozathozatal.

Dr. *Solti* Ödön jogtanácsos. A zárszámadásokat illetőleg van szerencsém az 1901. év december 31-ikéről szóló zárszámadásokat betervejteni. (*Aláírva az igazgatóság.*)

Vagyonmérleg 1901. december 31-én.

Tartozik:

	Korona	
Folyószámlai adós:		
más pénzüintézetnél	96,417'—	
Alapítók	5600'—	102,017'—
Értékpapír	22,200'—	
Árfolyamvesztés	624'—	21,576'—
Postatakarékpénztár		2095'58
Átmeneti tétel:		
előfizetett lakkbér	177'66	
esedékes szelvénykamat	309'67	487'33
		126,175'91

Követel:

Alaptőke	117,492'12	
Tartaléktőke	2903'74	120,395'86
Kezelési alap		5770'73
Hitelező		9'32
		126,175'91

Egyidejűleg van szerencsém az 1903. évi költségvetési előirányzatot benyújtani.

Költségvetés 1903 évre.

Tartozik:

I. Alaptőke javára:

	Korona	
1. Értékpapírok kamatai	1000'—	
2. Kézpénztőke	5500'—	6500'—
3. Tagdíj 450 tag után à 1000 K.	31,500'—	
4. Alapítványok, adományok	4000'—	35,500'—

II. Kezelési alap javára:

1. Felvételi díjakból	3000'—	
2. Kezelési illetékből	900'—	
3. Kilépettek tagdíja	1000'—	
4. Perselygyűjtés, kamat	250'—	
5. Báli bevételek, pincérgyújtó stb.	1000'—	6150'—

III. Tartalékalap javára:

1. Kilépettek tagdíjának 50%-a	1000'—	1000'—
		49,150'—

Követel:

I. Központ:		K o r o n a	
1. Központi iroda bére	1832 [—]		
2. Levelezés, nyomtatványok ...	300 [—]		
3. Levelező fizetése	360 [—]		
4. Különféle	800 [—]	3292 [—]	
II. Választmányok:			
1. Budapest			
a) lakbér	300 [—]		
b) titkár	480 [—]		
c) pénzeszedő	360 [—]		
d) nyomtatványok	30 [—]	1170 [—]	
2. Kassa			
a) titkár	120 [—]		
b) pénztárnok	53 ⁶⁴		
c) pénzeszedő	120 [—]		
d) levelezés, nyomtatványok	15 ³⁶	309 [—]	
3. Szombathely			
a) pénzeszedő	120 [—]		
b) levelezés, nyomtatványok	15 [—]	135 [—]	
4. Arad			
a) irodai lakbér	120 [—]		
b) nyomtatványok	10 [—]	130 [—]	
5. Győr			
a) titkár	100 [—]		
b) levelezés, pénzeszedő ...	10 [—]	110 [—]	
6. Debreczen			
nyomtatványok	20 [—]	20 [—]	
7. Egyéb választmányok létesítése			
		5566 [—]	
Egyenleg	43,584 [—]		
		49,150 [—]	

Kérem a közgyűlést, méltóztassék ezen költségvetési előirányzatot jóváhagyni és az igazgatóságot felhatalmazni arra, hogy ennek keretében a nyugdíj-egyesület ügyeit továbbra is intézze. (Helyeslés.)

Elnök: Méltóztatik hozzászólni, vagy elfogadni? (Elfogadjuk.) Elfogadtatik.

A napirend hatodik pontja:

Egy alelnök és egy igazgatósági tag választása.

Dr. *Solti* Ödön jogtanácsos: Az igazgatóság indítványozza, hogy az alelnöki állásra *Müller* Antal urat, a megüresült igazgatósági állásra pedig *Dökker* Ferencz urat válassza meg a közgyűlés. (Eljenzés.) Az üresedésben levő felügyelő-bizottsági tagsági állásra pedig *Balló* Nándor főpinczér urat ajánlja az igazgatóság. (Helyeslés.)

Elnök: Az igazgatóság ajánlata elfogadtatván, a jelölt urakat megválasztottnak jelentem ki.

A napirend következő pontja:

A jövő évi közgyűlés helyének megállapítása.

Dr. *Solti* Ödön jogtanácsos: Az 1902. évi szeptember 3-iki közgyűlésen egy határozatot fogadtunk el. A temesvári pinczér-egyesület meghívta a közgyűlést az 1903. évre. Tekintettel azonban arra, hogy a nyugdíj-egyesületnek választmánya ott még eddig meg nem alakult és alapszabályaink értelmében csak oly helyen lehet rendes évi közgyűlést tartani, ahol a nyugdíj-egyesületi választmány működik: indítványozom ezen pontnál, hogy méltóztassék elhatározni, hogy amennyiben a választmány Temesvárott 1903 május 1-éig meg nem alakulna, ez esetben a közgyűlés helyének megállapításával az igazgatóság bizassék meg. (Helyeslés.)

Elnök: Hozzájárul a t. közgyűlés? (Igen!) Ha igen, ugy határozatkép mondom ki, hogy a jövő közgyűlés helyének megállapítását közgyűlésünk az igazgatóságra bizza.

Indítványok.

Dr. *Solti* Ödön: Jelentem a t. közgyűlésnek, hogy 5 indítvány érkezett be. Minthogy azonban egy az alapszabály módosítására vonatkozott volna, az a közgyűlés előtt visszavonatot és így négy indítványt terjeszték elő. Az egyik indítvány az igazgatóság 707. számú határozatával terjesztetik elő a közgyűlésnek arra való tekintettel hogy az alaptőke csak 3^{1/2}%-ot jövedelmez, már pedig a tabella azon az alapon van kiszámítva s a tagdíjilletmény azon alapon van meghatározva, hogy a mi alaptőkének 5%-ot jövedelmez. Nehogy azonban a legkisebb kétség és aggodalom jelentkezze a t. közgyűlésnél, kiemelem, hogy, a mint újabb beszámolómban részletezve van, eddigelé az adományok összege kitesz majdnem 80,000 koronát, az alaptőke pedig 186,000 korona, tehát az alaptőkének több mint 50%-a olyan vagyon, a mely nyugdíjszázalékkal nincs megterhelve. Távol állhat tehát azon aggály, hogy a nyugdíjegyessel nincs reális alapon épülve. Az igazgatóságnak azonban kötelessége aminélgyümölcsözőbb elhelyezést keresni, keresni az olyan elhelyezést, hogy legalább is megközelítettessék az a kamatláb, mely a tabellakészítésnél alapul vétetett. A múlt év végén az értékpapirokba fektetés volt a legkedvezőbb, amikor is az alaptőke 4⁶³%-ot hozott. Ez a kedvező állapot azonban rendkívül rövid ideig tartott. Azóta ismételtelen volt alkalma az igazgatóságnak ezen kérdéssel foglalkozni, mert a mikor elfogadta volna már az értékpapirokba elhelyezést, ugy felszökött az értékpapirok ára 4⁵%-os értékpapirokat egyáltalában nem lehetett kapni, sőt a 4%-ost is csak 101. árfolyamon, vagyis névértéken felül. Később arra a gondolatra ébredt, hogy ingatlanba fekteti a tőkét, ami a budapesti viszonyokat tekintve, akkor is meglehetősen magas kamatot biztosított volna. De ez is nagy kellemetlenséggel jár és azért jelenleg előterjeszti az igazgatóság ezen indítványt hogy méltóztassék a közgyűlésnek tanácskozni és határozni afelett, vajjon felhatalmazza-e az igazgatóságot arra, hogy értékpapirokba fektesse pénzét vagy ingatlanvásárlást, vagy más elfogadható módot ajánl.

Elnök: Méltóztattak az indítványt hallani. Én óvatosságra intem a t. közgyűlést a papírvásárlásnál, valamint az ingatlan vásárlásánál. Sajnos következményei lehetnek. Részemről azt ajánlom, maradjunk meg az eddigi kezeléssel. Ha pénzünk nemis hoz olyan kamatot, a milyent hoznia kellene, de legalább elhelyezése biztos. (Helyeslés.) Az igazgatóság közpénzt kezel, az önök pénzét, s azért mégegyszer csak azt ajánlom, maradjunk csak meg az eddigi kezelés mellett. (Helyeslés.)

Petanovics József (Budapest) convertálni fogja kölcsönét, 4^{1/2}%-os értékpapirokat is lehetne venni és a pénzt abba fektetni.

Juranovics Ferencz (Szeged.) Én, mint provincia ember elhelyezési módot nem ajánlok. Én részemről gondolom, hogy a kik itt vagyunk, valamennyien megbizunk az igazgatóságba helyezze el kis pénzecskenket ugy, a mint jónak gondolja.

Dr. *Solti* Ödön jogtanácsos: Engedje meg a t. közgyűlés, hogy én is a *Juranovics* Ferencz ur indítványa alapján álljak és kérjem, hogy a 72. § alapján, mely az intézet pénzének elhelyezésére vonatkozik, ne kössük meg az igazgatóság kezét, hogy esetleg megmaradjon a jelen pénzkezelés mellett, mert a mint *Petanovics* ur kijelentette, bekövetkezhetik egy bedvező alkalom, a mikor el lehetne helyezni a pénzt 4 vagy 4^{1/2}%-ra. Adja tehát a közgyűlés az igazgatóságnak azt az utasítást, hogy a legjobb belátása szerint, de mégis a

72. §. által előirt követelménynek szigorú betartása mellett intézkedjék az alaptőke elhelyezése tárgyában, vagyis 8 nappal megelőzőleg közölje szándékát az összes igazgatósági tagokkal, úgy a helybeliekkel, mint a vidékiekkel, hogy mindenkinek alkalma legyen hozzászólni. (Általános helyeslés.)

Elnök: Magaévá teszi a t. közgyűlés a jogtanácsos ur javaslatát? (Igen.) Én ezt határozatképp kimondom.

Következik az indítvány, a mely egy állandó taggyűjtő alkalmazását kívánja a taglétszám emelése és az egyesület eszméjének szakkörökben való terjesztése végett és ennek fizetésére, felhatalmazást kíván adni az igazgatóság.

Elnök: Kíván valaki hozzászólni, (Nem elfogadjuk. Megbízunk az igazgatóságban!) E szerint kimondhatom a határozatot, melynek értelmében önök az igazgatóságot ez iránybani lépések megtételére felhatalmazzák.

Következik **Aczél Miksa nyugdíjgyesületi igazgatósági tag indítványa**, melynek értelmében a nyugdíjgyesületbe belépni szándékozó orvosilag vizsgáltassanak meg. Kíván valaki hozzászólni?

Ólmosy József: T. közgyűlés. A mi a tagfelvételt, illetőleg az ezzel kapcsolatos orvosi megvizsgálást illeti, nem járulok az indítványhoz. Nem járulok az indítványhoz és pedig azért, mert a mi nyugdíjintézetünk még csak 4 éves, és vannak pinczéreink, a kik manapság ugyan távol tartják magukat tőle, de bekövetkezhetik egy idő, hogy nagyon sokan, ugyszólván tömegesen, fognak belépni. Már pedig az csak bizonyos, hogy a ki 15—20 évig működik ezen szakmában, annak van valami testi fogyatkozása is. Bekövetkezhetik az az eset is, hogy egy pinczér be akar iratkozni a nyugdíjintézetbe, de éppen akkor valami csekély betegsége van, a mit az orvos esetleg nagynak talál, s a minek alapján az intézet őt visszautasítja. Nem mondom, ha valakinek valamilyen idült betegsége van, az a felvételi lapon kitüntetendő, de általában nem tartom helyesnek, hogy nyugdíjgyesületi tagok orvosi vizsgálat alá vétessenek, s azért kérem ezen indítvány mellőzését.

Elnök: Ha Ólmosy ur csak attól fél, hogy nem veszünk be olyanokat, a kiknek apró betegségük van, hát attól csak ne féljen. Biztosíthatom, hogy a nyugdíjintézet csak úgy lehet teljes bizalomgerjesztő, ha az igazgatóság teljes szigorral jár el s akkor a mikor akarja az illetőt venni, orvosilag megvizsgáltatja, hogy nincs-e olyan baja, a mely az illetőt 2—4 év múlva megöli. Hova lesz akkor a nyugdíjintézet pénze, ha mindenkit vizsgálat nélkül vesz fel? (Ugy van! Ugy van!) Én, mint elnök, határozottan állást foglalok az Aczél ur indítványa mellett és kérem az igen t. közgyűlést, hogy ezentul minden belépni kívánó tagot vizsgál-tasson meg, mert ezt saját jól felfogott érdekünk is követeli.

Nagy Lajos (Arad.) Magam részéről éppen az igen t. elnök ur által felhozott indokoknál fogva csatlakozom az Aczél ur indítványához.

Juranovics Ferenc (Szeged): Sajnálom, hogy sem az elnök ur, sem az előttem szólóval nem lehetek egy nézetben, hanem Ólmosyhoz csatlakozom. Teszem ezt azon oknál fogva, mert a mi intézményünk a borfunál kezd a beiratást és azt hiszem, hogy minél beljebb megyünk, annál fiatalabb tagokat veszünk fel. Már most csak egy-két esztendő kell és azoktól a vén tagoktól el is esünk, attól talán meg is menekülünk, hogy olyan eset forduljon elő, mint a Zurmül esete. Csatlakozom Ólmosy indítványához.

Aczél Miksa: T. közgyűlés! Minthogy indítványozó voltam, bátor vagyok indítványomat röviden megokolni. (Halljuk! Halljuk!) Nem azért óhajtanám, hogy a tagok megvizsgáltassanak az orvosok által, mert talán az idősebb tagok legnagyobb része, különösen a mi szakmánkban, betegek volnának, de igenis okvetlenül szük-

séges más szempontból és nevezetesen azért, mert a mi intézetünk nem más, mint egy biztosító intézet, a melynek célja, hogy a tagokat biztosítsa betegség esetére, vagy azon esetre, ha bárminemű előforduló véletlenség folytán családjával nyomorba jut. Azon esetben, ha mi minden tagot felveszünk orvosi vizsgálat nélkül, száz számra fognak jelentkezni olyanok, kik már betegeknek érzik magukat. Ennek megakadályozása csak arra fog serkenteni, hogy fiatalabb korban iratkozzanak be, mert attól kell félniök, hogy idősebb korukban fel nem vétetnek.

Dr. Solti Ödön jogtanácsos: Igen helyesen két szempontból oszlanak meg e tekintetben a nézetek. **Juranovics** ur helyesen emelte ki, hogy ha a kezdetén is nehézségeket gördítünk a beléphetés elé, még kevesebben fognak belépni. Más oldalról azonban nem szabad elfelednünk, hogy azon esetre, ha orvosi vizsgálat nélkül vesszük fel a belépőket már munkaképtelen tagokat gyűjtünk az egyesület kebelébe. Én ezt a két szempontot úgy gondolnám összeegyeztetni, hogy olyan tagok, a kik a választmány székhelyén jelentkeznek, legyenek kötelesek a választmány előtt megjelenni és ha a választmány látja, hogy az ép, egészséges ember, vegye fel. Ha azonban aggálya volna a választmánynak, akkor utasítsa őt orvos elé megvizsgálás végett, mert inkább legyen száz taggal kevesebb, mint sem munkaképtelen tagokat toborozunk. Közvetítő indítványom tehát az: mondja ki a közgyűlés, hogy a felvétel csak a választmányi székhelyen történik. Utasítatik a választmány, hogy ha csak legkisebb aggálya is van a tekintetben, hogy a felveendő beteg, utasítsa azt orvosi vizsgálat alá. Ennek természetes következménye, hogy a választmányi székhelyről csak orvosi bizonyítvány csatolása mellett lehet felvenni.

Elnök: Elfogadja a t. közgyűlés. (Igen!) Ugy ezt határozatképp kimondom.

Dr. Solti Ödön jogtanácsos: **Ólmosy József igazgatósági tag ur egy indítványt terjeszt elő**, a melyben kávésségédek megszünt egyesületének 14,000 forintnyi alaptőkéjéből 5000 frt. átutalásának ügyében az igazgatóság közbenjárását kéri. A dolog historikuma a következő. A kávésségédek betegsegélyző pénztára körülbelül 19,000 frtot gyűjtött és mikor egyesületük feloszlott, azt a közgyűlési határozatot hozták, hogy ha Budapesten valamely nyugdíjgyesület létesül, akkor ezen egész tőkét ezen nyugdíjgyesületnek kell átadni. A kávésségédek ipartársulata Budapesten vette ezen vagyont kezelésbe és a mostani betegsegélyző pénztár vezeteti. E mellé van csatolva ezen 19,000 frt, mint egészen külön alapítvány. Ebből a betegsegélyző pénztár megszavazott a nyugdíjgyesületnek 5000 frtot azzal a határozott utasítással, hogy az országos nyugdíjgyesületnek bevonásával történjék ezen 5000 frtnak kiutalása iránt a kormánynál intézkedés. Ekkor a kávésiipartársulat jónak látta mellőzni a közgyűlési határozat ellenére a nyugdíjgyesület bevonását és kieszközöltetett egy olyan iparbatósági határozatot, a mely megtiltotta és alapszabályellenesnek jelezte az összegnek átutalását azon az alapon, hogy ez nem budapesti nyugdíjgyesület, hanem egy országos nyugdíjgyesület. Mint méltóztatik látni, meglehetősen szörszálhasogató és rosszakaratu ezen határozat. Éppen azért kéri az indítványozó, hogy az igazgatóság ezen nagyfontosságú ügyet vegye kezébe és bonyolítsa le. (Helyeslés.)

Ólmosy József: T. közgyűlés! Hogy ezen indítványomat bővebben megvilágítsam a következőket vagyok bátor előadni. A budapesti kávésségédek egyesülete ezelőtt 9 évvel megszünt létezni és pedig azért, mert a kormány által felállított betegsegélyző pénztár szabályai szerint mindazon betegsegélyző egyletek, a melyek e szerint át nem alakulnak, megszűnnek létezni. Nekünk 19,000 frt. vagyonunk volt, 5000 frtot elvettünk a buda-

pesti kávések betegsegélyző pénztárának részére. A többi 14,000-ret kamatoztatjuk oly értelemben, hogy ennek kamatai befolyanak a budapesti kávések betegsegélyző pénztárába mindaddig, míg a budapesti kávések egy hasonnemű intézményt nem létesítenek; ugymint egy önszegélyző vagy egy nyugdíjintézetet. Magától értetődik, hogy a budapesti kávések maguk maguknak egy nyugdíjintézetet nem létesíthetnek. Bekövetkezett az az eset, hogy létesítettünk egy országos nyugdíjintézetet, tehát már nekünk jogunk van ahhoz, hogy az egész 14,000 frttal hozzájáruljunk a nyugdíjintézethez. De tekintetbe kell vennünk, hogy van egy másik humánus intézményünk, a betegsegélyző pénztár, a melynek fentartásáról szintén gondoskodnunk kell. Ma elégnék tartjuk, ha a betegsegélyző pénztár tartaléktökéjének a kamatai befolyanak a betegsegélyző pénztárba. A többi 14,000 frt, a mit megszavaztunk a nyugdíjintézet részére, utalványoztassék ki. A budapesti kávések egyesülete annak idején közgyűlést tartott, a mely közgyűlés elhatározta, hogy abból a 14,000 frtból a nyugdíjintézetnek 5000-ret adományoz. Akkor a betegsegélyző pénztár elnöke azzal állott elő, hogy az alapszabály 19-dik §-a értelmében nem adhatja ki, hanem azt az indítványt tette, hogy folyamodjunk bizonyos fórumhoz, a mely elhatározhatja, hogy az 5000 forintot kiadják. A közgyűlés úgy határozott, hogy a felterjesztés a nyugdíjintézet jogtanácsosával egyetemben szerkesztessék és úgy nyujtassék be a kormányhoz. Jogtanácsosunkat mellőzték. A legmagasabb fórum részéről vissza lettünk utasítva azzal, hogy ha itt a 14,000 forintot megcsonkítanánk, akkor a budapesti kávések betegsegélyző pénztára megszűnnék létezni. Ez nem áll így. Én kérem a közgyűlést, hatalmazza fel az igazgatóságot arra vonatkozólag, hogy behatóan tanulmányozza ez ügyet és intézkedjék az iránt, hogy az ügy tisztáztassék.

Mielőtt leülnék, nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy egy humánus intézményt, az „Országos Pinczér Egyesületet” az uraknak figyelemébe ne ajánljam. Ha önök látnák azt a szorgalmat, azt az odaadást, ha tudomást szereznének róla, hogy milyen anyagi áldozatokkal küzdünk mi az országos pinczér egyesület fentartásáért, valóban csodálkoznának. Körülbelül 7000 frt évi kiadással állunk szembe, a mely összeget saját filléreinkből tesszük össze. Ennek daczára nem részeseül az intézet a kellő méltánylásban. Pedig élető talaja lehetne a nyugdíjintézetnek, melyből az terebélyes fáva nőhetne. Pártolják uraim a pinczér országos egyesületét és e tekintetben vegyenek példát a szegediektől, a kik csakis az országos pinczér egyesülettől veszik személyzetüket és ha fel is vesznek olyant, a ki nem tagja az országos pinczér egyesületnek, kötelezik arra, hogy annak tagja legyen.

A pinczérök jövőjét van biztosítani hivatva ez az egyesület a mellett, hogy a nyugdíjintézetnek is talaját képezni. Ámde, hogy felteljen meg rendeltetésének, ha a főnökök oly távol tartják magukat a mi intézetünktől. A fővárosnak van legalább 15 elhelyező intézete, a melyeknek tulajdonosai mind vagyont gyűjtenek maguknak, holott mi 1800 taggal rendelkezünk és anyagi nehézséggel küzdünk.

Elnök: Ha hosszasan akar felszólal az országos pinczér egyesületről beszélni, figyelmeztetem, hogy annak ügye nincsen ma napirenden. Kérem tehát a napirendhez alkalmazkodni.

Olmosy József: Alkalmazkodom az elnök ur intézéséhez s csak annyit kívánok még megjegyezni, ha Önök pártfogolni fogják intézetünket, a nyugdíjintézet taglétszáma is meg fog háromszorozódni, mert pártolás hiánya oka annak, hogy a pinczérök oly kevesen vannak ide beírva. Most szólalok fel ügyünkben, mert kérdés,

vajjon lesz a jövőben egy *Gundel* János, egy *Städler* Károly, egy *Glück* Frigyes, egy *Bokros* Károly, a ki mellettünk állást foglaljon. Ezen uraknak működésükért ez uton is köszönetet mondok. Az országos szövetség tagjait pedig kérem, vegyék alkalmazottaikat a pinczér egyesületből, melynek csak fedhetetlen egyének lehetnek tagjai. Ez az egyedüli módja annak, hogy a pinczérök megróstatassanak és hogy ne kelljen szegyenkeznünk, ha idegen jön hozzánk. Önművelődés és önszegélyzés: ez az országos pinczér egyesület hivatása. Ajánlom ezt az igen t. főnök urak figyelmébe. (Helyeslés.)

Städler Károly: Mulasztásnak tartanám, ha két indítványval nem állanék a közgyűlés elé. Indítványaim pedig a következők. Szavazzon a közgyűlés köszönetet azon férfiaknak, a kik lankadatlan buzgalommal, fáradhatatlan tevékenységgel, önzetlen úgyszeretettel és folytonos kitartással működtek az országos szövetség felvirágoztatásán. Ezek *Bokros* Károly elnök és dr. *Solti* Ödön jogtanácsos ur. Hálás köszönet illeti őket. (Hosszantartó élénk éljenzés.)

Elnök: Nagyon köszönöm a bizalmat t. uraim, a melylyel nemcsak a főváros vendéglősei és pinczérei, de a vidékiek is irántam viseltek. Szívem sugallatát követem, midőn azokért az emberekért és azokkal az emberekkel küzdve dolgozom, a kiknek jólétét előmozdítani, ha csak egy porszemnyivel is, kötelességem. Igyekeztem is tölem telhetőleg teljes lelki és anyagi erőmből e kedves kötelességnek eleget tenni. Azonban t. közgyűlés, minden embernek, kell hogy legyenek elődei, példányképei és minden czél, törekvés kell, hogy bizonyos előzőktől eredjen. Nekem is voltak ilyen elődeim és vannak hála Istennek ma is.

Ezek az elődök azok, a kik ezen nyugdíjintézetet, a kik az országos szövetség érdekében oly sokat munkálkodtak, a kik a vendéglősöknek gazdasági faktorrá emelésével hervadatlan érdemeket szereztek, ezek előtt hajlok én meg, midőn éltetem *Städler* Károly, *Glück* Frigyes és *Gundel* János urakat. (Hosszantartó élénk éljenzés.) Mondhatom uraim, boldogoknak érezhetik magukat a magyar vendéglősök ilyen vezéreket látva, a kik nem restelik a munkát, a kik emberfeletti erő-kifejtést végeznek a nemzetközi ünnepek előkészítésében, a kik éjjelt nappalá téve munkálkodnak annak sikerén. Hálás köszönet illeti őket. (Élénk éljenzés.) Köszönetet mondok az összes választmányoknak és első sorban a fővárosi választmányoknak, azután a vidéki választmányoknak. Fogadják köszönetem uraim szíves megjelenésükért, becses figyelmükbe és jóakaró pártfogásukba ajánlom nyugdíjintézetünk ügyét. (Élénk éljenzés.) Ezzel az ülést berekesztettnek nyilvánítom.

A Magyar Vendéglősök Országos Szövetségének 1902. év szeptember hó 27-dik napján délelőtt 10 órákor tartott II. évi rendes közgyűlése.

Gundel János elnök: Örömmel üdvözlöm a Magyar Vendéglősök Országos Szövetségének tagjait jelen közgyűlésünk megnyitása alkalmával. Szomorú kötelességet kell azonban mindenekelőtt teljesítenem, midőn bejelentem azt a nagy és súlyos csapást, a mely bennünket és iparunkat Kommer Ferenc tagtársunknak elhunytával ért. (A közgyűlés felállással ad részvételnek kifejezést.) Mindenki ismerte a boldogultat, kiben a legkitünőbb jellemvonások ismert humánus érzéssel párosultak össze. Kedves kartársat, őszinte barátot, derék tagtársat veszítettünk benne. Reám kétszeresen súlyos volt a csapás, mert rokonai kötelék is fűzött a megboldogulthoz. Őszinte részvételünknek *Glück* Frigyes elnöktársam volt szíves kifejezést adni, a miért is ez alkalommal hálás köszönetet mondok neki.

Áttérek annak indokolására, hogy miért tartjuk jelen közgyűlésünket Budapesten. Indoka ennek egyszerűen az, hogy kedves vidéki kartársainknak is alkalmat akartunk nyújtani a nemzetközi szövetség tagjaival való megismerkedésre. Nagy sajnálattal kell konstatálnom, hogy a nemzetközi kongresszus előkészítése körüli munkálatok nagy igénybevétele folytán a kellő figyelmet ezen a téren talán nem fejthettük ki és talán fognak akadni egyesek, különösen vidéki tagtársaink között, kik érzékenységükben sértve fogják magukat érezni. Sértve érzik majd magukat azért, mert őszinte sajnálatunkra nincs módunkban mindenkinek abbéli kívánságát teljesíteni, hogy az ünnepélyen részt vehessen. Nincs módunkban pedig azért, mert sokkal többen jelentkeztek, mint gondoltuk. Számítottunk körülbelül 300-ra, ma pedig már több mint 430—440 van bejelentve. Pedig mondhatom így is ráfizetünk minden egyes személyre, a ki részt vesz és a mellett nincsen helyünk. Nem tudunk mindenkit elhelyezni. Nagy részben azonban maguk az illetők a hibásak, mert hiszen mi kértük az „Értesítő“ utján is, a „Magyar Vendéglős- és Kávésipar“ utján is, hogy minden szövetségi és nyugdíj-egyesületi tag, a ki önálló üzlettel bír s a budapesti vendéglősök ipartársulatának tagja, jelentkezék 15-dikéig, hogy részt vehet-e. Ám nem tették. Most, hogy már ugyanis sokkal többen vagyunk, mint gondoltuk, most jönnek az urak és természetesen nem tehetvén eleget kívánságuknak. sértve érzik magukat. Nem érheti szemrehányás azokat tehát, a kik a rendezéssel vannak megbízva. A nemzetközi kongresszusra vonatkozólag ezeket kívántam előadni. Megjegyzem még csak azt, hogy bővebb fejtegetésre nem szorul, mert a közgyűlés minden tagja jól tudja, hogy egy iparunkra nézve, mint hazánk idegenforgalmának emelése szempontjából milyen vívmány az, hogy a szállodások nemzetközi egyesülete ez évben minket tisztel meg látogatásával. Vívmánynak nevezem a nemzetközi egyesület idejövételét, mert hiszen köztudomásu dolog, hogy a világ nagy városai versenyre kelnek az egyesület látogatásáért. E kijelentéssel egyuttal jelezni akarom azt is, hogy mennyi gondot és fáradtságot okozott nekünk és milyen határtalan áldozatot követelt tőlünk a nemzetközi egyesület méltó fogadása és vendéglátása. Épen azért bocsánatot kérünk a mélyen t. közgyűléstől, ha talán azt tapasztalná, hogy szövetségünk közgyűlésére nem fordítottuk a már megszokott gondosságot és figyelmet. Azt azonban nyugodt lelkiismerettel és önérzettel jelenthetem, hogy a mult évi közgyűlés határozatait a legnagyobb szigorúsággal végrehajtottuk, hogy az időközben hozzánk beérkezett javaslatokat és feliratokat, valamint összes panaszainkat a kormány elé vittük. Halálával emelem ki, hogy azok kedvező és gyors elintézésben részesültek. Ezen jelentésből meggyőződést méltóztatnak szerezni arra nézve, hogy a szövetség érdekeit képviselni, épügy mint szakiparunk javát előmozdítani, a lefolyt évben is buzgó törekvésünk volt. (Élénk éljenzés.)

Jelentésem kapcsán sajnálattal kell még kiemelnem azon súlyos veszteséget, a mely bennünket Schalkház Lipót kassai szállodásnak elhunytával ért, a boldogultban egy nagy műveltségű és kedves szakitársunkat veszítettük el. (Ugy van.) Szakiparunk körül szerzett érdemeire való tekintettel indítványozom, hogy a közgyűlés az elhunyt emlékezte iránti kegyeletét felállással nyilvánítsa és annak jegyzőkönyvileg adjon kifejezést. (Megtörténik.)

Áttérve a továbbiakra, sajnálattal jelentem, hogy az országos szövetség a t. tagtársak részéről nem részesül azon pártolásban, a melyet céljánál fogva megkívánhat. Kiemelem, ha nem volna nekünk egy olyan szeretett kartársunk, mint Stádler Károly, (Éljenzés) a ki olyan nagy lelkesedéssel fogta fel ennek a szövet-

ségnek eszméjét, a ki odanyilatkozott, hogy a szövetségnek három évi összes kiadásait fedezni fogja, (Hosszas élénk éljenzés) ugy ma sem tudom, hogy állanánk. Hálás köszönetet mondok neki. Gondolják meg uraim, hogy 871 korona és 62 fillérrel szemben összes bevételünk csak 596 korona és 40 fillért tett; a különbözet 275 korona és 22 fillér. Ez nem méltó egy országos szövetséghez. (Ugy van! Ugy van!) Pedig a szövetség eddigi fellépéséből, széles mederben mozgó tevékenységének eddigi eredményéből máris látható, hogy erejének van hatása és hogy iparunk jövőjében ki nem számítható hasznos szerepet van hivatva betölteni. Épen azért ma is arra kérem a t. szövetség tagjait, hogy fennen hirdessék a szövetség nemes céljait és igyekezzenek annak országszerte híveket szerezni. Midőn a szövetséget éltetem, szívből üdvözlöm önöket uraim és a közgyűlést megnyitom. (Hosszas élénk éljenzés.)

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkérem *Noszek Ignác* és *Fürst Tivadar* urakat. A jegyzőkönyv vezetésére dr. *Solti Ödön* és *Poppel Miklós* urakat kérem fel. A napirend következő pontja a központi igazgatóság és igazgató-tanács előterjesztése, a melyet, ha a közgyűlés megengedi, miután az mindnyájunk kezében van, felolvasottnak tekintünk. Áttérve a napirend többi pontjaira, tárgyaljuk először a III. d) pontját. Mielőtt azonban erre áttérnénk, indítványozom, hogy pénztárnokunknak, kinek sürgősen távoznia kell, szavazzon a közgyűlés szorgalmas és jól végzett munkájáért köszönetet. (Helyeslés.)

Az idegenforgalmi szakosztály jelentése.

Städler Károly, az idegen forgalmi szakosztály elnöke:

T. közgyűlés! Az idő rövidege miatt nem szabom hosszúra beszédem keretét. Jelentésünk a közgyűlés színe előtt fekszik, felolvasására majd a jegyző urat fogom felkérni. Örömmel jelenthetem, hogy a mult közgyűlésen reánk bízott dolgokat sikeresen oldottuk meg és a mai közgyűlésen reánk bízandó dolgoknak is sikeres megoldását fogjuk lehetővé tenni. Van szerencsém jelenteni, hogy a miniszteriumhoz egy folyamodványt adtunk be, a melyben az idegenforgalom alapkövét akartuk letenni azzal, hogy a magyarországi szállodások és vendéglősök czimkönyve állíttassék össze. Próbáltunk először mindent, felkértük vidéki kartársainkat, hogy legyenek segítségére ennek a bizottságnak, de bizony csak négy ilyen jelentést kaptunk. A magas kormányhoz történt folyamodásunknak azonban lett eredménye és örömmel konstatálhatom, hogy az előttem fekvő öt doboz (felmutatja) nem más, mint a magas kormány által rendelkezésünkre bocsátott czimtára a magyar vendéglősök és szállodásoknak. (Élénk éljenzés.) Nem kevesebb, mit 64 város és 55 megyének összes szállodái és vendéglői vannak benne leírva és pedig úgy, hogy nemcsak a neveket említi fel, hanem azt is, hogy mennyi szobája van a szállodának, milyen áruak a szobák, milyen a fűtés, minő a világítás, minők az étlapárak. Nagybecsű kincsnek jutottunk tulajdonába, a miniszterium jóvoltából. Nagybecsű ez, mert gondoljuk meg, hol fekszik az idegenforgalom emelésének súlypontja. Mindenki tudja, hogy ma szeretett fővárosunk egy ragyogó csillag, a melynek fényéből nem sok, de egy kevés reánk szállodásokra is esik. Tényezők vagyunk tehát az országban és ezt meg kell mutatnunk. *Sajnos, vidéki szakitársaink nincsenek egészen tudatában ennek és a szövetség tagjainak száma nem hogy növekednék, de apad s cserben hagyják támogatással még azok is, a kik a szövetségnek fizető tagjai.* Ámde nemcsak pénzzel segíthetnek nekünk, hanem munkával is. Utalok Gundel elnök ur és Glück Frigyes

ur nagyhatásu működésére, kik az anyagi áldozatokon kívül temételen erőfajtaival igyekeznek a szövetség céljainak elérését lehetővé tenni. Már 6—7 év óta hívjuk a nemzetközi szállodásokat, hogy látogassák meg Budapestet, hogy megmutassuk nekik, hogy mi nem Ázsiában vagyunk, hanem még Közép-Európában. *Amde legközelebbi szomszédunk és legnagyobb ellenségünk, bástyát épít Magyarország körül, e bástyát kellett előbb megtörnünk és örömmel konstatálom, sikerült megtörnünk.* Hogy ezen idegenforgalmi bizottság működésének meg van a sikere, mutatja az, hogy ma az egész művelt világról szakértársaink itt lesnek és a közvélemény, valamint a magas kormány és a székes-főváros érdeklődnek és a fényes eredményt pár nap múlva fogják látni. Még csak egyre kérem Önöket. (Halljuk!) *Ne lankadjunk!* Ezt a szövetséget sok ember feleslegesnek tekinti. Gondoljunk vissza azon küzdelmekre, a melyekbe ezen szövetség alakítása került, azon nagy feladatokra, a melyeket e szövetség megoldani hivatva lesz. *Legyünk rajta tehát, hogy e megalakított szövetséget fentartsuk, felvirágoztassuk, nagyobbítsuk és minél magasabb színvonalra emeljük. Törekedjünk erre vállalva fővárosiak és vidékiek egyaránt, mert célt csak így fogunk elérni.* (Hosszantartó éljenzés.) Most pedig kérem a jegyző urat, sziveskedjék jelentésünket felolvasni.

Poppel Miklós titkár olvassa az idegenforgalomügyi szakosztály következő jelentését:

Tisztelt közgyűlés!

Midőn szakosztályunk II. rendes évi közgyűlésünk elé terjeszti jelentését, nemcsak az a gondolat tölt el bennünket, hogy a múlt évtől a mai napig terjedő munkálatunk kézzel fogható eredményeket termelt, hanem jóleső örömmel tekinthetünk az eredmény minőségére is, melylyel idegenforgalmi osztályunk részére megalkottuk azt az alapot, melyen biztosan lehet fejleszteni a jelen és jövő komoly, céltudatos, szükséges és hasznos munkálatait.

Osztályunk czímében benfoglaltatik az a cél, melyért összkarunk érdekében küzdenünk kell és ez nem más, mint az idegenforgalom megteremtése és fejlesztése. Azonban mi vendéglősök a magunk erejével, anyagi eszközeinkkel képtelenek vagyunk hazánkban idegenforgalmat teremteni a jelenlegi viszonyok között, ennél fogva azt a határt szabtuk meg eddigi működésünknel, melyet elérve, innen lépésről-lépésre vihessük előre osztályunk ügyeit.

Daczára annak, hogy az idegenforgalom kérdése évek óta napirenden van a hatóságok, társadalmi tényezők különböző, régelmúlt és nem régen tartott gyűlésein, mégis azt a szomorú következtetést kellett az összes eddig nyilvánosságra jutott anyagból levonnunk, hogy az összes idegenforgalmi tárgyalásokon iparunk alig volt szóbeszéd tárgya és vagy mint egy régi butordarabot, félredobták a berendezkedés keretéből, vagy mint ujonnan beszerzendő butordarab oly helyre jutott a kellékek között, melyet csak a legnagyobb szükség esetén kell figyelemre méltatni. Szóval velünk szállodásokkal és vendéglősökkel csak mint „szükséges rosszal”, avagy egyáltalában nem számoltak azok a tényezők, akik akár becsvágyból, akár szaktudással, akár társadalmi vagy politikai állásukból kifolyólag eddig hazánkban az idegenforgalom kérdésével foglalkoztak.

Mi ezen érdemtelen felfogással szemben még sem vesztettük el bizalmunkat és arra törekedtünk, hogy tőlünk telhetőleg iparunk törekvéseit, idegenforgalmi osztályunk kitűzött céljait érvényre juttassuk.

És éppen ezért gondosan meg kellett állapítanunk ama eszközöket, melyek segítségével el fogjuk foglalhatni az idegenforgalmi ügyeket intéző körökben azt a helyet, melyet szaktudásunknál fogva az idegenforgalmi

kérdések gyakorlati megoldásánál méltán megérdemlünk.

És midőn mi ily öntudatos hangon a szerepkörbe való bevonulásunkat csak mintegy jelezzük, tesszük ezt azon tapasztalatok alapján, melyeket alkalmunk volt gyűjteni ama helyeken, ahol idegenforgalom már évtizedek óta létezik, ahol az idegenforgalom fokról-fokra fejlődik, ahol elérte virágzásának korszakát.

Tudjuk jól, hogy bármily megerőltető törekvés megtörik, ha idegenforgalmi ügyekben mellőzni óhajtának bennünket, szállodásokat és vendéglősöket, ennél fogva, — mert eddig csak madártávlatból voltunk kénytelenek a várható eredmények képét szemlélni, — első feladatunk volt osztályunk működésének kezdeténél a legilletékesebb helyen szolgáltatunkat felajánlani, jelenteni, hogy szállodások, vendéglősök is léteznek széles e hazában.

Ennél fogva mult év deczember hó 10-én a következő beadványt intéztük a nm. kereskedelmi miniszteriumhoz:

„Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Kegyelmes Urunk!

A „Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége“ idegenforgalmi osztályának egyik határozatából folyólag azon alázatos kérelemmel fordulunk Nagyméltóságodhoz, kegyeskedjék minden oly alkalommal, midőn a böles vezetése alatt álló miniszteriumban hivatalon kívül álló faktorok közreműködésével az idegenforgalom emelését célzó tárgyalásokat tartanak, szövetségünk által kiküldendő tagjainkat Nagyméltóságod által megállapítandó számban e tanácskozáshoz meghívni.

Kegyelmes Urunk! E kérelmünk indoklására csak egy fontos körülményre vagyunk bátrak nyegbecsüly felhívni, melynek lényege az, hogy ahol nincs idegenforgalom, ott gyakran akadhatunk jó vendéglősre, de ahol nincs jó vendéglős, ott idegenforgalomról szó sem lehet. Vagyis az idegenforgalom emelése szoros kapcsolatban van a szállodások iparával, mert a szálloda az a hely, ahol az idegen az első benyomásokat szerzi és ha bárminő áldozatokat is hozna a hatóság, a társadalom az idegenforgalom emelésére, ha ezen mozgalmakkal együtt nem haladhat lépésről-lépésre szállodaiparunk, mely a megélhetés nehéz gondjaival küzd, bizony meddő marad minden törekvés, minden munka, mely az idegenforgalom emelését célozza.

Mi magunk már évek óta küzdünk oly irányban, hogy iparunknak szakképzett erőket neveljünk, és szakiskolánk fennállása óta több ezer szakképzett ifjút bocsátottunk ki az életbe, mely körülmény lehetővé tette azt, hogy a többi művelt államok példájára hazai szállodásaink el vannak látva, illetve elláthatók szakképzett, idegen nyelveket beszélő magyar munkásokkal.

Ily módon mi már előre dolgoztunk az idegenforgalmi kérdésben és a közös állami, társadalmi érdekek keretébe beilleszkedtünk önként, mert eleve tudtuk, hogy a hatóságok és a társadalom egyszerre fogja tőlünk azt követelni, ami évek küzdelmes munkája után lehetséges csak.

Amde mégis sajnálattal tapasztaljuk, hogy midőn nálunk a közvélemény már elfogadja ama jogos álláspontunkat, hogy csakis túlárral megáldott és szakképzett vendéglősnél, szállodásnál éri magát jól a közönség, — a külföldön pedig tapasztalati tények bizonyítják ez állításunk igazát, — akkor a magasabb intéző körökben még mindig nem veszik komolyan iparunkat, holott szakiparunk államháztartásunknak egy fontos közgazdasági tényezője, mely a nyilvános bírálat és a tisztességtelen verseny nyomása alatt iparát folyton fejleszti, szakismereteit tudással gyarapítja és arra törekszik, hogy iparából a képesítés elnyerése által kiküszöbölje azon betolakodó idegen, tudatlan elemeket, melyek az összes szakipari törekvéseket akasztják meg, sőt gyakran tönkreteszik.

Kegyelmes Urunk! Az előadottak alapján, habár mindenféle részletezéstől tartózkodtunk is, világos, hogy iparunk eddig elég mostoha bánásmódban részesült minden alkalommal, midőn oly törekvésekért küzdött, melyek e kar tekintélyét voltak hivatva megteremteni. Most is a szakipari közérdek szempontjából folyamodunk Nagyméltóságodhoz, mert ismerjük Nagyméltóságod álláspontját, hogy a magyar ipar fejlesztésénél az előhaladás fátylójával vezeti a magyar iparost azon utra, amelyen haladva a tisztas munka megtalálja a maga fáradozásának, iparkodásának gyümölcsét!

Ezért bizalommal fordulunk Nagyméltóságodhoz és a legjobb reményekkel eltelve kérjük Nagyméltóságodat, hogy az idegenforgalmi ügyben tartandó tanácskozásokra kegyeskedjék szövetségünk meghatalmazottját, esetleg meghatalmazottjait meghívni.

E beadványra, mint azt a központi igazgatóságunk jelentéséből hallani tetszett, a magas kormány kedvező választ adott és e válasz egy oly fontos okmány szövetségünk irattárában, melylyel mindig bizonyítani tudjuk, hogy kötelességünket a magas kormánnyal szemben már akkor teljesítettük, midőn ott e kérdéssel még nem is foglalkoztunk.

Ahhoz a nagy közgazdasági forrongáshoz, melyet eddig idegenforgalmi kérdések idéztek elő, mi is felajánlottuk erőinket, legjobb tudásunkat és meggyőződésünk szerint a jövőt be fogja bizonyítani, hogy e téren nemcsak kötelességet teljesítettünk, hanem az idegenforgalmi kérdés nehéz megoldásához a kezdeményező lépést szövetségünk tette meg.

Midőn az előadottakban szakosztályunk elméleti munkálkodását világítottuk meg, áttérhetünk azon gyakorlati munkálatokra, melyekkel szolgálatot vélnünk teljesíteni nemcsak az idegenforgalomnak és szakiparunknak, hanem szakiparunkkal összeköttetésben álló iparosainknak, termelőinknek és kereskedőinknek.

Ugyanis hiába törekedtünk magánosoktól, hatóságtól mindeztideig megtudni, hogy hazánknak — ideértve a legkisebb községet is — a vidéken hova helyezük el a hozzánk tanácsért forduló idegeneket, mignem azon elhatározáshoz jutottunk, hogy a nagyméltóságú magyar királyi Belügyminiszteriumhoz intézendő kérvényünkben feltárjuk a helyzetet és megkérjük Ő Nagyméltóságát, hogy egy szállodaczimtár összeállítását célzó munkánk részére legyen kegyes hazánk összes szállodáit hivatalból összeírni.

Folyó évi márczius hó 25-én indokolt beadványban terjesztettük Széll Kálmán miniszterelnök ur Ő Nagyméltósága elé mint belügyminiszterhez, kérelmünket, melyre folyó évi augusztus hó 12-én a következő leirat érkezett szövetségünk elnökéhez, Gundel János urhoz:

„Magyar királyi Belügyminiszter ad 36,306/III. fő. szám.

T. Gundel János urnak, a „Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége“ elnökének.

A magyar vendéglősök országos szövetségének folyó évi márczius hó 25-én hozzám intézett kérelme folytán felhívtam a vármegyei és városi törvényhatóságokat, hogy a területükön levő és éjjeli megszállásra berendezett szállodák és vendéglők névjegyzékét terjeszsek fel.

A törvényhatóságok nagyobb része ezen felhívásomnak már megfelelt.

Mint hogy pedig az eddigelé beérkezett adatoknak is már oly nagy halmazra áll rendelkezésre, hogy annak feldolgozása huzamosabb időt igényel: czélszerűnek mutatkozik, hogy ezen munka az összes adatok bevárása nélkül már most megkezdessék.

Felkérem ennél fogva Tekintetességed, hogy mielőbb intézkedni sziveskedjék a gyűjtött névjegyzék átvétele iránt, megjegyezvén, hogy azok az országos szövetség

meghatalmazással kiküldött megbizottjainak a vezetésem alatt álló belügyminiszterium III. főosztálya részéről fognak átadatni.

Budapesten, 1902. évi augusztus 12-én.

A miniszter helyett Gulner s. k. államtitkár.

Nagyon természetes, hogy szakosztályunk sietett e nagybecsű felhívásnak eleget tenni s az értékes anyag átvételével szakosztályunk jegyzőjét bizta meg, aki a beérkezett anyagot f. é. augusztus hó 29-én a III. főosztályban dr. Hartl Sándor miniszteri tanácsos urtól nevünkben át is vette.

Ezáltal szakosztályunk Arad és Szeged kivételével 24 törvényhatósági város, továbbá Bereg, Hont, Máramaros, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Szilágy, Torontál, Turóc, Ung és Zala vármegyék kivételével 55 vármegye szállodásainak czimjegyzékéhez jutott és a hiányzó városok és megyék rövid időn belül ugyancsak beszolgáltatják összegyűjtött adataikat a nagyméltóságú belügyminiszter urhoz.

Ha tekintetbe vesszük azon rövid időköz, mely beadványunk benyújtása és annak elintézése közt lefolyt; ha a birtokunkban levő czimanyag tömegére gondolunk, ha figyelembe vesszük ezen nagyszámu aktacsomók fáradságos rendbeszedését és rendbentartását és az átadás munkáját, kötelességünknek tartjuk kiemelni dr. Hartl Sándor miniszteri tanácsos ur önzetlen, hazafias és megbecsülhetetlen közreműködését az anyag fontos és rendszeres összeállításánál. A gondos rendezés és tervszerű beosztás folytán a czimtár kiadásánál óriási munkamegtakarítást nyertünk és büszkén mondhatjuk, hogy szövetségünk foglalkozott először Magyarország szállodái és vendéglői teljes czimtárának a nagy nyilvánosság használatára való összeállításával és rendelkezésére bocsátásával.

A nagyméltóságú belügyminiszterium illetékes intézői belátták, hogy amit kérünk, nem üres szalmacséplés; de egyuttal az ügy fontosságánál fogva erősen és gyorsan is intézkedtek, hogy az eredmény minél előbb kezeink között legyen. Ennél fogva engedje meg a tisztelt közgyűlés, hogy mi mint szakosztály már e jelentésünkben is hálával gondoljunk Széll Kálmán miniszterelnök ur, mint belügyminiszter értékes támogatására és midőn ezért itt e helyen igaz köszönetünknek adunk kifejezést, a nagybecsű anyagért a kötelességnek csak halvány árnyékával fizetünk.

Az általunk benyújtott kérdőív minden egyes pontozatára az ország összes hatóságai világos feleletet adtak és a beérkezett adatok nemcsak a szállodák nevét, a szobák számát sorolják fel, hanem betekintést engednek, hivatalosan bevilágítanak Magyarország összes szállodáinak árjegyzékébe is, ami rendkívül fontos már csak azért is, mert ezek alapján szövetségünk kadványa megtudja majd czáfolni ama gyakran légből kapott híreket, hogy hazánk szállodásai és vendéglősei mily magas árakat szábnak a külföldiekhez képest. És midőn mi majd közre bocsájtjuk ezen adatokat, nemcsak védelemből tesszük ezt, hanem azért is, hogy végre a közvéleményt felvilágosíthassuk ama téves hírek tarthatatlanságáról, melyek uton-utfélen terjednek a magyar vendéglő-élet drágaságáról. Becses értékkel bír szállodásainknak czimtára még a zárórak szabályozása tekintetében is.

Fontos hiányt pótol majd e czimtár a nagyközönség körében is, mert az utazó-közönség ennek összeállítására után egy oly tájékoztatót fog kézhez kapni, mely éppen oly szükséges, mint a vasuti menetrend.

Nagy szerepe lesz a hazai bortermelés, illetve fogyasztás rendszeresebb terjeszkedésére is, mert nemcsak száraz czimanyagot fog tartalmazni, hanem a beérkezett étlapok borárjegyzékeiből ki fogja tüntetni az egyes helyek faj és minőségi szükségleteit és a különböző

árakat is, amely áttekinthető adatok alapján az eladó termelők könnyen hozzáférhetnek a nagy fogyasztó kontingenshez és látni, tudni fogják, hogy hol képesek minél előbb tudni boraikon.

De meg lesz a haszna a szállodásnak és vendéglősnek is, mert az élelmes kereskedelem e czimtarak alapján elhalmozza majd irott és nyomtatott árujainalokkal és a nemes verseny folytán sok árucikk vásárlásánál tetemes megtakarítást fognak egyesek elérni.

Az eredmény különböző irányban biztosítottnak látszik abban a pillanatban, mihelyt elhagyja a sajtót a rendelkezésre álló anyag.

Ennélfogva áttérhetünk egy másik pontra, mely az idegenforgalom emelésére ugyancsak nagy befolyással lesz.

Ugyanis a mult év december hó 10-én tartott tanácsüléshez szakosztályunk a következő indítványokat terjesztette be:

„Tekintetes Szövetségi Tanács!

Idegenforgalmi osztályunk megkezdvén működését, azon fontos kérdéssel foglalkozott első sorban: hogy lehetséges-e egyáltalában az idegenforgalmat emelni és ha igen, akkor mily eszközök volnának azok, melyekkel az idegenforgalom ügyét előbbre lehetne vinni?

Az kétséget sem szenved, hogy hazánk meg lévén áldva természeti szépségekkel, nagyon alkalmas arra, hogy az idegenforgalmat itt megteremtsük. Az is bizonyos, hogy a természeti szépségek ismertetése nálunk oly hézagos, hogy eddigi ez irányu munkák nem voltak czélravezetők.

Éppen ezért szükségesnek véljük, hogy üzletforgalmunk emelésére és az idegenforgalom megteremtésére határozzuk el szakiparosaink helyiségeinek ismertetését, egybekapcsolva oly érdekes helyrajzokkal és irodalmi értékű leírásokkal, melyek hivatva lesznek hazánk azon helyeit megismertetni, melyek képesek az idegennek mindazt nyújtani, amit az idegen utazó méltán elvárhat, ha már odáig megtette az utat.

Az azonban bármily szükségesnek is véljük az idegenforgalom emelése czéljából az ismertetés bármely formáját, első sorban meg kell állanunk ama alapkő letételénél, mely nélkül az alapozó munkát megkezdni nem lehet. Ez pedig semmi más, mint az anyagi kérdése az eszme gyakorlati megvalósításának.

Azt tudjuk, hogy szövetségünk, sajnos, nem rendelkezik semmifele alappal, egyszóval nincs vagyonunk s így e tekintetbe magától a szövetségtől nem várhatjuk azt, hogy az idegenforgalmi osztálynak tervbe vett eszméjét megvalósíthassa.

Ez azonban koránt sem jelenti azt, hogy azért tervbe vett munkánkat hátráltassa.

Mindig büszkén és joggal hangoztatjuk, hogy a szállodás és vendéglős az első iparosok közé tartozik és jóleső érzés tölti el keblünket, midőn látjuk, hogy a társadalom legelőkelőbb tagjai is elismerik ezen állításunkat.

Éppen ezért bizalommal fordulunk a tekintetes Tanács bölcs ítélőszéke elé midőn arra kérjük, hogy azon szakiparosainkat, akiknek tehetségében áll, kérjük fel egy oly anyagi áldozat megtételére, mely karunk tekintélyét, komoly törekvéseit, önállóságunkat és üzleti érdekeink megvédését hivatva van előmozdítani. Nem óhajtunk ezen kérelemmel senkit sem kényszeríteni anyagi áldozatok megtételére, nem akarunk senkire eszménk megvalósítása czéljából adót róni, azonban midőn arról van szó, hogy iparunk is vegye ki a maga részét ama munkálatokból, melyek iparunk hasznára válnak, akkor nem szabad visszariadnunk anyagi áldozatok hozatalából sem.

Ennélfogva, amit szövetségünk nem tehet meg, hajtunk végre magunk között és e czélból küldjünk ki egy szűkebb körű bizottságot, mely vitassa meg e kérdést,

és szövetségünk fenhatósága alatt és nevében hajtja végre mindama munkálatokat, melyekre iparunknak szüksége van.

Amennyiben a tekintetes Tanács e kérdés anyagi részének ilyen formában való eldöntését helyesnek találja, a következőket ajánljuk:

a) Indítson a szövetség egy önálló, több nyelven szerkesztett lapot, melynek czélja volna ismertetni a fővárost és az ország különböző vidékeit. Ezen lapot a külföld mintájára szállodákban, az ország határain és a főváros közvetlen közelében a Máv. vasutain helyezzük el ingyen kiosztásra. A lap megjelenési idejét a viszonyok állapítanak meg. Megjelenhetne képest többször is. Eben laphoz hoznánk azon leírásokat, melyeket a különböző érdekelt felektől kapnánk megfelelő díjazás mellett.

b) Továbbá adjunk ki egy művészi kivitelű albumszerű művet, melyet a jobb külföldi szállodáknak küldենék díjtalanul:

c) Végül lássuk el hazai szállodáinkat apróbb kis füzetkékkel, melyek a helyi viszonyokat ismertetik rövid kivonatokban.

Hálás köszönettel jelenthetjük közgyűlésünknek, hogy a jelenlevő tanácsstagok nemcsak lelkesedéssel karolták fel javaslatainkat, hanem azonnal kötelező nyilatkozattal a következő jegyzések történtek:

Glück Frigyes 200, Stadler Károly 200, Kammer Ernő 50, Förster Konrad 50, Petánovics József 200, Müller Antal 100, Prindl Nándor 100, Wilburger Károly 100, Schnell József 100, Kommer Ferencz 50, Ehm János 50, összesen 1200, azaz egyezerkettszáz korona.

Ezen összegek még nem lettek befizetve, mert az időközben felmerült nemzetközi nagy gyűlés lefoglalta mindnyájunk teljes idejét. Azonban éppen a nemzetközi nagy gyűlés alkalmat nyújtott arra, hogy szövetségünk elé jövő országos kiadványaink érdekében egy kész mintával léphessünk és a „Budapesti Vendéglős-Ipartársulat“ tagjai lehetővé tették, hogy ma szövetségünk jelenlevő tagjainak bemutathatjuk „Budapest leírása“ című kis albumot, melynek czélja, hogy az idegen érdeklődést felkeltse székesfővárosunk iránt.

Az előterjesztés alapján a tisztelt közgyűlés bölcs belátására bizzuk, hogy szövetségi tanácsunk nyomdokain haladva, czélszerűnek s szükségesnek véli-e, hogy ez ügyben országos akciót kezdjünk?

És ha igen, akkor kérjük szövetségünk minden egyes tagját, hogy tehetségéhez képest támogassa úgy erkölcsileg, mint anyagilag összes kiadványainkat.

Osztályunk már megtette a kezdeményező lépéseket mindama határozatok végrehajtására, melyet ugyancsak a december hó 10-én tartott szövetségi tanácsülés egyhangulag elfogadott és amelyek a következők:

1. Turista-egyesületek és fürdőhelyek czimjegyzékének beszerzésével szakosztályunk megbízandó.

A beszerzett czimjegyzék alapján a turista-egyesületek és fürdőhelyek értesítendőik:

a) az idegenforgalmi szakosztály megalakulásáról.

b) Bekérendők az eddig nyomtatásban megjelent leírások oly czélból, hogy szakosztályunk minden irányban tájékozódást szerezhessen az ország összes vidékeinek szépségeiről, előnyeiről, hogy a beszerzett anyag alapján szövetségünk tagjaival megismertethessük mindama kirándulóhelyeket, melyeknek látogatását az idegennek nyugodt lelkiismerettel ajánlhatja szövetségünk minden egyes tagja.

c) A turista-egyesületekhez és fürdőkhöz intézendő átiratokban, amennyiben a szövetségi tanács a b) alatti indítványt elfogadja hangsúlyozandó lesz az a körülmény, hogy a leírások közlését egy bizonyos megállapított díjért eszközli az idegenforgalmi osztály a magyar idegenforgalom érdekében az esetleges rajzok és clichék elkészíttetése is mindenkor a turista-egyesületet terhelik.

d) Amennyiben egyes turista-egyesületek, avagy fürdők nem rendelkeznének nyomtatott leírásokkal, bekérendők volnának az illető turista-egyesületektől rövid leírásban e vidékről mindama adatok, melyek alkalmasak az illető vidék idegenforgalmát emelni.

e) A turista-egyesületekhez és fürdőkhöz intézendő levélben kiemelő, hogy idegenforgalmi szakosztályunk semmiféle társadalmi mozgalomnak, avagy hatósági intézkedésnek nem akar előbe vágni, de sürgősnek tartja az informatív adatok beszerzését már most is, mert egyedül a szállodás adhat felvilágosítást a tanácsért hozzáfutó idegeneknek mindaddig, míg hazánkban is a külföldhöz hasonlóan nem működnek rendszeresen ama tényezők, melyeknek hivatásuk lesz az idegenforgalmat a külföldről hazánkba terelni.

A szövetség tanácsa felhatalmazza az idegenforgalmi osztály elnökségét, hogy saját hatáskörében az a)–e) pont alatt foglalt határozati javaslatokat hajtsa végre.

Ezen egyhangulag elfogadott határozatok közül az összes a)–e) pontban előirt munkákat végrehajtottuk és ez ülvényen szakosztályunk eddig 64 ügydarabot intézett el. És pedig meglehetősen sikerrel.

Ugyanis felszólításunkra nagyobb fürdőhelyeink és turista-egyleteink kötetekre menő könyvtárat bocsájtottak rendelkezésünkre, ennél fogva már az eddigi előmunkálatok is azt bizonyítják, hogy biztos czél felé irányítjuk tevékenységünket, mely nem téveszti el hatását és előbb vagy utóbb, de eredményhez vezet.

Könyvtárunk részletes kimutatását ezen jelentésünkben nem adhatjuk közre, mert az idő rövidsége a gondos és pontos összeállítást nem engedte meg, azonban a reánk hármlott sok munkaanyag feldolgozása után szövetségünk összes tagjainak rendelkezésére fogjuk bocsájtani.

Rövid körvonalakban ime megismertettük szakosztályunk működését.

Az eredmények nagy horderejét azonban türelmesen be kell várunk, tekintettel arra, hogy egy év nem elég hosszú idő évtizedek hiányai pótlására; de elég ahhoz, hogy letegyük iparunk érdekében azt a világító testtel ellátott távjelzőt, mely nemcsak az utat irányítja, hanem bevilágít oda is, ahol eddig csak tapogatódzva jártunk, sőt néha meg is botlottunk.

A tisztelt közgyűlés bölcs belátására bizzuk jövőre tervezett munkálataink sorsát, ennél fogva tisztelettel kérjük alábbi indítványaink elfogadását:

1. A közgyűlés szavazzon jegyzőkönyvi köszönetet nagyméltóságu Széll Kálmán miniszterelnök urnak azon támogatásáért, melylyel hazai szállodáink és szállóvendéglőink összeírását kegyes volt elrendelni.

Ugyancsak jegyzőkönyvben köszönje meg, a közgyűlés dr. Hartl Sándor belügyminiszteri tanácsos urnak azon önzetlen és hazafias közreműködését, melyet a czimanyag rendszeres összeállításánál és átadásánál tanusítani szives volt.

3. Azon hazai gyógyfürdőknek, melyek osztályunk részére leírásaikat beküldték, külön-külön jegyzőkönyvi köszönet szavazandó.

4. Hatalmazza fel a közgyűlés idegenforgalmi osztályunkat, hogy a szövetségi tanács elé terjesztett és mult év december hó 10-én a tanács által elfogadott javaslatokat a saját hatáskörében végrehajtsa.

Budapest, 1902. évi szeptember 10-én.

Barta Béla
jegyző.

Stadler Károly
elnök.

A közgyűlés az idegenforgalmi ügyosztály összes indítványait egyhangulag elfogadta.

A közgyűlési elnök indítványára köszönetet szavaz Stadler Károlynak az idegenforgalom-ügy körül kifejtett tevékenységéért.

Elnök: Áttérünk a napirend III. a) pontjára. Felkérem Bokros Károly urat a nyugdíjegyvesület jelentésének beadására.

Bokros Károly: Jelentésemet írásban van szerencsém benyújtani. Kérem annak tudomásul vételét. (Helyeslés.)

Elnök: Ha szólani senki sem kíván, kimondom, hogy a közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s Bokros Károly urnak fáradhatatlan tevékenységeért köszönetet szavaz. Áttérünk a tanonczügyi szakosztály jelentésére. Ennek megtételére a tanonczügyi szakosztály elnökét, Glück Frigyes urat kérem fel.

A tanonczügyi szakosztály jelentése.

Glück Frigyes a tanonczügyi szakosztály elnöke: Mélyen t. Szövetség! Mielőtt a tanonczügyi szakosztály jelentését beadnám, méltóztassanak megengedni, hogy azt megelőzőleg néhány szót szóljak. (Halljuk! Halljuk!) A vendéglői kar, annak jelentősége és hordereje nemcsak a hazában, hanem egyáltalában az összes világtársadalomban egy olyan tényező, a melylyel minden embernek számolnia kell. Ezt már nemcsak most hangoztatjuk, hanem hangoztattuk évekkal ezelőtt is. Ezt hangoztatják idegenből idejött szaktársaink is. Nem szününk meg ezt hangoztatni mi, mert bizony magunk sem érezzük még át, s minden pillanatban tapasztaljuk, hogy nem teszünk eleget, hogy iparunk érdekében többet kellene tennünk. Rakjuk le tehát az ebbeli munkálkodás alapköveit és mutassuk meg, hogy pusztában álló, magános bár, de életerős gyökerekkel rendelkező fák vagyunk, melyet ha jön egy nagy zivatar, legyen az akár a Számum, nem képes kicsavarni. Nagyonfontosságú munka ez, s azért ennek a munkának megoldását lehetővé kell tenni, mert az mindnyájunknak a kötelessége. Hadd erősödjenek meg e fák, hadd nőjjenek nagyra és magasra, izmosodjanak és terebélyesedjenek, hogy aki azok árnyékában nyugalmat meggy keresni, az a keresett nyugalmat meg is találja. Igyekezzünk a jövőnek egy életerős generációt nevelni és ezt a vendéglői kart olyanná tenni, mint a minő az ma a Nyugaton. (Élénk éljenzés.) És hogy érzük ezt el? Ugy, ha a kis palántát gondoljuk, mert minden szél árt neki, valamint hogy árt a napsugár is, ha forrón süt rája. Neveljük a generációt úgy, hogy ha ma még beszélni nem tud, jövőre tudjon beszélni, azután beszéd után gondolkodni, majd helyes és igaz, szakiparunk érdekébe vágó eszméket felvetni, amelynek mondhatom okvetlenül meglesznek a gyümölcsei. Ennek a czélnak áll szolgáltatásban és épen azért nem kicsinyelhető a budapesti szakirányu ipariskola, mely a jövőnek egy életerős és vihart és vérszt kiállni képes generációt van hivatva adni. Ujból és ujból jártunk a kormánynál, voltunk az összes kamaráknál, a miniszteriumban, hogy mondják ki a szakképzettséget, hogy ne kontárkodhassék mindenki iparunkban, sajnos, nem rajtunk mult, ezen emberi erőt felülmuló munka, amelyet kifejtettünk, nem hozta meg kellő sikerét. És min mult az egész? Azon, amit már 15 év előtt hangsúlyoztam, hogy t. i. nem vagyunk szervezve, nem vagyunk szervezve és nem állunk egy biztos bázison, amely követeléseink elérésében szilárd talajt képezne.

Ámde mégsem olyan rosszul áll az iparoktatási ügy, amint különben a felolvasandó jelentésből hallani méltóztatnak, mint a hogy én azt szomorúságomban tolmácsoltam. Szükségesnek tartottam azonban ezeket előadni, szivemet-lelkemet kiönteni önök előtt azért, hogy minden egyes kartársamat felszólítsam arra, hogy ha már nem tudunk világra szóló dolgokat csinálni, ha nem is tudjuk elérni a szakképesítést, legyen minden egyes magyar vendéglős apostola ennek az eszmének, propagálja ezt az eszmét, nemcsak itt a közgyűlési

teremben, hanem otthon is, mert én mondhatom — és ezt nem hivalkodásból mondom — annyira fontosnak tartom a szakképesítés ügyét, hogy egész életemet ezen eszmének szenteltem és hogyha céljaimat nem is tudnám már teljesen elérni, csak azt szeretném látni, hogy mégis virradjon már fel Magyarországon ebben a tekintetben is egy jobb kor, következzen be egy kedvezőbb állapot. (Hosszantartó élénk éljenzés és tetszés.)

Walter Károly a tanonc-zakiskola igazgatója: **Mélyen t. közgyűlés!** Sokan vannak a t. közgyűlés tagjai között, akik tudják, hogy 1895-ben a budapesti vendéglősök és szállodások ipartársulata tíz küzdelmes év után az ország első véglegős-zakirányu tanonc-iskoláját szeptember 1-én beiratással megkezdte és október 28-án rendeltetésének átadta. Azóta 7 év múlt el, a nyolczadikat most kezdtük meg. Hogy az iskola maga a tanoncok szellemi kiképzetésében milyen eredményt ért el, arról nemcsak évi jelentéseink tanuszkodnak, hanem megnyilatkozott úgy a magas kormány, mint a székesfőváros, nemkülönben az iparkamara intézőségénél is, amidőn a budapesti ipartársulatot anyagi segítségben is részesítette. Az elért eredmény felett nekem, akinek az a kiváló szerencse jutott osztályrészül, hogy az ipartestület az iskola igazgatóságát reám bízni méltóztatott, ezen helyen nem illenek az iskolák működéséről és az általuk elért eredményről beszámolni. De arezpirulás nélkül mondhatom az igen t. közgyűlésnek, hogy az iskola fontosságát, annak nélkülözhetetlenségét, a mult esztendei országos szövetségi közgyűlés is elismerte és határozatilag kimondta, hogy a szövetség kebelében egy szakoktatási ügyosztályt fog lélesíteni. A lélesítés megtörtént, a szakosztály működését megkezdte és ennek egyesztendei eredményéről a következőkben van szerencsém beszámolni:

Tisztelt közgyűlés!

Áldás jár a nemes eszmék nyomán. Új életet, új világot tudnak teremteni azok, melyben fejlődésnek, virágzásnak indul minden.

A Magyar Vendéglősök Országos Szövetségének nagy és nemes eszméje megvalósulván, üdvös eredményei közt a vendéglősipar jövője szempontjából legfontosabb a szakoktatás országos szervezésének elhatározása és megindítása. Mindaz a küzdelem, melyet iparágunk szakmaiságáért ma folytatunk, a teljes sikert csak a jövődönnek ily módon való biztosításával vivja ki és éri el.

Hogy a szakoktatás országos szervezése érdekében mi történt az 1900. évben Aradon tartott vendéglős-kongresszus óta, melyen szövetségünk megalkotása kimondatván, ennek egyik feladatául tüzetelt ki a tanoncok oktatásának országos szervezése is, arról óhajtok ebben a jelentésemben mély tisztelettel számot adni.

A szövetség végrehajtó bizottságának kebelében megszerkesztetvén az országos tanoncoktatási szakosztály, az — ezen szervezet alapján — 1900. évi október 20-án tényleg megalakult, megtartván első alakuló ülését.

A szakosztály tagjaival a végrehajtó bizottság a budapesti szakiskola felügyelő bizottságának tagjait választotta meg és még 13 vidéki tagot.

A tanoncügyi szakosztály alakuló üléséből első sorban is lelkes hangú fölhívást intézett vidéki tagjaihoz, melyben értesítvén őket az országos tanoncoktatási szakosztály tagjaivá történt megválasztásukról, fölkértük őket arra, hogy a vidékükön lélesítendő szakiskola szervezési teendőit indítsák meg és kegyeskedjenek ily irányban minden lehető elkövetni. E célból azt tanácsoltuk nekik, érdemes vidéki tagjainknak, hogy a

tanoncok lajstromoztatását és a szerződés-kötés kötelezettségét mindenütt vétessék gyakorlatba. Tanácsoltuk továbbá nekik, hogy mindenütt alakítsanak helyi bizottságot, melyben a szakiskola lélesítésének eszméjét érleljék s vitassák meg azon módokat és eszközöket, melyek ily szakiskola lélesítését vidékenként lehetővé teszik. Fölkértük őket, hogy időnkint értesítsenek minket az elért eredményekről, hogy mi innét a központból a törekvők elé buzdító és követendő példát, a bizalmatlanok és kishitűek elé pedig meggyőző erejű sikert állithassunk.

Felhívásunknak szép és üdvös eredménye lett. Csakhamar Győrből, Debreczenből, Aradról és Nagyváradról a legszebb reményekkel kecsegtető, biztató értesítéseket kaptunk.

Győrből a pinczeregylet érdemes elnöksége azt tudatja velünk, hogy ők az ottan lélesítendő szakiskola alapjára immár 6000 koronával rendelkeznek, melyhez legutóbb még ugyancsak a pinczeregylet 1000 koronát ajánlott fel olykép, hogy azt az évenként tartandó egyleti bál jövedelméből részletenként fizetik be.

Az elismerés pálmája első sorban a debreczeni ipartársulatot illeti. Debreczenből arról értesített az ipartársulat t. elnöksége, hogy az ott lélesítendő szakiskola alapja 2600 korona s hogy az ipartársulat egyik lelkes vezérférfiát, *Márkus Jenőt* nyerték meg a szakiskola lélesítésének keresztülvitelére.

Márkus Jenő rögtön azzal kezdte, hogy ide fordult hozzánk a központhoz, elkérte a szervezési szabályzatot, valamint a budapesti szakiskola összes kiadványait és évi jelentéseit. Legutóbb, f. évi május hóban már arról értesített bennünket, hogy az 1902/903. tanév elején a debreczeni szakiskolát már meg is nyitják. Ezt az örvendetes eseményt nagy örömmel vette tudomásul a szakosztály és a budapesti szakiskola felügyelő bizottsága, mely jegyzőkönyvében ezt az eseményt a következőképen méltaita:

„Elnök indítványozza, hogy a debreczeni szakiskola lélesítésén oly nagy buzgósággal fáradozó Hauer Bertalannak, a Debreczenben felállítandó szakiskola gondnoksága elnökének és *Márkus Jenő* urnak, a szervezés alatt álló iskola nagyérdemű gondnokának a bizottság jegyzőkönyvi elismerést szavazzon s üdvözöljük őket átiratilag s fejezzük ki irántuk tiszteletünket s igérjük meg nekik, hogy támogatásunkra mindenkor és mindenben számíthatnak: tudassuk velük, hogy a szakiskola ünnepélyes megnyitásán felügyelő bizottságunk képviselgetni óhajtja magát.“

A bizottság ez indítványhoz nagy lelkesedéssel hozzájárult.

Aradról *Nagy Lajos*, a Fehér kereszt szálloda tulajdonosa lelkes levélben azt írta és ígérte, hogy még 1901. őszén megindítja az akcióit.

Nagyváradról pedig *Stern Hermann*, a vendéglősipar váradai lelkes mentora nem kevesebbel biztatott, minthogy Váradon legközelebb már megnyitják a szakiskolát.

Az ország egyéb városaiban pedig, mint Szegeden, Kolozsvárt, Temesvárt, Kassán, Miskolczon, Szatmárt, Pozsonyban, Székesfehérvárott, Pécsen, Sopronban és Szombathelyen mindenütt folyik a bizottságok megalakulása.

Szóval: mindenütt lelkes vezérférfiak állanak sorompóba a szakoktatás ügyének országos szervezésére.

Ezen kívül, hogy a szervezendő szakiskolák színvonal tekintetében európai színvonalon álljanak, a célból megbízta a szakosztály a budapesti szakiskola érdemes igazgatóját, *Walter Károly* urat, a külföldi szakiskolák tanulmányozásával. *Walter* igazgató ur már a f. év nyarán a bécsi szakiskolát meg is látogatta s

azt tanulmányi tekintetben s e mellett a nálunk szervezendő szakmuzeum szempontjából is tanulmányozta.

Ezekben számoltam be a szakosztály munkálkodásáról, mely munkénesetre ez idő szerint még csak a kezdet nehéz munkáját végzi, de máris eredményekkel tudott beszámolni.

Elnök: Kíván valaki szólani?

Nagy Lajos (Arad): Arad város polgármestere volt oly szives a Glück Frigyes ur jelentésében megígérni, hogy ezen év november havában megteszi az intézkedést a szakiskolára nézve. (Élénk helyeslés.)

Elnök: Az előadottakból kiténik, hogy a kezdeményezés szép gyümölcsöket hoz. Az idén lesz szerencsénk a debreczeni szakikolát megnyitni. (Éljenzés.) Mindezen fényes eredményeket egy olyan embernek köszönhetjük, a ki őszinte odaadással, igaz lelkesedéssel és páratlan ügybuzgalommal minden idejét az általa kedvelt eszme megvalósításának szentelte. És ez Glück Frigyes igen t. tagtársam, aki nemcsak egész szívvvel és lélekkel, hanem anyagi áldozatokkal is fáradozott e nagy siker létrehozásában. Azt hiszem a t. közgyűlés helyeslésével találkozom, midőn indítványozom, hogy jegyzőkönyvileg adjunk köszönetünknek kifejezést első sorban Glück Frigyes ur szakosztályi elnöknek, azután Walter Károly ur igazgatónak, a ki szintoly lelkesen működött közre az eszmének megvalósításában. Köszönet illeti iskolánk derék tanári karát is, mely mondatom, feladata magaslatán áll. (Helyeslés.)

Áttérünk most a napirend III. c) pontjának tárgyalására és ez a közvetítési szakosztály jelentése. Förster Konrád a szakosztály elnöke, akadályozva van a megjelenésben nagy elfoglaltsága miatt. A közvetítési ügy különben is egy valóságos tengeri kigyó, amely ellen harcoltak már nemcsak Európában, hanem az egész világon és bizony az még ma sem tökéletes. Ez az ügy egyelőre még mindig gyermekcipőben jár. Ezeket kijelentve, engedje meg a közgyűlés, hogy Förster ur jelen nem lévén, miután különös jelenteni való nincs, a napirend további pontjaira térjünk át. (Helyeslés.)

A napirend következő pontja: Számadás az 1901/1902. szövetségi évről.

Poppel Miklós titkár: A pénztárnok távollétében benyújtja a számadást, amely tudomásul vétetik és úgy a pénztárnoknak, mint a számadást felülvizsgálóknak a közgyűlés köszönetet szavaz és a felmentvényt megadja.

Indítványok.

Elnök: A napirend következő pontja: Indítványok tárgyalása. Jelentem a közgyűlésnek, hogy csak egy indítvány érkezett be és pedig a miskolci ipartársulat részéről, amely azonban elkésve adatott be, úgy, hogy az igazgatótanácsnak nem volt alkalmja azzal foglalkozni, minthogy az csak pár nap előtt érkezett, így az az igazgatótanácshoz utaltatik elintézés végett.

A jövő évi közgyűlés helyének megállapítása.

A napirend következő pontja az 1903. évi közgyűlés helyének meghatározása. Ezt megelőzőleg azonban a titkár ur kíván szólani.

Poppel Miklós titkár: T. közgyűlés! Tavaly Nagy Lajos aradi ipartársulati elnök ur az igazgatótanácshoz intézett egy beadványt. Az igazgatótanács akkor, mivel ezen indítványban azon pont is foglaltatott, hogy a szövetség ebben az ügyben országos mozgalmat indítson, mult évi december hó 16-dikán tartott ülésében úgy határozott, hogy a következő évi közgyűlés elé utasítatik. Kérem az elnök urat, méltóztassék feltenni a kérdést, vajjon kívánja-e tárgyalatni a közgyűlés ezt, illetve fentartja-e indítványát az aradi ipartársulat?

Nagy Lajos aradi ipartársulati elnök: Az idő előrehaladott voltára való tekintettel, bár indítványomat fentartom, annak ezidőszerinti tárgyalásától elállok.

Elnök: Tudomásul vétetik. Jelentem a t. közgyűlésnek, hogy levél érkezett Benedek János és Barabás Béla országgyűlési képviselő uraktól, akik sajnálatuknak adnak kifejezést, hogy a közgyűlésen nem vehetnek részt.

Poppel Miklós titkár (a beérkezett leveleket felolvassa). Elnök indítványára úgy Benedek János, mint Barabás Béla országgyűlési képviselőknek a közgyűlés azon kijelentése mellett, hogy sajnálva veszi tudomásul azt, hogy nevezett képviselők meg nem jelenhetnek, a vendéglősök érdekében kifejtett nagyfontosságú tevékenységükért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.)

Elnök: A napirend következő pontja az 1903. évi közgyűlés helyének meghatározása. Temesvár város hitt meg bennünket a mult esztendőben, hogy az idén ott tartsuk meg közgyűlésünket. Hanem az idén, azt hiszem, nem jelentkezett senki Temesvárról, úgy látszik tehát, hogy ők talán lemondtak.

Juranovics Ferenc (Szeged): Mi szegediek is kértük, hogy oda jöjjön a közgyűlés és amennyiben a temesváriak lemondának, kérem részesítsenek bennünket abban a szerencsében, hogy jövő évi közgyűlésüket ott tartsák meg. (Élénk éljenzés.)

Elnök: Köszönettel tudomásul vesszük a meghívást s bár e pillanatban még határozott választ nem adhatunk, csak arra kérjük, hogy lehető minimumra szorítsák az ennek érdekében hozandó áldozataikat, mert elég az, ha mi látjuk, hogy bennünket szívesen fogadnak és ügyünket lelkesen pártolják.

Nagy Lajos (Arad): Bár forma szerint nem tettem meg indítványomat, engedje meg a közgyűlés, hogy azt pár szóban előadjam. A pezsgőgyárosoknak főleg Bécsben van a raktárak. Én indítványozom, mondja ki a szövetség, hogy ne rendeljünk bécsiektől, illetőleg a pezsgőgyárosoktól azon esetben, ha Bécsben tartják raktáraikat, hanem csak ha Budapesten tartanak raktárakat. Ellenkező esetben elmegyünk magába Reimsba, vagy máshova. (Általános élénk helyeslés.)

Elnök: Daczára annak, hogy az indítvány nem volt bejelentve, köszönettel tartozunk annak előterjesztéséért. Nézetem szerint azonban helyes eljárás az volna, hogy Nagy Lajos indítványát az igazgatótanácshoz utaljuk, hogy az megtegye a kellő lépéseket és a pezsgőgyárosokhoz ilyen irányban és értelemben felhívást intézzen. Más remédium nincsen.

Privári Pál (Szeged): Én, igen t. közgyűlés, arra vagyok bátor az elnök urat felkérni, hogy a közgyűlés megtartásának idejét pár héttel előbb szíveskedjék velünk tudatni, mert mi, szegediek, már el voltunk határozva arra, hogy amikor Önöket városunkban üdvözölni szerencsénk lehet, azt egy *borszőlő és gyümölcskiállításal kapcsoljuk egybe*. Erre való tekintettel kérem a közgyűlést lehetőleg szeptember elején megtartani. Igen fogunk örülni, ha Temesvár kegyéből megengedik, hogy Szegeden üdvözölhessük.

Elnök: Köszönettel elfogadjuk a meghívást és kimondjuk azt is, hogy szeptember első felében fogjuk tartani közgyűlésünket.

Midőn igen t. tagtársaimnak szíves megjelenésükért mégegyszer köszönetet mondok, továbbra is sikeres tevékenységet kívánva, a közgyűlést ezennel berekesztem. (Éljen az elnök.)

Közgyűlés után az „*István főherceg*“ szállóban kedélyes ebéd volt, melyen az első felköszöntőt Glück Frigyes mondotta és következőkép hangzott:

Igen t. Uraim! Az elnöknek fontos teendői miatt távoznia kellett, engedjék meg tehát a szeretett kartársak, hogy az ő nevében én köszöntsem fel Önöket. (Éljenzés.)

Meg vagyok győződve, hogy a mai nap oly izgalmas és oly jelentőségteljes, a melyet, azt hiszem,

veres czeruzával kell aláhuznunk a hazai vendéglősök iparának történetében. (Ugy van! Ugy van!)

Mielőtt még szeretett vendégeinket üdvözlöttük volna, helyesnek találtuk azt, hogy országunk belügyeit elvégezzük és rendezzük. (Helyeslés.) Igaz, hogy nagyon sok elintézni valónk volna, igaz, hogy sok ügyes-bajos dolgunk van, a melyeket bizony nem lehet úgy futtában és hevenyészve, hanem nyugodt meggondolással és észszerű elbírálással kellett volna elintéznünk. És ha mégis mindezen dolgokat most csak úgy hevenyébe intéztük el, nem akarjuk ezzel kisebbiteni ezen ügyek fontosságát, hanem van bennünk annyi hazafias érzés, hogy most félretéve saját bajainkat, illetve saját ügyes-bajos dolgainkat, ezeket röviden intézzünk el, áttérünk egy kedves kötelesség teljesítésére akkor, midőn a magyar híres vendégszeretetet gyakorlati uton bemutatjuk, a mint azt minden magyar vendéglóstól, a kinek főfeladatát a vendégszeretet fentartása képezi, azt elvárhatjuk. (Élénk tetszés és éljenzés.) Éppen azért, k. kartársaim, nézzék el, ha esetleg nem is volt olyan tartalmas mai közgyűlésünk, mert az említett hazafias intenczió rezgett át azon. (Éljenzés.) Hazánk iránti kötelességből, édes hazánk iránti szeretetből és ragaszkodásból követtük el a mulasztást. Éppen azért engedjük meg, k. szaktársaim, hogy visszatérjek a magyarországi vendéglősök szövetségéhez és azon óhajomnak adjak kifejezést, hogy a magyarországi vendéglősök szövetsége éljen, viruljon és szaporodjon! A vendéglős-szövetség jólétére és vidéki apostolaink egészségére üritem poharam! (Élénk éljenzés.)

Stadler Károly: Tisztelt Uraim! Volt alkalmam már mai közgyűlésünk alkalmával néhány szóban foglalkozni kedvencz eszmém, az idegenforgalom ügyének eszméjével. E helyen arra kívánok utalni, hogy mi, vendéglősök és szállodások, nagyban és egészben véve nem vagyunk más, mint minden egyes ember és minden egyes családfő otthon. Ebből kifolyólag a mi feladatunk, hogy minden egyes embernek, a ki véletlenül nincsen szűkebb családi körében, idegen helyen otthon teremtsünk. Ezen ideális feladat megoldása kell, hogy lelkesítsen bennünket és az a törekvés vezéreljen, hogy nálunk mindenki otthonosan, a szokott kényelemben érezze magát, mert akkor az emberek is szívesebben fogják elhagyni szűkebb családi körüket. Ez képezné az idegenforgalom emelésének egyik főemelyűjét. Ámde idegenforgalom alatt nem azt értem, hogy pl. valaki Aradról Budapestre, vagy Pozsonyból Nagyváradra utazik, mert ezek még mindig itthon vannak, hanem a külföldről ide, vagy az itten átutazókat; ragadjuk meg tehát az alkalmat és mutassuk meg vendégeinknek, hogy az idegenforgalommal kapcsolatos legmesszebbmenő igényeket is képesek vagyunk kielégíteni. Mutassuk meg, hogy nemcsak a francia és angol szállodák a híresek, hanem a magyar szállodák is. Hogy törekvésünknek sikere legyen, arra üritem poharam! (Hosszantartó élénk éljenzés.)

Ezután dr. *Solti Ödön* jogtanácsos az otthon betegen fekvő *Seress Mártont*, *Sztanoy Miklós* kávé *Müller* Antal, az utjonnan megválasztott alelnököt élteti, kiemelve *Müller* Antalnak mint kiváló szakiparosnak érdemeit, feltüntetve ama működéseit, melyeket a közjó javára kifejtett, míg *Juranovits Ferenc* és *Privári Pál* (Szeged) a vidékiek nevében a fővárosi szállodásokat és vendéglősöket éltetik. Az ekkor terembe lépő *Hoyer Ottó*, a nemzetközi szövetség elnökét *Gundel János* üdvözlí, mit *Hoyer* meghatottan köszön meg és midőn magyar kollégáit ily szép számban látja együtt hazai érdekeik megvédésére, szerencsét és áldást kíván munkásságukra.

A „Szállodások Nemzetközi Egyesületének“ nagygyűlése.

(Az ismerkedési est.)

Szeptember 23-án esti 8 órakor volt az ismerkedési estély a Hungária nagyszállóban, mely ez alkalomra ünnepi díszet öltött. Mindkét nagy teremben volt felterítve, a felsőben voltak a külföldi vendégek és notabilitások, az alsó teremben pedig a fővárosi és vidéki magyar szállások és vendéglősök. Számosan feleségeiket is magukkal hozták. Az urak és a hölgyek estélyi toiletteben jelentek meg. A terítés és kiszolgálás mintaszerű volt. Pontban 8 órakor érkeztek meg *Márkus József* főpolgármester, *Halmos* polgármester, *Szapáry Pál* gróf, *Vaszhilievics* és *Vosics* városi tanácsosok, *Gelléri Mór* stb.

A külföldi vendégek teljes számmal jelen voltak, azonkívül az összes budapesti és vidéki szállodások és vendéglősök.

Rádics Béla zenekara a *Rákóczi*ra zendített, midőn az első fogást felszolgálták.

Az asztalfőn *Hoyer Ottó* elnök ült *Márkus* és *Halmos* között.

Közben felhangzott a *Rákóczy*-korabeli tárogató édes-bus hangja s a külföldiek láthatólag meglepődtek ez ismeretlen hangokra. A szemlélő megfigyelhette, hogy a ciceronek magyarázzák a tárogató nagy jelentőségét abból a korból, a mely minden volt, csak nem az epigonok kora. Aztán fel is hangzott a taps, az éljenzés, s meg kellett ujrázni a „Hej Bercsényi . . .“ mélabus nótáját.

Az étlap a Hungária nagyszállóban (*Burger* Károly igazgató) a következő volt:

Husleves csészében
Hideg balatoni fogas, orosz mártással
Párolt kassai sódar, burgonya ropogós-, tök- és zöld babbal
Nyul-duzma, édesbor mártással
Hungária jeges szörp
Tüzdelt jérece- és fogoly-sült
Paradicsom- és katáng-saláta
Vegyes befőtt
Jegcedett Margit tejhab
Sajtok
Gyümölcs
Fekete kávé
Kőbányai udvari sör
Borok : ruszti asszú
fehér: 1890-es magyarádi kabinet
vörös: ménes-gyoroki
fehér: 1868-as pannonhalmi kis-écsi-rizling
pezsgő: Irroy & Cie Extra Dry
pálinka: 1830-as szilvórium.

A pecsenyénél felállott a fővárosi közönségének képviselőiben *Halmos* polgármester s a következő beszédet tartotta:

„Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Kérésém, mielőtt felszólalok azon a nyelven, melyet azt hiszem valamennyien meg fognak érteni, honfitársaimhoz szól, a kiktől azt kérem, hogy ne vegyék rossz néven ma, hogy németül mondom el azokat a szavakat, melyekkel érzelmeimnek kifejezést kívánok adni és pedig azért, mert úgy értesültem, hogy a szállodások nemzetközi egyesületének hivatalos nyelve a német és az itt jelenlevő tagok legnagyobb része ugyszólván kivétel nélkül a német nyelvet érti. (Halljuk.) Azután így folytatta: „Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Mint a székesfőváros polgármestere, kötelességemnek és feladatomnak tartom, hogy a nemzetközi kongresszus tagjait, a szállodásokat kongresszusuk alkalmából, melyet ez idő szerint Budapest falai közt tartanak meg, itt üdvözölhetem. A legnagyobb örömmel teszem ezt, midőn önöket Budapest székesfőváros nevében a legszívesebben üdvözölhetem.

Tisztelt hölgyeim és uraim! Meg vagyok róla győződve, hogy az előző kongresszusai alkalmával, mely-

ket különböző időben és különböző városokban tartottak, a legfényesebb fogadtatásokban volt részük, s fényes ünnepségeket rendeztek tiszteletükre, jól tudom, hogy a mi szerény fővárosunk nem fog versenyezhetni a többi városok pompájával, de azt merem állítani, tisztelt hölgyeim és uraim, hogy egyben nem ér utól minket a világnak egyetlen városa sem s ez az a belső rokonszenv, együttérzés és szeretet, a melyet én a város közönsége nevében önök elé viszek. Ezzel a meleg és benső érzéssel emelem a poharamat az önök egészségére azon kívánsággal, hogy mi nálunk boldogan, jól és otthoniasan érezzék magukat. (Lelkes éljenzés, taps.)

A zenekar rázendített a Hymnusra, majd a *Wacht am Rheine*, majd a *Marseillesre*, melyet a társaság állva énekel.

Ezután a szövetség elnöke *Hoyer Ottó* emelkedett felszólalásra, a következőket mondván: A fő- és székváros polgármestere a főváros nevében igen melegen és szívesen fogadott minket, a miért az egyesület nevében a legőszintébb köszönetet fejezem ki, ép úgy a főpolgármester urnak is, a ki szíves volt körünkben megjeleni. Midőn a mi szeretett barátunk *Gundel* (Éljenzés.) a mult évi közgyűlésünk alkalmával szíves volt meghívni bennünket Magyarország fővárosába, Budapestre, örömmel fogadtuk a meghívást, mert boldogoknak éreztük magunkat és szívesen gondoltunk arra, hogy ezt a híres várost megnézhetjük. A mai összejövetelünk bizonyítja ezt a vágyódást. Midőn látjuk ezt a szép várost az óriási forgalmával, világvárosias külsővel, tapasztaljuk azt a vonzó erőt, melyet e város gerjeszt maga iránt, igazán kedvem kerekedik az én jó barátommal egy kissé összetűzni, a ki midőn meghívott bennünket Budapestre, kijelentette, hogy: Az én fővárosomtól azután ne várjanak ám sokat, mi nem tudjuk ám azt nyújtani, a mikben másutt volt s a jövőben lesz részük, mi legfeljebb paprikás csirkét és gulyást adhatunk . . . (Perczekig tartó derűltség.) s mi örültünk, hogy majd egyszer jó gulyást eszünk.

S mit látunk ma? Egy asztal terítve, a melynél szebbet el sem lehet képzelni, a mely egy gyönyörű, tündéres álomnak tűnik fel, a melyet csak egy világváros képes nyújtani (Felkiáltások: Igaz, ugy van!) No de én nem akarok e kedélyes környezetben haragot tartani az én kedves barátommal, azért megbocsátom neki a felültetést. Megvallom, hogy ilyen fogadtatást nem vártunk s nem reméltünk, de tudjuk, érezzük azt is, hogy mindaz, a mit nekünk nyújtanak, a szívből jön s mindnyájunk gondolatát fejezem ki, midőn azt mondom, hogy az itt töltött percetek örökre feledhetetlenek lesznek nekünk. Köszönetemet s hálámat fejezem ki mindnyájunk nevében a rendező-bizottságnak, a főváros vezetőinek s mindazoknak, a kik részt vettek ez ünnepségek rendezésében. Emelem poharamat a székesfőváros nemes közönségére. (Perczekig tartó éljenzés.)

A zenekar rázendítette az „Isten áldd meg a magyart“. A közönség felállott s lelke mélyéből énekelte a magyarok himnusát. A végével feltartóztatlanul tört ki a szívekből: az éljen.

Midőn a csend helyreállt *Heinrich Róbert* (Berlin) szólalt fel. E pillanatban — úgymond — látva Budapestet s tapasztalva a szeretet megnyilatkozását, csak egyet sajnálok, hogy fiatalságomban nem tanultam meg magyarul; de hát hiába nem tudok magyarul. Itt e társaságban egy bűnömöt kell bevallanom. Midőn ezelőtt 4—5 évvel a Wiesbadenben tartott közgyűlésünkön *Gundel* azt az indítványt tette, hogy jöjjünk Budapestre, akkor én azt mondtam, hogy ide azért nem mehetünk, mert meg fognak bennünket verni. (Derűltség.) Szégyenlem megvallani, ez igaz. De azóta oly sok

szép dolgot olvastam Magyarországról, hogy örömmel ragadtam meg ez alkalmat, hogy Budapestre jöhessek. Ez alkalommal egy embert akarok éltetni, a ki, mint tudom, ma Magyarország egyik legnépszerűbb férfia: *Szapáry Pál* grófot. (Éljenzés.)

Szapáry Pál gróf francia nyelvű felköszöntőjében azokra a hölgyekre üriti poharát, a kik itt szívesek voltak megjelenni.

Most *Gundel János* emelkedett szólásra. A nemzetközi szövetség mélyen tisztelt elnöke — kezdte — elém dobta a keztyűt, a melyet azonban e pillanatban nem fogok felemelni, nehogy megzavarjam ezt a kedélyes hangulatot, de az bizonyos, hogy sok meleg napot okoztak nekünk kedves vendégeink. Éveken keresztül kellett velük küzdenünk, míg végre megértük ezt a napot, midőn itt láthatjuk kedves vendégeinket. Én ez alkalommal kedves kötelességet akarok teljesíteni mindnyájunk nevében, de valóban nem is talállok szavakat, melyekkel ki tudnám fejezni azt az igazi, őszinte érzést, melyet szívem mélyében érzek, hogy nekünk sikerült a nemzetközi kongresszus tagjait szeretett fővárosunkban üdvözölhetni. Kettős az örömöm, mert meggyőződhetnek, hogy elnökünknek a paprikásról és gulyásról mondott szavai, a melyeket, hogy az odiumot magáról elhárithassa, nekem akar tulajdonítani, nem felelnek meg egészen az igazságnak, ez csak frázis, mert tapasztalni fogják, hogy mi egyebet is tudunk, mint csak gulyást készíteni. (Élénk derűltség.) Másodszor, hogy egy európai város falai közé hivatam én meg önöket s nem Ázsiába. Emelem poharamat mindazon jó kollegáim és barátaim egészségére, a kik itt megjelentek, nemcsak a nemzetközi szövetség nevében, hanem a Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége, a nyugdíjintézet, a budapesti szállodások és vendéglősök nevében, végül pedig a mi kedves hazánk nevében. (Magyarul:) Kedves honfitársaimat felkérem, hogy emeljék poharukat szeretett vendégeink egészségére. Háromszoros éljent kérek. (Éljen! éljen! éljen!)

Hauer Bertalan kijelenti, hogy ő Debreczenből jött ide a fővárosba, hogy jelen lehessen ezeken az ünnepségeken. Arra a férfura üriti poharát, a ki Magyarország fővárosának élén áll, *Márkus József*re, kívánja hogy az Isten őt ne csak a főváros, de Magyarország összes vendéglőseinek és szállodásainak örömeire tartsa meg sokáig. (Éljenzés.)

Ezzel a tosztok kimerültek. A cigány ekkor ősi szokás szerint oda ment *Hoyer* elnökhöz s fülébe huzta azokat a magyar nótákat, a miknek hallatára nemcsak a magyarnak, de a külföldinek is megdobban a szíve. Végül rázendült a „*Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos*“ s az idegenek láthaták a felcsillanó szemekből, hogy ez a nóta a magyarnak hej de kedves nóta.

Tizenkét órára járt az idő, midőn asztalt bontottak s a vendégek szállásaikra tértek.

1902. szeptember 24. II. nap.

A közgyűlés.

A közgyűlést megelőzőleg a „*Szállodások Nemzetközi Egyesülete*“ felügyelő-bizottsága d. e. 9 órakor az *István főherceg* szállóban ülést tartott, melynek végével d. e. 10 órakor az egyesület tagjai az Akadémia disztermében gyűltek össze, hogy megtartsák az idei XXXI. nagygyűlésüket.

Az akadémia diszterme lassan egészen megtelt a tagokkal, ott voltak azonkívül *Szapáry Pál* gróf diszelnök, *Márkus József* főpolgármester, *Gelléri Mór* az Ipar-egyesület igazgatója, mindnyájan diszmagyarban, továbbá *Heltai Ferencz*, *Vészi József* képviselők, *Bezerédj Viktor* min. tanácsos, *Rudnay Béla* főkapitány, *Gluck*

Frigyes és *Stadler* Károly szintén diszmagyarban jelentek meg.

Pontban 10 órakor foglalta el az emelvényt *Hoyer* Ottó elnök, *Heinrich* alelnök és *Herfs* főpénztáros kíséretében s megnyitván a nemzetközi egyesület 31-ik közgyűlését, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri *Ellenberger* és *Jung* urakat, a jegyzőkönyvet *Zimmermann* Ottó szerkesztő vezette.

Elnök: Ma ebben az igazán páratlan fekvésű fővárosban vagyunk. Nem vagyok képes az én mélyen tisztelt magyar kollegáimnak, a kik minket oly szívesek voltak meghíni ebbe a páratlan szép városba s a kik minket oly szépen fogadtak, köszönetemet kifejezni. Áttérve a napirendre, az, már előre is hangsúlyozom, hogy fontos kérdések megvitatását vonja maga után. Az ne szűljön senkiben rossz vért, hogy a napirendre majdnem kizárólag német dolgokat vettünk fel, mert ezeknek mégis nemzetközi értelmök van. Legyen a mi tárgyalásainkon isten áldása.

E pillanatban lép elő *Glück* Frigyes és jelenti, hogy *Szell* Ignác államtitkár, mint a magyar kormány kiküldöttje megjelent és jelen akar lenni a közgyűlés megnyitásán.

Most szótárják az ajtókat s megjelen *Szell* belügyi államtitkár *Falk* dr. titkárja és *Márkus* főpolgármester kíséretében, akit megjelenésekor perczekig tartó tappsal fogadtak.

Elnök: Van szerencsém jelenteni, hogy a magyar kormány *Szell* Ignác államtitkár ur ő méltósága által van képviselve a közgyűlésen. S beszédét folytatva bejelenti, hogy kik haltak el a múlt évben a szövetség tagjai közül, kikről való kegyes emlékezetüket felállással jelzik. Ezzel a mai közgyűlést megnyitottnak nyilvánítom s áttérhetünk a napirendre, de ezt megelőzőleg *Szell* ő méltósága kíván szólni.

Ekkor felállt *Szell* államtitkár s a következő beszédet mondta francia nyelven:

A belügyminiszter mint miniszterelnök nagyon fontos ügyekben van elfoglalva és megtisztelt engem, hogy Önöket, mint a kormány közege, legmelegebben üdvözöljem az ő és az egész magyar kormány nevében azon alkalommal, hogy XXXI. közgyűlésüket itt tartották. Különös súlyt helyez arra Ö excellenciájára, hogy tudomására juttassam Önöknek azon nagy meglepedését, hogy fővárosunkat választották ezen gyűlekezésük helyéül.

Uraim! A gőz és a villamoság lerontották a határokat és a távolságokat a népek között, minden nemzet szomszédos lett ezáltal. És ez a gyakori együttlét hatalmasan lendítette az ipart és fejlesztette a gyakori utazások által az ismerkedést egymás között és megismertették a szomszédos országok szépségeit, népeinek gazdaságait és azoknak mezőgazdaságát és iparát. Magyarországon oly természeti szépségeket fognak látni uraim, melyek kiállják a versenyt minden országok természeti szépségeivel és engedjék reménylenem, hogy az Önök ipara hozzá fog járulni ahhoz, hogy a külföld is tudomást vegyen róluk.

A magyar kormány és a nagyközönség nagy figyelemmel fogja kísélni az Önök munkálkodását, határozatukat, a melyek bizonyára arra törekednek, hogy népek között a közeledést és ismerkedést megkönnyítse.

Üdvözölöm a szállodások és vendéglősök XXXI. kongresszusát.

Legyenek üdvözölve Magyarországon!
(Perczekig tartó éljenzés.)

Ezután *Márkus* József főpolgármester emelkedett szólásra s szintén francia nyelven a következőket mondta:

Uraim! Budapest székes-főváros törvényhatósága nevében és képviselőtében szívem őszinte, igaz érzel-

meivel üdvözölöm Önöket, t. Uraim, mint a szállodások nemzetközi egyesületének tagjait.

Köszönetet mondok Önöknek, hogy harminczegyedik közgyűlésüket fővárosunk falai között tartják meg, amelynek polgársága igaz, őszinte, hamisítatlan szeretettel fogadja Önöket.

Legyenek meggyőződve arról, hogy értéke szerint becsüljük az Önök megtisztelő látogatásának fontosságát, amely alkalmul szolgál nekünk arra, hogy bemutassuk Önöknek Budapestet és Budapestben Magyarországot és a magyar nemzetet, amelynek ugy közjogi állását, mint kulturális és közgazdasági viszonyait a külföld, sajnos, még mindig téves, nem egyszer rosszakaratu információkból ismeri.

Én hiszem és remélem, hogy a szállodaipar fejlesztésére irányított tanácskozásai közben Önök fognak időt találni arra, hogy bár rövidre szabott itt tartózkodásuk alatt megismerjenek bennünket és hogy Önök, t. uraim, meg fognak győződni arról, hogy itt e vérrrel szerzett s ezer éven át vérrrel megőrzött földön, amely századokon át volt Nyugateurópa kulturájának védő bástyája, egy királyához hű, hazáját szerető, alkotmányára és szabadságára féltékeny nemzet lakik, amely komoly munkával törekszik arra, hogy a kultúra terén a Nyugat nagy nemzeteinek sorába emelkedjék.

Isten hozta Önöket! (Perczekig tartó éljenzés.)

Elnök: A szövetség nevében köszönöm azokat a meleg szavakat, a melyek most elhangzottak.

Visszapillantást vetve a multra s vizsgálva a jelen szálloda-viszonyokat, akkor azt a tapasztalatot nyerjük, hogy a szállodai ipar óriási mérvben haladt előre. A régi felfogások, melyek azelőtt a vendégek hátrányára voltak, jobbra eltűntek s az új emberek új eszméket visznek ez iparba, folytonosan előrehaladva. Ut a hol azelőtt nem is oly régen kis „Herberg“-ek állottak, most paloták emelkednek, ellátva a legmodernebb követelményekkel, a melyek a legkényesebb igényeket is kielégítik. Természetesen a szállodás-ipar fejlettsége nagymértékben a mind és mind modernebb izlések, vágyaknak a következménye s ez ma már oda fejlődött, hogy a szállodás felelősséggel tartozik lenni a vendég iránt, hogy az otthonosan érezze magát, hogy minden vágya kielégítést nyerjen, a szállodásnak tudnia kell a művelt világ nyelveit s a nemzetközi udvariasság minden mérvét ismernie kell.

Éppen erre való tekintettel, hogy t. i. a szállodástól igen sokat vár a közönség, a szállodás igen rá van utalva az állam és a hatóságok jóindulatára.

És mi igazán boldogoknak érezzük magunkat, midőn látjuk, hogy ugy a magyar kormány, mint a hatóságok mindenben segítségünkre vannak. Valóban ezt a szives jóindulatot nem lehet elfeledni soha...

Éppen midőn távozóban voltak a notabilitások, felállt *Herold* (Bécs) és kijelentette, hogy mindnyájan nagyon örülnek, hogy az állam és a városi hatóság is tudatában van a szállodaipar fontosságának. Mert ugyszólván ez az egyetlen ipar a vasut mellett, mely legjobban alkalmas arra, hogy a nemzeteket minél szorosabban egymáshoz fűzze. Szíve mélyéből üdvözli a kormány és a főváros képviselőjét.

Ekkor a notabilitások eltávoztak s a közgyűlés áttért *Herfs* Arnold főpénztáros jelentésére, mely vázlatosan a következőket foglalja magában: A jelentés 1901. április 1-től 1902. márczius 31-ig bezárólag foglalja magában az egyesület vagyoni helyzetét. A XXXI.-dik évnek 1901. április havában 1239 tagja volt. Az egyesületből kiváltak 41-en, ezek közül igen sokan halál által, az üzletnek eladása, valamint az illetőknek nyugalomba vonulása által. Az egyesületbe 119 új tag lépett be, ugy, hogy a XXXI-ik év 1317 taggal zárult be.

Az egyesületnek 1901. márc. hó 31-én 131,184-54 márka vagyona volt, a mely az elmúlt év alatt (12,632'44) márkával emelkedett, vagyis az egyesületnek (143,816'98) márka vagyona van. A folytonosan emelkedésben levő egyesület bizonyítja legjobban az egyesület életképességét. Az egyesület által díjmentesen elhelyezett állásoknak betöltése mindig szaporodik, úgy, hogy a kérések valamennyiének eleget tenni nem lehet. Erről bárki meggyőződést szerezhet magának az ajánlóközök névsorából.

Hü magaviseletért és buzgóságért, a melyet az alkalmazottak egyes szállodákban felmutattak, az egyesület az elmúlt évben 2 arany-érmét, 9 aranyórát, 31 ezüst-, 68 bronzérmét osztott szét, azonkívül még 58 oklevelet. Az egyesület 1884. október hó 7-től a mai napig összesen 1924 ajándékot osztott szét az alkalmazottak között. Az újévi üdvözlők megváltása czimén 4828'03 Márka folyt be. Ebből a segítő-egyesület 3940 Márkát osztott szét azok között, a kik munkaképtelenek, valamint özvegyek és árvák között. Ezek után a 4828'03 Márkából még 888.03 Márka főlöslég maradt. Könyöradományokban az egyesület az elmúlt évben igen sokat osztott szét, a mennyit ez ideig még egy évben sem, s reméli, hogy az egyesület ezután is minden lehető el fog követni, hogy a nyomorban levőkön a következő években is töle telhetőleg segítsen.

A szegénysorsu alkalmazottaknak további tanulmányuk és kiképezésük segélyezésére az egyesület 5168'38 Márkát szavazott meg és így ezen a téren is az Isten áldását remélhetjük. Gelsman főkönyvelő által átvizsgált pénztári jelentés is bizonyíthatja, hogy az elmúlt évi jelentés igen örvendetesnek mondható, mert az egyesület vagyona emelkedőben van, mire a közgyűlés közzönetének kifejezése mellett a főpénztárnoknak a felmentvényt megadta.

A pihenő és munkaidő.

Elnök: Ostorozza a német szaksajtó egy részét, mely nem tud különbséget tenni a munkaadó és munkás között. Folytonosan támadják a munkaadókat, hogy milyen rosszul bánunk a személyzettel, sőt sokan még fenyegetik az ő (elnök) személyét, mert őt okolják az állítólagos igazságtalanságokkal. De őt ezek a támadások hidegen hagyják (Helyeslés), mert a revolver-újságoktól nem szokott megijedni. Minden tisztességes ember tudja, hogy mi az igaz uton haladunk. A nemzetközi szövetség arra törekszik, hogy annak minden egyes tagja jó viszonyt tartson fenn az alkalmazottival, mert mi azt akarjuk, hogy egymással kezet szoritva, dolgozzunk a közös érdekeink kivívására. Ha történtek is a multban félreértések, azok sohasem tőlünk indultak ki, mert mindig az izgatók készítették a tüzet, de fog jönni egy idő, a mikor be fogják látni mindnyájan, hogy kezet szoritva kell haladnunk, hogy czélt érjünk. A szövetség fennállása óta lelken viselte az alkalmazottak érdekét, a mit bizonyít az is, hogy egyletünk fennállása óta 71 ezer márkát osztott szét az alkalmazottak közt, s több mint 8 ezer márka ösztöndíjat szavazott meg. Az egyesületnek az lesz a törekvése, a mi volt, hogy az alkalmazottak érdekei megóvassanak.

Jelentem még, hogy a szövetség a következő arányokban van a világon, Németország 63%, Ausztria 17%, Magyarország 17%, Svájc 81%, Olaszország 60%, Franciaország 43%, Monaco 2%, Hollandia 34%, Belgium 28%, Svédország 46%, Norvégia 7%, Dene-mark 17%, Oroszország 7%, Luxemburg 30%, Görögország 10%, Afrika 9%, Ázsia 2%, Ausztrália 0.

Elnök ezután átadta a szót *Zimmermann Ottó* szerkesztőnek, ki ismerteti a legújabb határozatokat, melyek a németországi szállodásokra vonatkoznak. Ezek a határozatok igen sok részben kihetetlenek. Az a vád

érte a szállodásokat, hogy azok nem adnak pihenőt az alkalmazottaknak; ez nem felel meg a valóságnak. A szállodások mindenkor méltányosak voltak alkalmazottaikkal szemben, az ellenük való hangulatot a szociális lapok szitják, de eredmény nélkül, mert maguk az alkalmazottak belátják, hogy ezek a lapok nem akarják az ő érdekeiket, hanem a magukét. Hiszen éppen a szállodásoknak érdekük az, hogy alkalmazottaik kipihentek legyenek, mert csak pihent erővel lehet dolgozni. Ha az alkalmazott el van fáradva, agyon van csigázva, akkor nem dolgozik jó kedvvel, nem ügyel magára, nem tisztá, ez pedig végeredményben csak a szállodás kára, mert a vendég nem szivesen megy olyan helyre, ahol nincs rendesen kiszolgálva. A mi a munkaidőt s a pihenőidőt illeti, azt szabályozni rendeletekkel alig lehet, mert az mindig a viszonyoktól függ. Főszezonban pl. nem lehet annyi szabad időt adni, mint egyébkor, mert akkor megakad a munka. Mit csináljon egy kisebb vendéglős, akinek csak egy szakácsa van, pl. fürdőhelyen, ha a szakácsa kiveszi hetenkint a 24 órai pihenőidejét. Nem képes dolgozni, megakad a munka. De még nagyvendéglős és szállodás is zavarba jön a főszezonban, ha e rendelet meg nem változtatatik, mert akkor minden munkaerőre szükség van. E rendelet ellen több helyen folytonosan dolgoznak, mert ez belevág a szállodások életérdekeibe. De már jelenthetem, hogy illetékes helyen is tudatában vannak annak, hogy e rendelettel nemcsak a szállodások nincsenek megalégedve, hanem a pinczerek sem, mert hisz ez nekik is kár. A munkaidő fixirozása is több körülménytől függ, más annak a helyzete, a ki nem ott lakik, a hol alkalmazva van, s más azé, a ki a szállóban kap lakást is. Érdekesnek tartja megemlíteni, hogy a szociális újságok alaptalan támadásaival szemben maguk a berlini pinczerek foglaltak állást az ő lapjukban. Látnivaló tehát, hogy e lapokkal még azok sem értenek egyet, a kiknek az érdekeit akarja szolgálni. Végül felkéri az összes tagokat, hogy e kérdésben észleleteiket és tapasztalataikat adják alkalomadtán tudtára az elnökségnek, a mely ezeket a véleményeket gyűjti s annak idején felterjeszti illetékes helyre. (Élénk helyeslés.)

Landsee (Tyrol): En már Stockholmban mondtam, de most előadó ur is hangsúlyozta, hogy ez a hetenkinti 24 órás szabadidő nem jó, ezt maguk az alkalmazottak is állítják, különösen nem a szezonban. Tudjuk tehát, hogy ez a rendelet rossz mind a szállodásokra, mind az alkalmazottakra, a kérdés most az, hogy hogyan oldjuk meg e kérdést. Azzal mindenki egyetért, hogy a munkaidőt felemelni nem szabad, hanem meg kell hagyni a statusquot, csak a beosztáson kell valamit változtatni, oly módon, hogy az alkalmazott megkapja a pihenést. Tapasztalatból mondhatom, hogy az alkalmazott sokkal szivesebben lemond a hetenként 24 órai pihenőről, csak néha-néha kapjon 6—8 napi szabadságot, a melyet aztán felhasznál a legjobban, míg most az alatt a 24 órai szabad idő alatt elmegy mulatni s másnap teljesen meg van törve, a helyett, hogy kipihente volna magát. Az is sokkal előnyösebb annak az alkalmazottnak, ha naponkint pihenhet egy-két órát, s újból jó kedvvel dolgozhatik tovább. A 24 órás szünidő egyáltalán nem szolgálja az alkalmazottak érdekeit s ezért azon változtatni kell.

Herfs jelzi, hogy ez a rendelet a revolverlapok lármájának eredménye, mert ezek félrevezették a főpinczerek egy részét s 12 főpinczér kérvényt adott be, a melyben a 24 órás pihenő idő kimondását. Ezeket a főpinczereket azután a társaik mindenféle czimekkel illették, ebből is látható, hogy a pinczerek sincsenek megalégedve e rendelettel.

Zimmermann indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy e sérelmes rendelet megváltoztatására törekszik

kérdőíveket küld szét a tagokhoz, hogy nyilatkozzanak, mit tartanak helyesnek, s az így beérkezett véleményeket felterjesztik a kormányhoz és illetékes fórumokhoz.

A napirend következő pontja, melyet *Herfs* Arnold referált, a *hitelnyújtásról* szólt. Előadó megjegyzi, hogy erről a kérdéstről terjedelmes röpiratot adnak ki, s úgy volt tervezve, hogy már a közgyűlésen szétszatható lesz, azonban a nyomda nem volt képes elkészíteni a kellő időre. A broszura készen van s az a legközelebbi napokban minden tagnak szét fog küldetni, egyuttal még 500 példányra utórendelést tettünk. Feleslegesnek tartja most e felett eszmecserét folytatni, mert az egész terjedelmes munka nemsokára mindenkinek birtokában lesz, most csak azt kéri, hogy a közgyűlés hagyja jóvá a broszura költségeit, hogy az folyósítható legyen.

Megadatik.

Elnök jelenti, hogy a szövetség titkára, a ki már 20 év óta van a szövetség szolgálatában, rászolgált, hogy fizetése valamivel javíttassék. Indítványára a közgyűlés titkár fizetését 300 márkával megjavítja évenként.

Heinrich Róbert alelnök szól: ezután a német vámtarifális viszonyokról és a bizonyítványok kiállításáról. Ezek a kérdések tisztán csak a német szállodásokat érdeklik és semmi vonatkozásban sincsenek a magyar viszonyokkal. Az előadáshoz senki sem szólt, az előterjesztések elfogadtattak és az elnökség megbízott e határozatokhoz képest a szükséges teendők megtételével.

A következő pontnál az elnök méltatta Müller egyesületi igazgatónak az érdemeit, a ki 40 éve, hogy az egyesületnél működik, s egyben előterjesztette, hogy Müllernek, a ki ma 72 éves aggastyán s ma már annyira van, hogy nagy feladatának eleget tenni nem képes, egy 4000 márkás évi nyugdíjat szavazzanak meg.

A közgyűlés ezt egyhangú örömmel megszavazta, a mire Müllert — a ki e határozat előtt a tereméből eltávozott — a terembe hívták. Midőn Müller megjelent, tapssal fogadták.

Elnök a közgyűlés határozatát Müllernek tudomására adta, mire Müller könnyes szemekkel köszönte azt meg és beszédében kifejezte, hogy ettől az állástól megválni nehezebben esik neki, mint a gyermeknek atyját elveszteni, de tudva azt és érezve azt, hogy lelke és szíve, míg él, az egyesületért dobog, a 4000 márkás évi segélyt köszönettel elfogadja és ezért a jelenlevőknek legőszintébb köszönetét fejezi ki.

A *rabatt-rendszer*nél (11. pont), melyet *Herfs* Arnold hosszabb beszédben ismertetett, vita is volt. Előadó kifejtette, hogy az egyes menetjegyirodáknak nyújtott kedvezmények által szerzik maguknak a legjobb ellenséget. Már 1891-ben hangsúlyozta Würzburgban ezt, a hol már akkor is élénk visszhangra talált felszólalása. A vendéglősnek és szállótulajdonosnak egyformán kedves legyen a vendége, ha az keveset is költ ott nála. És senkinek ne adjon a szállodás kedvezményt, csak akkor, ha az illető tényleg valamely együletnek a tagja, melyeknek különben is nyújtanak kedvezményt.

Kivétel tegyenek a turistákkal, hivatalnokokkal és utazókkal, akik méltán megérdemlik a kedvezményt. De nyújtsanak a szállósok azoknak, kik ezen kedvezményt élvezik ugyanolyan ellátást s kiszolgálást, mint azoknak, kik azt megfizetik. «Egyenlő jogot mindannyiunknak», ez legyen a jelszó. Ha mindannyian összetartunk s egymással kezét fogva megegyezünk abban, hogy senkinek sem nyújtsunk kedvezményeket, mint a hogyan azt megbeszéltük, boldogulni fogunk. Az évről-évre adott kedvezmények által azt érzjük el, hogy évről-évre mindig több és több egyletek jelentkeznek és kérnek engedményeket, melyek később ügyleteinknek csak hátrányára lehetnek. Tehát e fontos dolgot lelkiismeretesen kell tárgyalnunk és újabb kedvezmények adását jól

megfontolás tárgyává kell tennünk. Különösen nagy számmal jelentkeznek az úgynevezett utazási irodák, a melyek azt állítják, hogy igen nagy utazó közönséggel rendelkeznek és bizonyos províziót kérnek azért, hogy utasaikat odairányítsák.

Egyes szállótulajdonosok könyvecskéket menesztnek széjjel a világ minden részébe, a melyet 10 pfenigért kínálnak és azt hirdetik bennük, hogy e könyvvel rendelkezők a könyvben felsorolt szállókban kedvezményben részesülnek. Az előbbi években egy városban csak egy szállodatulajdonos adott ilyen kedvezményt, ma már minden nagyobb városban több ilyen szállodás teszi ezt. Ez ellen határozottan fel kell lépünk s minden lehető el kell követni, hogy ezek a visszás állapotok megszüntessenek.

A menetjegyirodákkal kötött szerződéseink, amelyben azoknak kedvezményt adunk, csak hátrányunkra szolgál, mert a ki utazni tud szórakozásból, annak nem kell a kedvezmény; egészen más eset az annaknál, akiknek hivatásuk hozza azt magával, hogy utazzanak.

A perzentek és kedvezmények megszüntetése csak előnyére lenne tüzletünk menetének.

Indítványozza, hogy a rabattos szállodások ellen hozzanak erős határozatokat és olyanokat, a kik rabattot adnak, ne vegyenek fel az egyesületbe, illetőleg ha tagjai, zárják ki őket.

Landsee ezt az indítványt, különösen annak második részét tulerősnek tartja, elégnek tartja a maga részéről, ha határozatot hoznak a rabattos szállodások ellen. Ugyanily értelemben szól *Schulz* Ármin (Berlin) s azt ajánlja, hogy a tagok ne lépjenek rabatt egyletekbe.

Herfs e felszólalások következtében kijelenti, hogy indítványának első részét fentarja, második részét esetleg visszavonja, ha a közhangulat ily értelemben nyilatkozik meg. Ő nem akarja erőszakolni a dolgot. (Helyeslés.)

Elnök: Nagyon örülök, hogy e pontnál felszólalások történnek. Ez a rabattrendszer valóságos rákja a szállodai iparnak. Inkább azt kellene ajánlani, hogy az árakat emeljék fel, miután az élelmiszerek nagyon drágák. Ő is elfogadja a *Herfs* indítványának első részét a *Schulz* által proponált kibővitessel. (Helyeslés.)

Ezután a felügyelőbizottság kivált tagjait újból megválasztották, nemkülönben újra megválasztották éljenés közepette az elnökséget is.

Az elnökség nevében *Hoyer* elnök mondott köszönetet a közgyűlésnek, hogy a közbizalom ismét feljűk fordult. Az elnökség nevében igéri, hogy valamint a multban, úgy a jövőben is minden törekvésük oda fog irányulni, hogy az egyesületet felvirágoztassák.

Következett a *jövő évi közgyűlés helyének* megállapítása.

Elnök indítványozza, hogy a jövő évben egy kisebb városban, a mely mindazonáltal szép, regényes helyen fekszik, tartsák meg a gyűlést. Így határozott a felügyelő-bizottság, hogy ne legyenek kitéve a nagy fény és pompával való fogadtatásnak. Megállapodás szerint *Eisenach* városkában fogják megtartani a közgyűlést. Egyhangulag Elfogadtattott.

A *tiszteletsgeltelen reklámról* (7. pont) *Badtke* syndikus szólt, ki hosszabb beszédben hangsúlyozta, hogy az eddig oly nagy mérvben elterjedt svindli-reklámok és a nem méltó verseny ellen, a melylyel egynémely része a kisebb szállósoknak az országok különböző részeit elárasztja, minden lehető kövessen el, hogy az megakadályoztassék, kéri az egyesület tagjait, hogy ha ilyen dolgokról tudomást szereznek, ezt az egyesület elnökével bizalmasan tudassák, hogy az annak idején minden lehető elkövessen, hogy az ilyen s ehhez

hasonló dolgok minél kevesebb esetben fordulhas-
sanak elő.

Elfogadtattott.

Az idegenforgalomról és a szállodák túlfényes berendezéséről Herold, a bécsi Metropol szálloda tulajdonosa értekezett, aki hangsúlyozza, hogy különösen arra kellene fősúly fektetni, hogy Afrikát, Ausztráliát Egyiptomot lehessen megközelíteni, mert ezáltal nagyban sikerülne az idegenforgalmat emelni. Eddig ezekre az országokra nem is gondoltak, bár ott van csak igazán sok gazdag ember. Eddig csak az angolokra, Svájcra és a francziákra gondoltunk. Nincs senki, aki felvilágosítaná az Egyiptomiakat és Afrikaiakat ezekről az állapotokról, de hassunk oda, hogy ez mielőbb létrejöjjön. Az idegenforgalom fejlesztését különösen úgy lehetne elérni, hogy Bécsből kirándulnának Bpestre, Berlinbe, Dresdába, Hamburgba stb városokba. Eddig már alakultak egyesületek az idegenforgalom emelésére. A legközelebbi összejövetel október hó 8-án lesz az idén Düsseldorfban, ahol bővebben fognak az idegenforgalom emelésével foglalkozni, ezért ezt az összejövetelt nemzetközivé tették. Kéri a felügyelőbizottságot, hasson oda, hogy az idegen államokat képviselő konzulok tartsák kötelességüknek és kövessenek el minden lehetőt, ha arról van szó, hogy az idegenből odajutókat pártfogásuk alá vegyék. És kéri a közgyűlést, hogy delegáljon két tagot, a kik a Düsseldorfban tartandó kongresszusra elmenének.

Az idő rövidségére való tekintettel Herold egyuttal referál a hotelek túlságos fényűzése dolgában is. Tapasztalható, hogy néhány év óta az új hotelelek tulajdonosai valósággal versenyeznek egymással, hogy minél pazarabb fényvel rendezhessék be szállóikat. Ez nem helyes, mert hiszen egy igen fényes szálló nagyobb költséggel is jár, nagyobb terheket ró a tulajdonosra, tehát jövedelmezősége csekély, de eltekintve ettől, már praktikus szempontból sem tartja helyesnek, mert az utas egy ilyen túlfényes szállóban nem érzi magát otthonosan. Nem az a fontos, hogy pompás, luxusszal berendezett legyen a szálló, hanem az, hogy tiszta legyen, ez sokkal jobb hatást tesz az utasra.

Indítványt tesz, hogy ez ellen is lépjen fel az egyesület, amit elfogadtak.

Elnök jelenti, hogy indítványok nem tétettek s így ezeknek tárgyalására nincs is szükség.

Miután napirendünk kimerült, megköszönve az egyesület tagjainak érdeklődését, a közgyűlést bezárta azzal, hogy köszönetet szavaz az egyesület a m. tudományos akadémiának, amiért e diszes termet a közgyűlés céljaira átengedte s felkéri a tagokat, hogy a jövő évben megtartandó közgyűlésen szintén teljes számmal vegyenek részt. (Általános éljenzés.)

A közgyűlés vége $1\frac{1}{2}$ órakor.

*

A hölgyek és nem közgyűlési tagok a közgyűlés ideje alatt kocsikon bejárták a várost s megtekintették annak nevezetességeit. Gyülekezőhely volt a Vigadó kioszk és $1\frac{1}{2}$ órakor a Deák Ferenc-utcán át bejárták a Váci-utcát, Kossuth Lajos-utcát, Kerepesi-ut, József-körut, Üllői-ut, Kálvin-tér, Múzeum-körut, Andrassy-ut, Aréna-ut, Rottenbiller-utca, Baross-térre, aztán a Kerepesi-utra térve Erzsébet-körut, Podmaniczky-utca, Váci-körut, Fürdő-utcán át a Magyar kir. tudományos akadémiába, onnét az Akadémia-utcán át Alkotmány-utca, Lipót-köruton keresztül a Margitszigetre a királyi várpalotába és az Albrecht-uton Lánczhidon át vissza.

Közgyűlés után az egész társaság kocsikon a Margit-szigeti felső vendéglőbe hajtatott, hol 400 terített fényes villásreggeli, mely Kaps József kitünő

magyar konyhájáról és nagyszerű borairól tett tanubizony-
ságot, várta a vendégeket.

A menü ez volt:

Keesege pörkölt
Bélszin debreczeni módra
Kolozvári káposzta
Turós galuska és szőlőrétes
Gyümölcs
Sajt
Kávé
Italok:

Sör, magyarái fehér bor, vaali carbenet vörös bor.

Innen 3 óraker ismét kocsira ültek s egy része megtekintette a város nevezetességeit majd haza hajtat-
tak, hogy a diszebédre átöltözködjének.

Bankett a Vigadóban.

Délután 5 óraker a Vigadó nagyterme fogadta magába a vendégeket, a mely alkalommal a rendezőség fényes bankettet adott tiszteletükre. Már a feljövethél meglepetés várt az idegenekre, mert eltekintve a főváros diszruhába öltözött huszárjaitól, a kik a kapuknál fogadták a vendégeket, végig fel az emeleten a kiszolgáló pincézerek hatalmas gárdája állt sorfalat a lépcsőkön. Öt nagyvendéglős kiszolgáló pincézerei voltak ezek, mind új uniformisban. Különösen feltűntek a XIV. Lajos korabeli ruhába öltözött s rizsporozott hajú pincézerek. A teremben új meglepetés várta a vendégeket. A teremben levő két óriási csillár gyönyörűen fel volt diszítve, ott volt minden nemzet lobogója, az oldalfalakon pedig kettős sorban minden állam czimerpajzsai. A terítés mintaszerű volt s Müller Antal, az Országos Kaszinó vendéglőseé az érdem, a kinek felügyelete alatt történt a szervizelés Burger, Schmidt igazgatók, továbbá Pelczmann és Drechsler urak szives támogatásával.

A program szerint 5 óraker kellett volna asztalhoz ülni, de miután a közgyűlés tovább tartott, hat óra felé járt az idő, midőn az asztaloknál helyet foglalt a 450 főnyi társaság, az urak frakkban, a hölgyek bálitöletben. A társaság, ragyogó világításban valóban megörökítésre méltó szép képet nyújtott. A karzatok meg is teltek kíváncsi közönséggel és sokan hűségesen kitartottak asztalbontásig a karzatokon. A zenekart először a honvédszenekar szolgáltatta Bachó karnagy vezetése alatt. A katonazenekar az Overturrel kezdte meg a zenét. A társaság soraiban számos notabilitás volt. Az asztalfőn Széll államtitkár ült, mellette Hoyer elnök, azután Bezerédj min. tanácsos, Márkus főpolgármester, Halmos polgármester, Szapáry Pál gróf, Viola, Vosics és Vasziheviics fővárosi tanácsosok, Hüvös József vill. vasuti igazgató, Heltai Ferencz, Vészi József képviselők, Gelléri Mór kir. tanácsos, François Lajos, Braun pezsgőgyárosok, Gerbaud s az összes szállodások.

A menü ez volt:

Tortue clair
Szomorodni 1876.
Langouste à la parissénne
Kunbajai 1900.
Coeur filets de boeuf monpensier
Debrői 1887.

Vol au vent à la vatel chapons de Gödöllő à la Broche
Louis François
Cremant Rosé
Salade Mimosa
Compter Americaine
Glacé prince Rodolphe
Fromages
Fruits
Café
Liqueurs et
Fine Champagne.

A pecsenyénél felállt Hoyer elnök. Mindenek előtt — ugymond — őszinte köszönetem kell kifejeznem a szives fogadtatásért Széll államtitkár urnak, a fő-

polgármesternek, a polgármesternek és mindazoknak, a kiknek működése lehetővé tette e fényes ünnepségeket, melyekben részünk van. És most ösi szokáshoz híven a Habsburg dinasztiára és annak törzsére Ferencz József-re, Magyarország királyára, az ő és háza népének egészségére, hosszú életére és boldogságára üritem ki ezt a poharat, a kinek nevéhez fűződik Magyarország jelen fejlettsége, a kinek köszönhető, hogy ez a szép ország méltán helyet foglalhat a világvárosok sorában. Ő felsége a király éljen, éljen, éljen. (Zugó tapsvihár és éljenzés). E pillanatban magasztos jelenet következett. A karzaton az Operaház férfikara rázendítette a Hymnust, mit a középén elhelyezett orgonával lassan kísérték. Gyönyörű és felemelő látvány volt, a midőn az egész társaság állva, áhitattal hallgatta végig Kölcsey hymnusának gyönyörű melodiáját. Midőn az éneket befejezték perczekig tartó taps és éljenzés hangzott fel.

Az éljenzés lecsillapulta után *Heinrich* Róbert állt fel szólásra. Szívünk mélyéből köszönjük — ugymond — azt a szeretetreméltó fogadtatást, melyben itt részesültünk és végtelenül örvendünk, hogy ezt a szép fővárost, Budapestet, erről a sok kellemes oldaláról megismerhetjük s mi itt ígéretet teszünk, hogy mindenütt a hol csak módunkban lesz, az összes vendégeinknek, turistáknak s utazóknak tudomásukra fogjuk adni, hogy milyen szép ez a Budapest, hogy milyen szép ez az ország, keresse fel mindenki, a kinek csak módjában van. Poharamat a magas kormány tagjainak, az itt jelenlevő képviselőjének, valamint a fővárosra s annak vezetőire üritem. (Élénk tetszés.)

Szell Ignác államtitkár állt fel ezután szólásra s francia nyelven a következőket mondta: Uraim! A magyar kormány, a melynek én is szerencsés vagyok egyik közege lenni, ezen az ünnepélyen szintén részt akart venni, hogy azzal bebizonyítsa mily nagy érdeklődéssel kíséri munkásságukat.

Mi ismerjük iparuknak nagyfontosságát, melynek igen nagy értéke és szerepe van a nemzetek haladásában, különösen egy olyan országra nézve, mint Magyarország, melyet, sajnos, még külföldön kevéssé ismernek, vagy legalább is még nem ismernek, mint a hogy mi azt megérdemeljük. Mindenkor és minden tekintetben számíthatnak a kormány támogatására s a kormány azon lesz, hogy minden lehetőet elkövessen s különös jóakarattal fog megtenni mindent, a mi az önök törekvéseit előbbre viheti, mert ez az ipar fontos közgazdasági érdekeket képvisel az összes nemzetek szociális és közgazdasági életében. Legyenek arról meggyőződve, hogy itt mindenki, épen úgy a kormány, valamint a városok hatóságai, ugymint egész országunk azon lesz, hogy az önök munkássága iránt igazi rokonszenvvel viseltessenek. Mi minden — tőlünk telhetőleg — lehetőet elfogunk követni, hogy önök Magyarországi ittidezősük alatt a legkellemesebben érezzék magukat. Poharamat a szálloda és vendéglői iparnak felvirágozására üritem, mindazokra, a kik minket fővárosunkban szerencsétettek becses megjelenésükkel. (Lelkes éljenzés. Taps.)

Ezután *Soudig* Rezső drezdai szállótulajdonos következő beszédet mondta.

Tisztelt hölgyeim és uraim! Mit szóljak? Beszéljek e remek és isteni szép fekvésű városról? Ezt mindnyájunknak szerencsénk volt láthatni, vagy arról a páratlan szeretetreméltóságról, a melylyel minket itt fogadtak. Mi mindannyian, a kik szerencsések voltunk ide jöhetni, csak azzal a kedves és felejthetetlen emlékekkel távozhatunk el innen, hogy Budapest igazán szép és remek város, a mely bátran felveszi a versenyt bármely világvárossal. De különösen az az igazi magyar szeretett, a melyet most először lehetünk szerencsések láthatni, lep meg minket s büszkének lehetnek Budapestre

annak polgárai, a kik mindannyian szivesek voltak elősegíteni azt, hogy mi itt oly jól éreztük magunkat. Poharamat *Márkus* József főpolgármesterre és mindazoknak egészségére üritem, a kik minket ily fényes fogadtatásban részesítettek. (Éljenzés.)

Ezután *Halmos* János Budapest székesfőváros polgármestere állt fel szólásra s így szólt:

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Tegnap a Hungária szálloda ismerkedési estélyen hallottam *Gundel* János urtól, hogy évekkal ezelőtt midőn a külföldi szállásokat arra kérte, hogy a legközelebbi nemzetközi kongresszusukat Budapesten tartsák meg, ő egynehány tagtól azt a választ nyerte, hogy ők Budapestre, Magyarország fővárosába, nem mernek jönni, mert attól félnek, hogy ott őket jól eltalálják páholni. Igen szomorú, de való, hogy Budapestet a külföld nem úgy ismeri, mint a hogy azt megérdemelné, s hogy még Magyarországot a külföld nem ismeri. Egy magas állású hivatalnok, a ki csak nemrég volt nálunk Budapesten, a ki a tengerszemi pörben mint bizottsági tag működött a következőket mondta nekem: „Bocsánatát kell kérnem a budapestieknek, mert én azt hittem, hogy Budapest keleten van s nem nyugaton fekszik, s ime egy igazán remekül kifejlődött nagy világvárost láttam, mely még engem is meglepett.“

Tisztelt hölgyeim és uraim! Önök csupán 24 óra óta tartózkodnak Magyarországon, de ez idő rövid arra, hogy önök meggyőződheszenek valjon Budapest a kelethez vagy a művelt nyugathoz tartozik-e? Kérem ítélenek szigorúan és igazságosan, de azt láthatják, hogy mi minden lehetőet elkövetünk és iparkodunk mindent megtenni — tőlünk telhetőleg — hogy európai szívonalon álljunk. Poharamat a jelenvőkre üritve ismételve megköszönöm mindanyikoknak, hogy szivesek voltak minket Budapesten látogatásukkal megtisztelni. (Perczekig tartó éljenzés. A cigány a Rákóczyra zendített.)

Az éljenzés és taps elhangzása után a budapesti vendéglősök nevében *Glück* Frigyes kért szót a következőket mondván:

Kedves Kartársaim! Régen várt vendégeink!

Midőn tavaly a nemzetközi szállodások kongresszusán Stockholmban, a mely reám oly felejthetetlen és kedves benyomást gyakorolt, el lett határozva, hogy a legközelebbi kongresszus Budapesten fog megtartatni. Örömről oly nagy volt, hogy mi ezen elhatározást azonnal megtáviratoztuk a mi hatóságainknak. Ettől a percztől kezdve nem volt más vágyunk, mint a mi kedves vendégeinket falaink között üdvözölhetni. S ime most itt van szerencsénk önöket üdvözölni és láthatni országunk szívében a mi székesfővárosunkban.

A kormány minden lehetőet elkövetett, hogy vendégeinket méltó fogadtatásban részesíthesse.

A főváros is mindent megtett *Halmos* polgármesterrel élén. A nemesség, a polgárság, a hatalmas sajtó mindannyian egymással karöltve azon voltak, hogy fogadtatásuk mentül impozánsabb legyen.

Mindannyian átéreztük, hogy mily nagy fontossággal bír az, hogy e kongresszust nálunk Budapesten tartják meg.

Kedves Vendégeink! Mélyen tisztelt kartársaim!

Mi köszönjük önöknek, s a nemzetközi egyesületnek azon elhatározását, hogy Budapestre jöttek. A XX. században kötelessége mindanyikunknak egymást segitenünk, az egyes nemzetek érintkezése egymással nagyban elősegítheti iparunknak fejlődését, s azért arra kérem önöket, mélyen tisztelt barátaim és kartársaim, hogy méltóztassanak rólunk is tudomást venni, s önöktől telhetőleg mindenhol, ahol csak módjukban áll, a mi országunkat megismertetni s a rólunk elterjedt igazságtalan véleményeket megcáfolni; s rólunk azt terjesztani, a mit látni és tapasztalni volt alkalmuk.

Poharamat a nemzetközi szállodások és azoknak kedves nejeire üritem. (Zajos éljenzés.)

Ezután *Landse* Innsbrucki szállodatulajdonos a székes-főváros felvirágzására üritette poharát.

Majd *Herold* Alfons a bécsi Metropol szálloda tulajdonosa összehasonlítás tett az újságíró és a szállodás között. Mindkettőnek, ugymondá gondoskodni kell táplálékról. A szállodás a test, míg az újságíró a szellemi táplálékról gondoskodik.

Beszédében különösen nagy súlyt fektet arra, hogy a szállodásoknak nagy szükségük van a sajtó támogatására s azok segítségével az idegenforgalom megteremtésére. Megemlékezik a budapesti lapokról, a melyek oly behatóan foglalkoztak a szállodások nemzetközi működésének törekvéséről.

Poharát a sajtóra és annak képviselőire üriti.

A sajtó nevében *Vészi* József országgyűlési képviselő a budapesti újságíró-egyesület elnöke franczia nyelven szintén párhuzamot vont újságíró és szállós között.

A szálloda egy épült újság, míg az újság egy irott szálloda.

Az újságnak is van egy table d'hotja, egy liftje, a mely az embereket szárnyain a magasba emeli. Biztosítja a társaságot, hogy a sajtó mindig tudni fogja kötelességét s a hol hazafias ügyről vagy nagy nemzetközi egyesületekről van szó, a sajtó támogatására mindenkor számíthatnak. (Lelkes éljenzés és taps.)

Ezután, tekintettel az idő előrehaladottságára, asztalt bontottak s kocsikon a magyar királyi operához hajtottak, a hol tiszteletükre diszeloadás volt. Előadták Hunyadi László nagy operának I. felvonását a Csárdás cz. balletnek III. felvonását, végül pedig Hungária allegóriát mutattak be a külföldi vendégeknek, kik színni nem akaró tapssal távoztak el az opera előadásáról.

Előadás után az első emeleti cukrászdában hideg buffet állított a kormány a vendégek rendelkezésére, a melyen *Szell* Ignác államtitkár is megjelent.

1902. szeptember 25. III. nap.

Reggeli 8 óraker a központi városháznál volt a találkozó, innen 10 külön villanyos kocsival a központi vásárcsarnokhoz mentek, melynek bejáratánál, mely fel volt díszítve, *Almády* Géza tanácsos fogadta a személyzet élén a társaságot s a következő beszédet mondta el német nyelven:

Igen tisztelt hölgyeim és uraim!

Mint a székesfőváros közlelmezési ügyosztályának vezetője a vásárcsarnok-bizottság tagjaival együtt van szerencsénk önöket szívünk mélyéből üdvözölni és örömröket kifejezni a felett, hogy szivesek voltak a vásárcsarnokot megjelenésükkel kitüntetni. Nagy súlyt helyezünk az önök látogatására, mert szakmájuknál fogva elsősorban hivatva vannak arra, hogy bírálatot mondjanak közlelmezési intézményeink felett. Habár tán a mi vásárcsarnokunk nem is oly nagyszabású, mint az önök évszázados fejlődésük hatalmas, nagy világvárosainak hasonló intézményei, mégis nyugodt lélekkel merem azt önöknek megmutatni, mert ezen újabb alkotásunk is tanubizonyosságát teheti annak, hogy e város polgársága mily anyagi áldozatok árán törekszik a modern intézményeit létesíteni. Midőn önöket ismételve üdvözölni szerencsém van, egyuttal bemutatam a vásárcsarnok-bizottság többi tagjait, továbbá *Czigler* Nándor vásárcsarnoki igazgatót és *Folkusházy* Lajos tanácsjegyzőt, a kik velem együtt szerencsések leszünk önöket vezethetni.

A társaság nevében *Gundel* János mondott köszönetet, a vásárcsarnok-bizottságnak, hogy lehetővé

tették Budapestnek ezt a legújabb, modern intézményének megtekintését.

Kérem kövessenek.

Erre mintegy félórahosszat bejárták a vásárcsarnokot s apróra megtekintettek mindent. Végül elragadtatásuknak adtak kifejezést a látottak felett.

Ezután innét 10 külön kocsival a Ferencz József hídon keresztül megindultak a fogaskerekű vasúthoz. Minden kocsin németül tudó kalauz és egy ellenőr volt, kik felvilágosítással szolgáltak a kérdezősködőknek, a kocsikat *Röthy* Kálmán forgalmi főnök vezette. Megérkezés után felszálltak a fogaskerekű vasútra s a Svábhegy szállóba mentek, hol villásreggelit vettek magukhoz.

A menu ez volt a Svábhegy szállodában:

Potage purée crème d'orge Bier
 Essurgeon froid See Remoulade
 Guloite de boeuf bouille
 Legumes varies Vin blanc, Vin rouge
 Faisans de boheme ratis
 Riz au Truffles Champagne
 Roularde de choucroute et de pommes
 Patisserie
 Fromage
 Dessert
 Cafe.

A külföldiek nem győzték dicsérni azt a gyönyörű képet, mely elibük tárult s a széles terrasról *Erdélyi* udvari fényképész fényképfelvételeket vett fel. A villásreggeli során *Hoyer* elnök szép szavakban adott kifejezést elragadtatásának. Dicsőítette Budapestet, mint a kontinens világvárosainak legszebbikét, mire *Gundel* János válaszolt, örömröket adott kifejezést, hogy a magyar főváros megnyerte a vendégek tetszését. Erre a sikerre ő is büszke volt, mert éppen ő volt az, a ki nem szünt meg kérni a szövetség tagjait, hogy egy közgyűlést tartsanak Budapesten is. Örömröket, hogy a vendégek jól találják magukat Budapesten.

Két óraker, miközben Erdélyi Mór lefényképezte a társaságot, utnak indultak gyalog s előbb felmentek az artézi kúthoz, a honnan gyönyörű kilátás nyílik a városra s tovább sétáltak a Normafához. Utközben egy kis tisztás helyen Erzsébet királyné mellszobra tűnt fel. A társaság tagjai éppen kérdezni akarták, hogy kinek a szobra van e szép, festői helyen, midőn egy közeli szikláról megszólalt *Stadler* Károly hangja.

Nem csodálkozni jöttünk ide — ugymond — hanem imádkozni. Ezen a szent helyen, a mely hely egy kartársunk bőkezűségéből felejthetetlen király-asszonyunk, Erzsébet vonását örökíti meg, szent gondolatok, kell hogy eltöltsék szívünket, hogy eláraszszák lelkünket. Bármit szemére vethetnek a magyarnak, bármivel vádolhatják igazán vagy igaztalanul, de egyet nem foghatnak rá: hogy hálátlan. Járjanak keresztül az országon s mindenütt találkoznak nagyjaink szobraival. Ime itt van a mi imáadásig szeretett királynénk, a mi patronusunk, a kibem bizva, soha sem csalódtunk.

Ki az a magyar, a kinek lelkében nem ég kiolt-hatatlanul a szent asszony emléke? A ki nemcsak királyné volt a legdicsőbb értelemben, de az anyák mintaképe, a hitves követendő példája. Ő volt az első s ő adott példát mindnyájunknak. Én ez alkalmat ragadom meg arra, hogy kartársaim nevében köszönetet mondjak *Glück* Frigyes barátomnak, a ki erre a szép, regényes fekvésű helyre kegyeletének jeléül ezt a szobrot felállította. Adja Isten, hogy minden magyar ilyenképpen hordozza szívében a martirhalált szenvedett királynénk emlékét.

Kevés ideig tartó séta után a vendégek vissza-indultak a fogaskerekű vonathoz s bementek a városba, hogy átöltözzenek a *Törley* és *François* estélyre.

Öt óra után indult el a Sirály külön hajó a társasággal a Petőfi-téri állomásra. Törleynél hideg buffettel szolgáltak és művész előadással. Innen a vendégek legnagyobb része átment Louis *François* pezsgőgyárhoz, a hol 11 óráig a legjobb kedélyhangulatban elmulattak s akkor visszajöttek a fővárosba.

1902. szeptember 26. IV. nap.

Reggel 9 órakor az Erzsébettéri kioszkban volt a találkozó. Innen kocsikon az új országház megtekintésére indultak.

Az új országháznál *Dezseffy* Arisztid képviselőházi tanácsos fogadta a társaságot, s megbizta *Farkas* János főtterembiztost, hogy kalauzolja a vendégeket. A fölépcsőnél a társaság lefényképezte magát.

Innen átmentek az igazságügyi palotába. Ugy az országház, mint az igazságügyi palota nemcsak elragadta, de bámulatba ejtette a külföldieket. Aztán a földalatti villamoson kimentek a Városligetbe. Félórai séta után a Gerbaud kioszkban villásreggeli volt. Villásreggeli után kocsikon elmentek a Stefánia-uti Park Clubba, a hol *Szapáry* Pál gróf igazgató fogadta a vendégeket igazán lekötelező szíveséggel. Ugyancsak ő és *Müller* Antal a kaszinó vendéglőse kalauzolták végig a fényes termeken a vendégeket. A kaszinó berendezése, dacára annak, hogy hírből az egész világ ismeri, meglepte a társaság tagjait. Az emeleti termekben teát, feketekávé, liköröket szolgáltak fel. Ekkor a tágas balkonra vonultak ki és sokáig gyönyörködtek az eléjük terülő panorámában.

A mai nap délután volt a bucsuebéd, melyet az ipartársulat adott a vendégeknek. A Royal nagyterme és a mellette levő kisterem fogadta be a vendégeket. A nagyteremben 5 hosszú asztal körül foglaltak helyet s Schmidt igazgató, valóban kitett magáért, mert ilyen gyönyörű, szemet kápráztató szervirozás még alig volt a Royalban.

A társaság tagjai mind bálí toilletben jelenek meg.

A menü a következő volt:

Potage à la Bohémvenue
Biére
Suprême de Sandres à l'Americaine
Magyarádi
Selle de veau à la Parisicune
Château Royal
Chand-Froid de Perdreaux
Dindonneaux Rôzis à la Broche
Salade — Compôtes
Aszerges d'Argenteuil Sec Hollandaise
Heidsieck & Co
Creme Plombière à la Duchesse
Fromage
Coupes aux Fruits
Cafe — Liqueur.

A 4-ik fogásnál felállt *Hayer* Ottó elnök és lelkes eljézésektől kísérve felolvasta a királynak a kongresszushoz intézett válaszát; mely magyar fordításban így hangzik:

Ő cs. és kir. apostoli felsége legkegyelmesebben köszöni azt a hódolatot, a melyet a szállodások nemzetközi egyesülete Budapesten tartott közgyűlése alkalmából tegnap sürgönyileg hozzájuttatott.

Legfelsőbb megbizásból

Schiessl
kabinet-iroda.

Majd így folytatta beszédét:

Budapesten való lételünk mindannyiunknak felejtethetetlen fog maradni; mert az az igazi vendégszeretet, az a sok szép, az a végtelen barátságos fogadtatás, a melyben mindannyian részesültünk életünk legszebb napjai közé tartozik. Különösen nagy köszönettel tartozunk Széll Kálmán miniszterelnök Ő nagyméltóságának

aki oly kegyes volt a diszelnöki tisztséget ebben a kongresszusban elfogadni, köszönetet mondok a kormányának, köszönetet Széll Ignác államtitkárnak az ő páratlan fáradozásaiért, valamint Márkus József fő- és Halmos János polgármestereknek, akik szintén sokat fáradtak, hogy e kongresszust siker kísérje, köszönetet mondok végül Szapáry Pál grófnak, aki szintén diszelnöke volt e kongresszusnak s aki a kongresszus kezdetétől végig jelen volt. Végül pedig szavait azzal fejezte be, hogy mindazt a mit ők Budapesten láttak és tapasztaltak mindannyiok előtt felejtethetetlen marad. Poharát a kormány képviselőjére, a fővárosra és Szapáry Pál grófra üritette. (Zajos taps. Éljenzés.)

Ezután *Bezerédj* Viktor min. tanácsos szólt német nyelven:

Nagy örömmre szolgál, ugymond, tudnom, hogy a mélyen tisztelt vendégek Budapesten a lehető legjobban érezték magukat s a magyarok nagy sulyt fektettek arra, hogy a modern életnek egyik legfőbb tényezői a vendéglősök és szállások a mi országunkat megismerjék és a mi előrehaladásunkról tudomást szerezzenek. Ez a mi büszkeségünk s szeretett fővárosunk lakossága is szívesen gondol a kedves vendégre. Poharát a vendégek egészségére üriti.

Halmos János polgármester is német nyelven mondott még néhány szót, végtelenül sajnálom mondta, hogy a mint én üdvözölhettem önöket, most bucsut kell vennem az én és mindnyájunk kedves vendégeitől. Ha körül nézek, akkor nagy örömmre azt tapasztalom, hogy a mi kedves vendégeink ajkain a megelégedés mosolyát láthatom. (Felkiáltások: mi magunkat itt nagy-szerűen és igazán jól éreztük.)

Azzal a kéréssel fordulok a világ minden részéből ide sereglettekhez és akik újra vissza utaznak, hogy hazájukban is gondoljanak reánk és kérve kérem önöket, hogy emlékezzenek meg a legkellemesebben rólunk.

Miután a szünni nem akaró tapsvihar elhangzott *Szapáry* Pál gróf szólott s kérte a nemzetközi szállodásokat, hogy Magyarország iránt továbbra is szíves érdeklődésüket tartsák meg, s még arra kérte, hogy még másoknak is mondják el és hassanak oda tőlük telhetőleg, hogy az idegenforgalmat Magyarország részére is megeremtsék. Szapáry Pál gróf különösen a jelenlevő nőket kérte erre, mert úgy tudja, hogy a nők azok akik legjobban tudnak hatni s a kiknek szavait meghallgatják. Szapáry kifejezi ezután, hogy az a hir van elterjedve, hogy a bécsiek az idegeneket Magyarországnak meglátogatásától lebeszéli, ő ezt nem akarja elhinni s nem is tételezi föl a bécsiekről, mert ezzel csak saját érdekeiknek ártanak, a mennyiben minden nyugatról jövő utasnak Bécsset kétszer kell érintenie, ha Magyarországot meg akarja látogatni. A mikor jön és a mikor távozik. Bécsnek tehát mi igen jó idegenforgalmi médiuma vagyunk, ha pedig ez így van, akkor a bécsi sokkal is praktikusabb semhogy ne látná be, hogy az van előnyére, ha az utazót Magyarországra küldi. Poharát Hoyer elnökre üriti.

Glück Frigyes nem akart az idegeneknek bucsut mondani mert — ugymond — a tegnapi nap után habár messze is elmentek egymástól, de a nemzetközi szállások egyesületének tagjai oly közel állanak egymáshoz, hogy még a legnagyobb távolság sem képes azokat egymástól elválasztani.

Ezután *Ehrenborg* (Svédország) beszélt:

Összes kartársai a nemzetközi szállások tagjainak nevében a Magyarországon átélt napok után, a mely páratlan volt a maga nemében, s a mi már minden határon túllépett mert — ugymond — az már nem vendégszeretet, hanem valóságos diadal volt, Budapest főváros oly szép, mint az ezeregyj meséi. Arról győződünk meg, hogy annak lakói páratlan szeretetre méltóak.

== Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni. ==

Beszédében megemlékezik a rendezőbizottság tagjairól, a kik emberfeletti erővel arra törekedtek, hogy minél kedvesebb és kellemesebb órákat szerezzenek nekünk itt létünk alatt. Azt indítványozza, hogy ezért egy háromszoros éljent kiáltunk a rendezőknek, úgy hogy annak hangjától még a falak is megrengjenek.

Ezután *Stadler* Károly állott föl és arra kérte igazán gyönyörű beszédben az idegen vendégeket, hogy hassanak oda és iparkodjanak minden lehetőt elkövetni, hogy külföldről hozzánk magyarokhoz is jusson valami az idegenforgalomból. A külföld látja, elismeri, hogy mi a civilizált nyugaton vagyunk, s arra kérem tehát mindnyájokat, hogy sziveskedjenek honfitársaiknak tudomására hozni, hogy mi nem vagyunk barbárok; ez igazságtalan ítélet volt, a mit, sajnos, eddig kénytelenek voltunk eltűrni. Pedig mi voltunk azok, a kik századokon át a barbárok ellen küzdöttünk. Mióta mi az évszázados háborúk után ismét kipihenhetjük magunkat, azóta mi szorgalmas munkás nép vagyunk. Arra az álláspontra helyezkedünk, hogy minket a civilizált népekhez sorozzanak.

Poharát a nemzetközi szövetségre üríti, a mely mindenhol, remélhetőleg ahol csak módjában áll, a rólunk elterjedt rossz híreszteléseket megakadályozni lesz hivatva. (Perczekig tartó tomboló taps.)

Ezután még *Némái* Antal a kávésiipartársulat elnöke a következő beszédet mondotta:

T. Hölgyeim és Uraim!

Mint a Budapesti Kávésiipartársulat elnöke és mint vendég kérek szót e lelket emelő szép ünnepélyen.

Mikor a Szállodások Nemzetközi Egyesületének az 1901. évben Stockholmban tartott közgyűlése (*Gundel* János, *Glück* Frigyes, *Stadler* Károly és *Müller* Antal urak indítványára) elhatározta, hogy a legközelebbi közgyűlést nálunk, Magyarország székesfővárosában tartja meg, ezen határozatot minden budapesti lakos örömmel hallotta és vette tudomásul, nem csak azért, hogy székesfővárosunkban egy pár napig nagyobb lesz a forgalom, pezsgőbb lesz az élet a szokottnál, hanem leginkább azért, mert tudja mindenki, hogy e kedves vendégekkel, a világ szállodásaival oly urak jönnek hozzánk, kik a mi szerény és szegényes idegenforgalmunkat a legnagyobb mérvben fel tudják és tudnák ébreszteni. Többet ér az minden reklámnál, ha a *Continens* szállodásai itt jól érzik magukat; ha a nekik tetszik a mi szép városunk, akkor barátjaikat, vendégeiket is serkenteni fogják, hogy jöjjenek ide, mert érdemes e szép várost és környékét, fűrdőt megtekinteni.

Tisztelt hölgyeim és uraim! Ha már most azt kérдем, kinek érdeme ez, kinek köszönheti Budapest e szép ünnepet, igen könnyen megtalálom a feleletet: azon uraknak, kik tavaly Stockholmban azon indítványt tették, hogy az 1902. évi közgyűlés Magyarország székesfővárosában Budapesten tartassék meg.

És a kik azt hiszik, hogy ezzel az elhatározással már kész volt a közgyűlés előkészítésének munkája, azok nagyon tévednek. Én nem tudom, hogy mennyi munkát adott ez az indítványozó uraknak, mert nem folytam bele, de a szaklapból tudom, mert figyelemmel kísértem e szorgalmas és lázas tevékenységet. Már vagy hat hó óta permanenciában van ezen bizottság, amelynek főrendezői, sem időt, sem fáradságot, sem anyagi áldozatot nem kíméltek, csak hogy sikerüljön azon mű, a melynek megvalósítását magukra vállalták.

Én nem hiszem, hogy volna közöttünk valaki, a ki azt gondolná, hogy ezen munkára bárki is csak mulatságból, szórakozásból vállalkozott. Sokkal nemesebb volt az a rugó, mi ehhez a munkához erőt és kitartást adott; ilyen munkát csak nemesen gondolkozó férfiak képesek elvállalni és sikerrel keresztülvinni, csak olyan

fenkölt jellemű és gondolkozású urak képesek erre, kik teljes odaadaással, teljes lélekkel szeretik hazájukat, szeretik székesfővárosukat és szeretik foglalkozásukat.

Ezen rendezőbizottság oly elévülhetetlen érdemeket szerzett magának az ünnepségek sikeres keresztülvitelével és áldozatkészségével, hogy ezen érdemeket arany betűkkel kellene megörökíteni az utókor épülésére.

Ezek után kérem az összes jelenlevő urakat, hogy velem együtt emeljék poharukat azon kiváló egyénekre kik e felejthetetlen szép ünnepet a magyar székesfővárosban rendezték és létre hozták.

Éljen *Gundel* János ur. Éljen *Glück* Frigyes ur. Éljen *Stadler* János ur. Éljen *Müller* Antal ur. Éljen *Glück* Erős ur és a többi urak is mind, kik e munkában részt vettek, kedves családjukkal sokáig és boldogan.

Az utolsó bucsuszót *Herfs* főpénztáros mondta mindnyájok nevében, megköszönve a vendéglátást.

Gundel János emelkedett hangú beszédben emlékezett meg a vendégekről és arról az időről, mely alatt folyton azért küzdött, hogy szeretett hazánkba hozza a „Szállodások Nemzetközi Egyesülete“ tagjait. Ő nyugodt most már, mert a prófétához hasonlóan látja, hogy egyik hó vágya teljesedett és életének egyik nagy czélját elérhette! Örül, hogy vendégeink itt jól érezték magukat! Majd jelentette, hogy a kocsik készen állanak, hogy a vendégeket a tüzijátékhöz vigyék, s ekkor mindnyájan ismételten szívélyesen elbucuszva a Dunaparra hajtottak s a *Hildegard* hajóról végig nézték a székesfőváros által rendezett sikerült tüzijátékot.

A „Budapesti Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulata“

minden héten pénteken

TÁRSAS REGGELIT

tart.

A legközelebbi reggeliket a következő helyeken tartják:

1902. október 10 én *Jajczay* János vendéglőjében (VI., Csengery-utca 45.)

1902. október 17-én *Hack* István vendéglőjében, (VII., Csömöri ut 47.)

DIADAL-PEZSGÖBOR

EBERHARDT ANTAL
BUDAFOK.

KÉPVISELŐ

SZENDE IGNÁCZ
BUDAPEST, VIII., Kerepesi-út 63.

Jóforgalmu kisvendéglőt szállászobákkal, teljes berendezéssel együtt óhajtok bérbevenni.

Körtvélyesi Béla vendéglős.
FÉHÉRGYARMATON.

Hirdetési rovatunkat lapunk olvasóinak becses figyelmébe ajánljuk.

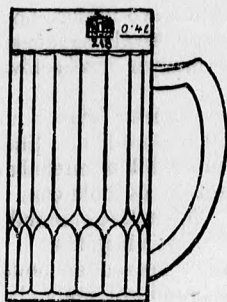
ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR

Részvénytársaság

BUDAPESTEN

V. ker., Ferencz József-tér

8. szám



az Akadémia
 * közvetlen
 * Szomszéd-
 * ságában.

Legfinomabb vendéglői

és kávéházi

üveg neműek

nagy raktára.



• VEGYES HIREK •

Hátralékos előfizetőinket és mindazokat, kiknek előfizetése e hó elsején lejárt, tisztelettel felkérjük, hogy az előfizetési összeget lapunk kiadó-hivatalához mielőbb sziveskedjenek beküldeni.

Felvilágosítással szakmabeli dolgokban a legnagyobb készséggel díjmentesen szolgálunk. Választ kívánó levelekhez kérjük a válaszlevegőt csatolni.

Az „Országos Magyar Pinczér Egyesület” a következő átiratot bocsájtotta ki hazánk összes szakipartársulataihoz:

„A magyarországi pinczerek mozgalmából alakult meg a „Magyar Országos Pinczér Egyesület” oly törekvéssel, hogy hatáskörébe vonja a Magyarország területén működő összes szakpinczereket és pinczér egyleteket, hogy így egy országos szaktestületté fejlődve, képes legyen egységes alapszabályok és elvek szerint működni, a pinczéri szakfoglalkozást fejleszteni, valamint a pinczerek értelmi gyarapodását elősegíteni, a kebelbéli munkaközvetítés tervszerű keresztülvitele által a jelenlegi rendszertelenséget megszüntetni s a pinczér-ségnek erkölcsi és anyagi gyarapodását fejleszteni.

A „Magyar Országos Pinczér Egyesület” az ő alapelveivel és szabályaival határfalat öhajjt vonni a tulajdonképpeni intelligens szakképzett pinczér-ség és a kontárkodó idegen proletár elem között.

Hogy ezen purgativ rendszer minél jobban beváljon, az országos egyesület alapszabályai szerint csak az lehet tag, aki okmányokkal képes igazolni, hogy a

szakfoglalkozást legalább 3 év óta gyakorolja; a kebelbéli elhelyező osztályok pedig csak azok által vehetők igénybe.

Ezek után tehát, mi sem természetesebb, hogy azon egyének, akik nem „hivatott” pinczerek, az országos egyesület tagjai nem lehetnek s így elhelyezést sem nyerhetnek.

De hogy ezen üdvös, a szakipar haladására oly nagy befolyással bíró vállalkozásunkban minél előbb czélt érjünk, szükségünk van az igen tisztelt Ipartársulatok, valamint a tisztelt Főnökök erkölcsi támogatására is.

Ha számba vesszük, hogy az országos egyesület, minden nagyobb városban egy választmány s annak kebelében egy ingyenes munkaközvetítő ügyosztályt létesít s részben már létesített is, u. m.: Budapesten, Pozsonyban, Szegeden, Szatmáron, Nagyváradon, Miskolcz, Kassa s Debreczenben és még tervben van a létesítés Brassó, Temesvár, Győr, Szombathely, Sopron és Pécsen, akkor egy percig sem kételkedünk abban, hogy ugy az igen tisztelt Ipartársulatok, valamint a szakfőnökök részéről is méltó pártfogásban fog részeseülni az országos egyesület.

De addig is, míg az országos szervezkedést befejeznék, nagy előnyünkre szolgálna, ha az igen tisztelt Főnök urak részéről méltó pártfogásban részesülnénk, hogy tagjainkat munkához juttathassuk.

Ennek következtében bizalommal fordulunk az igen tisztelt Czimhez, azon kérelemmel, hogy az országos intézményt támogatni méltóztasson és egyidejűleg oda hatni, hogy a tisztelt szakfőnökök, a szükséges szakszemélyzetet az általunk létesített munkaközvetítő ügyosztályoknál megrendelni sziveskedjenek, amire annál is inkább mernék számítani, mert csak így lehetne gátat vetni, a magán elhelyezők önkényes működésének s ebből kifolyólag a szakfoglalkozás haladására is káros erkölcsrontó befolyásnak.

Bizalommal nézünk tehát a jövő felé s a midőn az egész magyar pinczér-ség szakmája haladásáért, jövődő boldogulásáért dolgozik országos egyesületünk, teszi ezt kiváltképen azon reményben, hogy az igen tisztelt Főnök urak részéről a támogatás és elismerés nem fog elmaradni.

Kiváló tisztelettel

Magyar Országos Pinczér Egyesület
 Igazgatósága

Magyar Vendéglősök Orsz. Szövetsége.

A hazai vendéglősök legfőbb központi szerve. **Minde vendéglősnek erkölcsi kötelessége, hogy szövetségünk tagja legyen**, mert iparunk szervezetének ez az egyetlen tényezője, mely iparunk kérdéseit erkölcsi erejénél fogva megvédeni képes.

A szövetség irodája: **Budapest, IV., Himző-utca I. sz. a.** van és a szövetség tagjainak készséggel szolgál felvilágosítással minden ügyben. Évi tagdíj 8 K.

A tisztelt főnök urak figyelmébe!

Az Országos Pinczér-Egyet **ingyen közvetít szakképzett** személyzetet, ennél fogva bizalommal fordulhatnak az **Országos Pinczér-Egyet** irodájához, Budapest, Kerepesi-ut 9/b., mely a hozzá forduló főnökök megbízásait pontosan teljesíti.

==== Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni. ====

Szállodások, Vendéglősök, Kávésok, Pinczerek és Kávéssegédek Orsz. Nyugdíjgyesülete.

Szakipari alapon létesített, hazánkban és a külföldön is páratlan biztosító intézet. Közel 200000 korona alaptőkével. A saját, az özvegye és árvái jövőjét biztosítja, ki tetszés szerinti összegre biztosítja magát. Az egyesület igazgatósága Budapest, V., Váci-körút 72. sz. alatt van és érdeklődőknek szívesen küld alapszabályokat, kimutatásokat stb.

Országos Magyar Pinczér-Egyesület.

Az ország összes pinczérjegyleit, mint választmányokat magába foglaló országos jellegű intézmény. Díjtalanul eszközöli a helyközvetítést, s a tagdíjak ellenében nyugdíjogosultságot, betegsegélyezést, stb-t biztosít tagjainak. Az egyesült központi igazgatósága a Budapesti Pinczér-Egylet (Budapest, VIII., Kerepesi-ut 9/b.) mely mindennemű felvilágosítást készséggel ad meg.

HIRDETMÉNY.

A Sz. V. K. P. K. Országos nyugdíjgyesületének alólírott igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy *Burger Ignác* volt vendéglős, budapesti lakost megbizta, hogy az egész ország területén egyesületünk részére tagokat gyűjtsön. Egyben felhatalmazta *Burger Ignác* urat, hogy a számozott, egyesületi bélyegzővel ellátott és dr. Solti Ödön jogtanácsos által aláírt egyesületi nyugták ellenében a *felvételi és első havi tagdíjat beszedhesse.*

Felkéretnek a választmányi elnök urak, tagjaink és szaktársaink, hogy *Burger* urat működésében támogassák.

Budapest, 1902. szeptember 30.

Az igazgatóság.

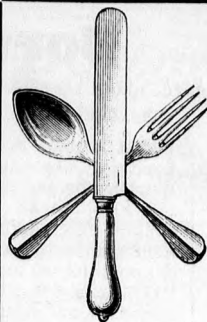
ÜVEGGYÁRI TELEPEK

azelőtt SCHREIBER J. és UNOKAÖCSCSEI

BUDAPEST,
IV., Régi posta-u. 10. (főlem.)
— NAGY RAKTÁR —

ÜVEGÁRUKBAN

vendéglők és kávéházak részére.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.



Alapítatott 1819. Legnagyobb érmekek kintüntetve.

Jótállás mellett legjobb minőségű

China-ezüst- Alpacca-ezüst árúk

Herrmann J. L.

cs. és kir. udvari
fémáru gyáranak főraktárában

Budapest, IV. ker., Eskü-ut Clotild-palota.

I-ső rendű Alpacca ezüst:

12 leves kanál K. 30.—	12 csemege villa K. 24.—	1 husvilla K. 6.—
12 villa „ 30.—	12 kávé kanál „ 18.—	1 cukorporkanál „ 5.—
12 kés „ 30.—	1 tejmerő „ 5.20	1 főzelék kanál „ 7.—
12 csemege kanál „ 25.—	1 levesmerő „ 8.40	1 mustártartó „ 6.80
12 csemege kés „ 24.—	1 mártásmérő „ 6.60	1 sótartó „ 3.60

Egész berendezések, szállodák, vendéglők és kávéházak részére.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Az egészség fenntartására nélkülözhetetlen a

DELFIN VIZSZÜRŐ

bel- és külföldi orvosi szaktekintélyektől elismert legjobb vizszűrő.

Alkalmazható vízvezetéknel, kutaknál, használható kisebb vidéki háztartásokban palaezkformában.

Szállodák, vendéglők és kávéházakban nélkülözhetetlen.

Készítünk minden ipar- és gazdasági célokra bármily terjedelmű szűrőtelepeket.

Magyar szűrő vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 27. szám.

Prospectus ingyen és bérmentve.



HÖVIZ GYÓGYFÜRDŐ

októbertől 10 évre bérbeadó.

FISCHER SZIDI, LOSONCZ, Kisbég-u.

Bor- és pálinka-eladás.

8 hl. valódi törkölypálinka à 60 frt; 3¹/₂ hl. ó-baraczk à 1 frt; 5 hl. ó-szilva à 80 frt; 35 ltr. 3 éves őszi baraczk à 1 frt 50 kr.; 120 hl. 5—7 fokos saját termésű kitünő fehér és siller bor à 16—18 frt fejte; 4 éves vörös bor à 40 frt ugy egészben, mint kisebb tételekben is eladó.

Kaszanitzky Dénes bortermelőnél, Csongrádon.

BOR-ELADÁS. 10 (tíz) hektoliter 5 (öt) puttonyos 1890.

évi termésű és Olasz-Lisztkai származású tokaji aszabor olcsón eladó.

Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatalban nyerhető.
D. S. Ó.

Egy igen jól működő

hydrür világító-gép

30—30 AUER-lángra berendezve, teljes felszereléssel jutányosan eladó. Részletes felvilágosítást nyújt:

KLEIN J. kávé, Veszprém.

Borvásár.

Magyarázat: Eltűl áll mindig az eladó neve, utána következik lakása és utolsó posta, ezután a borfaj megnevezése, mennyisége hektoliterekben, ára hektoliterenként.

Bács-Martonos, Bács-Bodroghmegye.

Faragó Ábel rizling, 1901. 15 hl. 26 K.
Kováts Pál rizling, 1901. 20 hl. 26 K.
Lázár Ferencz siller, 1901. 50 hl. 26 K.
Fehér Mihály siller, 1901. 16 hl. 24 K.
Kovács Lukács siller, 1901. 40 hl. 26 K.
Kovács Ferencz siller, 1901. 20 hl. 26 K.
Faragó János rizling, 1901. 50 hl. 26 K.
Faragó Fábán rizling, 1901. 30 hl. 26 K.
Faragó Péter rizling, 1901. 45 hl. 26 K.
Hoós Béla siller, 1901. 18 hl. 30 K.
Eremitis Vlajkó siller, 1901. 30 hl. 26 K.
Eleven János siller, 1901. 24 hl. 26 K.
Telek Mihály siller, 1901. 30 hl. 26 K.
Bicskei Jováné O-Kanizsa, siller, 1901. 32 hl. 26 K.
Dobó Szilveszter siller, 1901. 25 hl. 26 K.
Dudvarszki Márkó Ada, sill., 1901. 40 hl. 30 K.
Vállár Károly Ada, siller, 1901. 30 hl. 30 K.
Sijaeski Damján Ada, sill., 1901. 10 hl. 30 K.
Aradszki Ulászló Ada, rizlingi fehér, 1901. 30 hl. 60 K., mézes fehér 30 hl. 50 K.

Bajmok, Bács-Bodroghmegye.

Czettl József siller bor 4 hl. 24 K.
Czeiffer János vörösbőr 5 hl. 20 K., siller bor 5 hl. 24 K.
Benkovits Mihály siller bor 3 hl. 24 K.
Walter Andrásné vörös bor 5 hl. 20 K., siller bor 10 hl. 24 K.
Rickert János siller bor 4 hl. 24 K.
Walter Pál vörös bor 20 hl. 20 K., siller bor 50 hl. 24 K.
Szvoboda Antal siller bor 7 hl. 26 K.
Poór István vörös bor 3 hl. 20 K., siller bor 3 hl. 24 K.
Teknyős János vörös bor 3 hl. 20 K., siller bor 7 hl. 26 K.
Teknyős József vörös bor 5 hl. 20 korona, siller 10 hl. 26 K.
Csapp István vörös bor 2 hl. 20 K., siller bor 6 hl. 24 K.
Bacsics János vörös bor 5 hl. 20 K., siller bor 10 hl. 24 K.
Szkenderovits Miklós vörös bor 12 hl., 20 korona, siller bor 15 hl., 24 K.
Budánovits Albertné vörös bor 6 hl. 20 K., siller bor 10 hl. 24 K.
Faltum Mihály siller bor 10 hl. 24 K.
Teknyős András vörös bor 3 hl. 20 kor., siller bor 6 hl. 24 K.
Parczen Antal vörös bor 3 hl. 20 korona siller bor 3 hl. 24 K.
Wolf Ferencz vörös bor 6 hl. 20 korona siller bor 15 hl. 24 K.

Katymár, Bács-Bodroghmegye.

Till Imre asztali, 1901., 60 hl., 30 K.
Mayer N. János asztali, 1901., 50 hl., 36 K.
Stein Vilmos asztali, 1901., 40 hl. 30 K.
Braun János asztali, 1901., 40 hl. 24 K.
Harti Bernát asztali, 1901., 32 hl. 24 K.
Steiner József asztali, 1901., 30 hl. 24 K.
Schmitzer Márton, aszt., 1901., 30 hl. 24 K.
Jäger Jakab asztali, 1901., 20 hl. 24 K.
Steiner György asztali, 1901., 18 hl. 24 K.
Jung Márton asztali, 1901., 15 hl. 24 K.
Mandits Jakab asztali, 1901., 12 hl. 24 K.
Ripp János asztali, 1901., 12 hl. 24 K.
Vaczity Sztánkó asztali, 1901., 11 hl. 24 K.
Pentz Jánosné asztali, 1901., 11 hl. 24 K.
Hümpfner Antal asztali, 1901., 10 hl. 24 K.
Puhl Miklós asztali, 1901., 10 hl. 24 K.
Tobler Márton asztali, 1901., 10 hl. 24 K.
Eifried Gottfried aszt., 1901., 10 hl. 24 K.
Federer József asztali, 1901., 10 hl. 24 K.
Rau István id. asztali, 1901., 10 hl. 24 K.
Steiner György asztali, 1901., 10 hl. 24 K.
Berger Pál asztali, 1901., 10 hl. 24 K.
Stertz Antal asztali, 1901., 10 hl. 24 K.
Hiesl István asztali, 1901., 10 hl. 24 K.

Beicht Lőrincz asztali, 1901., 10 hl. 24 K.
Landgraf Jakab asztali, 1901., 10 hl. 24 K.
Rauschenberger Sebastyén asztali, 1901., 10 hl. 24 K.
Krékity Péter asztali, 1901., 10 hl. 24 K.
Pentz János ifj. aszt., 1901., 10 hl. 24 K.
Schmidt József asztali, 1901., 10 hl. 24 K.
Pahl Jánosné asztali, 1901., 8 hl., 24 K.
Berger Jakab asztali, 1901., 8 hl., 24 K.
Glocker János asztali, 1901., 8 hl., 24 K.
Kaszwein Bálint asztali, 1901., 7 hl., 24 K.
Berger András asztali, 1901., 6 hl., 24 K.
Manesz János asztali, 1901., 5 hl., 24 K.
Kühn Mátyásné asztali, 1901., 5 hl., 24 K.
Kühn Jakab asztali, 1901., 5 hl. 24 K.
Refl Imre asztali, 1901., 5 hl. 24 K.
Zorn Márton asztali, 1901., 5 hl. 20 K.
Vujkov Ferencz asztali, 1901., 5 hl. 24 K.
Becker Jánosné asztali, 1901., 5 hl. 24 K.
Mandits Ágoston asztali, 1901., 5 hl. 24 K.
Kühn János asztali, 1901., 5 hl. 24 K.
Matos Alajos asztali, 1901., 5 hl. 24 K.
Manesz József asztali, 1901., 5 hl. 24 K.
Hefner István asztali, 1901., 5 hl. 24 K.
Zorn Mátyás asztali, 1901., 4 hl. 24 K.
Albert Ferencz asztali 1901., 4 hl. 24 K.
Sain Bolto asztali, 1901., 3 hl. 24 K.

Jankovác, Bács-Bodroghmegye.

Pámel Antal 941. sz., siller, 1901., 35 hl. seprőtől 24 fill.
Ágocs István 19. sz., siller, 1901., 20 hl. seprőtől 24 fill.
Sarak György kiserdő, siller, 1901., 20 hl. seprőtől 24 fill.
Pippany Mihály 540. sz., idei siller, 10 hl. seprőtől 18 fill.
Szűcs András 1042. sz., siller, 1901., 9 hl. seprőtől 20 fill.
Tóth Péter (zombai) 640. sz., siller, 1901. 15 hl. seprőtől 32 fill.
Huczek Pál 30/c. sz., siller, 1901., 18 hl. seprőtől 24 fill.
Vén István 416. sz., siller, 1901., 30 hl. seprőtől 24 fillér.
Ádám Pál 294. sz., siller, 1901., 10 hl. seprőtől 20 fillér.
Kasziba György 431. sz., siller, 1901., 5 hl. seprőtől 14 fillér.
Binszki József 1102. sz., siller, 1901., 30 hl. seprőtől 20 fillér.
Mészáros Péter (szalkai) 746. sz., siller, 1901., 13 hl., seprőtől 20 fillér.
Csima Imre 751. sz., siller, 1901., 17 hl. seprőtől 24 fillér.
Kovács Antal 765. sz., siller, 1901., 5 hl. seprőtől 24 fillér.
Czimer Mihály 1092. sz., siller, 1901., 4 hl. seprőtől 24 fillér, vörös 5 hl. seprőtől 24 fillér.
Pós János 342. sz., fehér, 1901., 20 hl. seprőtől 24 fillér.
Török Ferencz 1244., vörös, 1901., 10 hl. seprőtől 24 fillér, siller 25 hl. seprőtől 24 fillér.
Zámbó Péter 1115. sz., siller, 1901., 30 hl. seprőtől 24 fillér.
Varga Mihály 204/a. sz., siller, 1901., 12 hl. seprőtől 24 fillér.
Miskolezi Mihály 919. sz., fehér, 1901., 13 hl., seprőtől 24 fillér, siller 30 hl. seprőtől 24 fillér.
özv. Dávid Józsefné 425. sz., siller, 1901., 20 hl. seprőtől 24 fillér.
Tarkovics Mihály 732. sz., siller, 1901., 50 hl. seprőtől 24 fillér.
Király Márton 1037. sz., siller, 1901., 30 hl. seprőtől 24 fillér.
Erdélyi István 1016. sz., siller, 1901., 4 hl. seprőtől 24 hl.
Sarak Antal 1015/a. sz., siller, 1901., 6 hl. seprőtől 24 fill.

Robota József 1044. sz., siller, 1901., 30 hl. seprőtől 24 fillér.
Dági Imre 1153. sz., siller, 1901., 6 hl. seprőtől 24 fillér.
Urfi Antal 430. sz., siller, 1901., 30 hl. seprőtől 24 fillér.
Kasziba István 1011. sz., siller, 1901., 20 hl. seprőtől 24 fillér.
Kollár Imre 1166/a., siller, 1901., 10 hl. seprőtől 24 fillér.
Tóth István ujház, siller, 1901., 6 hl. seprőtől 24 fillér.
Szommer Péter 1198. sz., siller, 1901., 20 hl. seprőtől 24 fillér.
Nácsinák Mihály 1189. sz., siller, 1901., 20 hl. seprőtől 24 fillér.
Szarvas Pál (csonka) 1153/a. sz., siller, 1901., 16 hl. seprőtől 24 fillér.
Zsebi András 566. sz., siller, 1901., 150 hl. seprőtől 24 fillér.
Kovács István (fajszi) 761. sz., siller, 1901., 10 hl. seprőtől 24 fillér.
Szemlics Mihály 401. sz., siller, 1901., 70 hl. seprőtől 24 fillér.
Csernák István 669. sz., siller, 1901., 20 hl. seprőtől 24 fillér.
Kárász Anna 1053. sz., siller, 1901., 40 hl. seprőtől 24 fill.
Maruzsa András 1039. sz., siller, 1901., 11 hl. seprőtől 20 fill.
Zámbó Mihály 1087. sz., siller, 1901., 58 hl. seprőtől 24 fill.
Szántó József 146. sz., siller, 1901., 33 hl. seprőtől 24 fill.
Király Mihály 928. sz., siller, 1901., 9 hl. seprőtől 24 fill.
Tóth János 1152. sz., siller, 1901., 18 hl. seprőtől 24 fill.
Halla István 867. sz., siller, 1901., 20 hl. seprőtől 24 fill.
Kerekes István 538. sz., siller, 1901., 10 hl. seprőtől 24 fill.
Molnár Ambrus 647. sz., siller, 1901., 46 hl. seprőtől 24 fill.
Oláh István 625. sz., siller, 1901., 30 hl. seprőtől 24 fill.
Szili József 420. sz., siller, 1901., 25 hl. seprőtől 24 fill.
Miskolczi Mihály 886. sz., siller, 1901., 11 hl. seprőtől 24 fill.

Kun-Baja, Bács-Bodroghmegye.

(Többnyire kadarka vegyest rislingi kövi-dinka és mézes fehérrel.)
Frejdingger-család 1901., 100 hl. 20—30 fill.
Berger-család 1901., 200 hl. 20—30 fill.
Lutz-család 1901., 100 hl. 20—30 fill.
Krisztmann-család 1901., 100 hl. 20—30 fill.
Szuyer-család 1901., 100 hl. 20—30 fill.
Bögner-család 1901., 100 hl. 20—30 fill.
Nüber-család 1901., 100 hl. 20—30 fill.
Brand-család 1901., 200 hl. 20—30 fill.

Rém, Bács-Bodroghmegye.

Geszvein István fehér, 1901., 20 hl. 24 K.
Vancsura István fehér, 1901., 40 hl. 24 K.
Brecska Antal fehér, 1901., 40 hl. 24 K.
Halblender Tamás fehér, 1901., 80 hl. 26 K.
Vancsura Mátyás fehér, 1901., 50 hl. 28 K.
Tittl János fehér, 1901., 30 hl. 30 K.
Kett Frigyes fehér, 1901., 20 hl. 24 K.
Vancsura János fehér, 1901., 40 hl. 26 K.
Szommer Márton fehér, 1901., 40 hl. 26 K.
Klein Ferencz fehér, 1901., 80 hl. 28 K.
Stegner János fehér, 1901., 30 hl. 30 K.
Hirmann Miklós fehér, 1901., 60 hl. 30 K.
Melcher Tamás fehér, 1901., 30 hl. 26 K.
Vancsura Pál fehér, 1901., 50 hl. 32 K.
Vancsura József fehér, 1901., 40 hl. 26 K.
Vancsura Ilés fehér, 1901., 40 hl. 26 K.
Vancsura Mihály fehér, 1901., 30 hl. 26 K.

Boros hordókat v v v v v v
 25 hektolitertől 100 hektoliterig **vesz**
 minden nagyságban

KÁLNOKI GYULA Bpest,
VIII., Népszínház-utca 23.

Boroshordókat v v v v v v
 teljesen jó karban, minden nagyságban
 elad a „Székesfőváros sziklapinczék
 bérlője“ X., Kőbánya, Iház-u. 27.

Alapítva 1868-ban.

Lappert Antal
 hírlapközvetítő irodája BUDAPEST,
 VI., Váci-körút 29. sz.
 Elfogad előfizetéseket a világ összes lapjaira eredeti árak mellett.

= Vendéglő- és kávéház-eladás. =

Jól jövedelmező VENDÉGLŐ és KÁVÉHAZBÓL álló
 üzlet sörcsarnokkal, nyári kerttel, fedett kuglizóval,
 egészen új, alig két éves berendezéssel, 10 vendég-
 szobával a város főterén, eladó, vagy bérebevehető.
 Czim a kiadóhivatalban. **D. K. Sz.**

Piatnik Nándor és Fiai
játékkártya-gyár
 BUDAPEST, VII. ker., Csengeri-utca 11. sz.
 TELEFON No. 412.

KÁRPÁTI 
BOROVICSKÁT

valódi saját főzést ajánl
 bármily mennyiségben =

Steiner és Löwy
Besztercebányán,
 borovicska-, szilvórium-, bor-
 seprű-főzde, likörkülönleges-
 ségek és rum gőzgyára. =



Vendéglő eladás ≡

Rákospatlán Villa-sor 4—5 szám alatt a
 „Korona“ vendéglő kiadó, esetleg eladó.
 Ugyanott több üzlethelyiség és ház eladó.
 Tudakozódhatni: _____

Reich Zsigmondnál Rákospatlán, Kossuth-utca 6. sz. a.



Ries és Berkovits
 BUDAPEST, Kerepesi-ut 66.

csász. és kir. szabad. nikkel-ón-szifonkupak- és gépgyár

Szabad. szén-sav- és kénsav-szikkvízgépek,
 vízszűrők és sörnyomókészülékek.

≡ **Ujdonság!** ≡

Higiénikus, minden visszaélést kizáró
 „UNICUM“ szifonfejek
 Ries és Berkovits szabadalma.

„IDEAL“ elsőrendű oseh szikkvízűvegek.
 Ries és Berkovits szabadalma.
 ELŐNYÖK: Sarokelosorbulás és
 piszoklerakódás kizárva. Továbbá
 legnagyobb explozióellenálló ké-
 pességgel bírnak.

≡≡≡ Legizlésebb façon. ≡≡≡




Csak akkor eredeti és
 valódi, hogyha az üveg
 alja a fenti védjegyvel
 van ellátva





Legrégibb pezsgőbor-gyári cég:

Alapítattott 1729-ben.

Alapítattott 1729-ben.

RUNART PÉRE & FILS, RHEIMS.

A BAJOR KIRÁLY
udvari szállítói. —

A BELGA KIRÁLY
— udvari szállítói.

VEZÉRKÉPVISELŐ Ausztria - Magyarország és
Románia részére:

MAX KREUTNER, WIEN, II., Praterstrasse Nr. 70.

FŐRAKTÁR: ~~~~~

JUNG PÉTER urnál Budapesten,

— VÁMHÁZ-KÖRÚT 12. SZÁM. —



BOR-ELADÁS!

3000 liter ál-siller à 18 kr. és
2000 liter fehér bor à 22 kr.,
az állomásra kiszállítva, kész-
pénzfizetés mellett eladó. Vevő
tartozik HORDÓKAT küldeni.

TERZIN GYÖRGY szőlőbirtokos,
Bács-Martonos.

KÁVÉHÁZ-ELADÁS!

Egy 55 ezer lakóval bíró városban, családi viszonyok
miatt egy fényesen berendezett **üzlet eladó**, az üzlet
a város legélénkebb és forgalmasabb helyén van. Bö-
vebbet a kiadóhivatalban. (G. S. A.)

Egy jömeneteli szálloda, kávéház, vendéglő és uricasinó

mely áll: 1 nagy kávéház, uricasinó, olvasóterem, 4 vendégszoba, 1 nyári saletti, nyári kert, egy fedett tekepálya, jégverem és a tulajdonos lakasából, 20.000 lakossal bíró vidéki városban családi ügyek miatt 3500 forintért átadó. Napi bevétel 50 frt, ünnep- és vasárnap 150 frt. Évi bér 700 frt. Czim a kiadóhivatalban. (A. J. O.)

Uj boroshordók!

5, 8, 11, 12 és 14 hektoliteresek,
összesen **86 darab** kitünő erdélyi
székely gyártmány, első osztályu fa,
mely négy éven át mint donga szá-
radt, **eladó**. Az 5-től 11 hektóig 8, a
12-től 14 hektósak 10 arbronsal ellátva.

= UJSÁGHY DEZSŐNÉL =

Budapesten, IX., Külső Soroksári-ut 56
(SPERL-féle ház.) TELEFON: 53-65.

= Szálloda-bérlet! =

Eszék-Felsőváros legelőkelőbb és leg-
élénkebb helyén levő "**Kaszinó**," jelenleg
Schaffer-féle nagy szálloda 42 vendég-szobával
és vendéglő lakással, 1 nagy és 1 kisebb gőzerővel
hajtó légtisztítóval ellátott kávéházi teremmel, játszó-
szobával, 1 nagy étterem egyben egy nagy sörsar-
nokkal, kapcsolatban egy szép étkező udvarral, utcai
kimerővel s a mindezekhez szükséges mellékhelyisé-
gekkel, továbbá egy nagy árnyas kerttel, ebben egy
igen diszes nagy csarnok és egy fedezett tekepálya,
végül egy szépen berendezett gazdasági udvar, istálló,
jégverem, mosó- és szárítókonyha, baromfi-istálló,
kocsi-fészer és megfelelő kutakkal 1903. július 1-től

6, esetleg 9 évre bérbeadandó.

Tájékozásal megjegyeztetik, hogy az épülettel kap-
csolatban van az úgynevezett „Városi színház” és a
felsővárosi kaszinó helyiségei is.

Bővebb felvilágosítást ad:

Gilming László Eszéken,

vagy

Faragó Gyula Szegeden,

kiknél a feltételek meg tudhatók.

Az új bérlet a jelenlegi bérlővel történendő s a
tulajdonosok által előzőleg jóváhagyandó megállapodá-
sok szerint a fent jelzett határidő előtt is megkötethető,
illetve az üzem átvehető.

— Must-eladás! —

Plukovits József országgyűlési képviselő
Szabadka város határában lévő szőlőjéből a folyó
évi szüret alkalmával kb. **1000 hektoliter**

must kerül eladásra

a következő fajokból:

**Olasz - Rizling, Kövidinka, Slanka-
menka, Burgundi, Kadarka.**

Bővebb felvilágosítással a „Magyar Mezőgazdák Szövet-
kezete” szolgál. Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

A t. üzletet vevő közönséghez!

Mindazok, kik üzletet, főleg szállodát és kávéházat óhajtának venni, forduljanak bizalomteljesen régi jóhírnevű adás-vételt közvetítő irodámhoz.

Közbenjárásom gyors és pontos, melyről bárki meggyőződhet, a legutóbbi évben közvetítemesem közbenjöttével a következő vevők vettek üzleteket: a többek között és pedig:

A munkácsi Csillag szállodát, Kiss Lajos ur a pesti Orient szálloda volt tulajdonosa.

A székes-fehérvári Elite kávéházat Kaeser Samu ur a miskolci Pannonia kávéház volt tulajdonosa.

A veszprémi Végh-féle kávéházat Ludassy Mór ur a székes-fehérvári Elite kávéház volt tulajdonosa.

A pesti Otthon kört Bodó Adolf ur Takáts János urtól.

A pesti üllői-uti Medicus kávéházat Takáts János ur, Schuster Hugó urtól.

Tatár Gusztáv ur október el-

Semmiféle előleges hirdetési költségek és díjak irodámban nem léteznek, ez már azért sem szükséges, mert nálam már a személyes ösmertésemből kifolyólag folytonosan helybéli és vidéki szálloda, vendéglő és kávéházi üzletek vannak eladásra előjegyezve, és minden üzletet személyesen ismerék.

Adás és vételt közvetítő irodám elhelyező irodával is összeköttetésben van, hol a legkiválóbb és legszakzerűbb személyzet áll a t. helybeli és vidéki szállodás, vendéglős és kávéháztulajdonos urak nagybecsű rendelkezésére.

Bárminemű megbízást gyorsan, pontosan és lelkiismeretesen teljesít. Kitünő tisztelettel

GROSZ ÖDÖN, Ujvilág-u. és Gerlőczy-u. sarok.

TELEFON: 18-68. >*< TELEFON: 18-68.

70—80 hektoliter apczvidéki kitünő minőségű fehér hegyibor, kizárólag ojtvány-szőlőből eladó. Bővebbet a tulajdonos:

**SCHLICHTER IZIDOR földbirtokosnál,
SZÜCSI, u. p. Apcz. =====**

SZÁLLODA ELADÁS!

Egy jó forgalmu és jó kezelésben levő szálloda más vállalkozás miatt azonnal eladó. Czim a kiadóhivatalban. (P. J. D.)

Eladó kávéház!

Kávéházamat, mely 22 év óta áll fenn a város legforgalmasabb helyén, ragyobb vállalat miatt azonnal eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál:

SUGÁR MIKSA kávéháztulajd. Szeged, Dr. Rózsa palota.

Boreladás!

Ráczevén 90 hektoliter fehérbor jutányos áron eladó. Bővebb felvilágosítás nyerhető:

Lehoczky Ferencznél, Rác-Almásán.

Néhány ezer hektoliter kiváló minőségű

VILÁGOS SÖRT

szándékozik egy magyarországi vidéki sörgyár BUDAPESTRE, kedvező feltételek mellett, szállítani. — Ajánlatok „A. B.” jelige alatt e lap kiadóhivatalához intézendők.

Szálloda-, kávéház- és vendéglő-átvétel.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy a győri „Nádor”-szállodát, Ujváros, Kossuth-utca, átvettem s azt a mai kor igényeinek megfelelőleg berendezve, 1. évi Junius hó 29-én ünnepélyesen megnyitottam.

Főgondomat fogja képezni mindenütt a tisztaság, az élőkékeny, gyors és pontos kiszolgálás. — Igyekezni fogok tisztán kezelt, jó italok kíméréssel a n. é. közönség pártfogását kiérdemelni. — Szíves pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel <<<<<<

KERSTINGER FRIGYES, szállodatulajdonos.

ELADÓ TELEK KIS-TÉTÉNYBEN szép fekvésű 5200 □-öl nagyságú telek pompás kilitással a villamos vasút és a m. kir. államvasutak közelében, Budapest közvetlen szomszédságában, villaépítésre vagy szőlőtermelésre kiválóan alkalmas kedvező feltételek mellett eladó. Bővebb felvilágosítás nyerhető a tulajdonosnál MACHER ERNŐNÉL KIS-TÉTÉNY, 53. szám a községház melletti házban.

BÉRLET

Az a' u' irott serfözde a Dréher Antal ur tulajdonát képező és

“PANNONIA”

név alatt közismeretű

váci szálloda épületét

1903. január 1-ével bérbeadja. — Ajánlatok Dr. Halász Frigyes ügyvédi irodájába (Budapest, V. Nádor-utca 14.) intézendők, ahol a bérleti feltételek iránt részletes felvilágosítás nyerhető.

DRÉHER ANTAL serfözdeje KÖBÁNYA.

Kávéház-eladás!

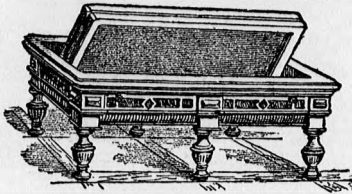
Egy 35.000 lakossal bíró alföldi városban jól menő KÁVÉHAZ azonnal átvehető. Napi bevétel 70 korona. Evi bér 2400 korona. Czim a kiadóhivatalban. (A.M.)

BUDAPEST,
VII. ker., Dob-utca 90.

SEIFERT HENRIK ÉS FIAI

>> **BÉCS,** <<
V. Bez., Mittersteig Nr. 28.

cs. és kir. udvari tekeasztal-gyár. Aranyéremmel díjmentesen szolgálunk. cs. és kir. szab. jégszekrénygyár.
Fordító-, karambol-asztal és gyermek-
tekeasztalok minden kivitelben. <<<<<



Teljes kávé-
házi berende-
zések a leg-
egyszerűbb és
alegdiszesebb
kivitelig.

Összes tekeasztal-berendezések.

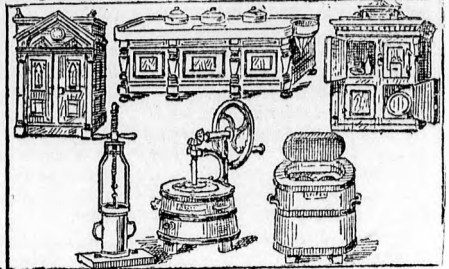
Ajánlják legújabb és legjobb szerkezetű jéggel hűthető szekrényeket
mészárosok, hentesek, vendéglősök, kávéosok és cukrászok részére.

Fagyaltkészítő <<<
>>>>>>> gépek.

Fagyalttartó <<<<<
>>>>> készülékek.

Ivóvíz-hűtők.

Teljes vendéglős- és
söntés-berendezések
a legjutányosabb árban.



A **valódi** és a **legjobb** orvosi szaktekintélyek
által ajánlott

ILONA

Artézi-savanyuviz

csak az „ARTESIA“ Budapesti ven-
dégelősök szikviz- és pezsgő-italok
gyár részvénytársaság gyárában

VII. ker., Egressy-ut 20/c. sz.
készül.

Kapható minden fűszerkereskedésben és vendéglőben.

== Sziveskedjék a cégre figyelni. ==

PÉCSETT a Hal-tér 3. szám alatt lévő
vendéglő bérbeadó, esetleg örök áron eladó.

Bővebb felvilágosítást ad: **JARÁNYI JÓZSEF**
pinczéregyleti ügynök Pécsent.

Vendéglő mézárszékkal

Selmeczbányán, hol a házban előkelő Club is van,
melyet a vendéglős étel-italal szintén ellát, november
1-től **bérbeadó**. Bővebbet háztulajdonosnál:

Budapesten, Vitkayné, Ürömi-utca 20. sz.

Szálloda és vendéglő-eladás.

Egy vidéki nagyobb városban, hol 10.000 lakos
van, — nagy vasuti forgalom, — csatlakozó ál-
lomás és cukorgyár közvetlen közelében, családi
körülmények miatt azonnal

bérbeadó, esetleg örök áron is eladó.

A szálloda és vendéglő áll: egy emeletes épület,
az emeleten 10 vendégszobával, téli és nyári ét-
terem, gyönyörű kert, ezenkívül egyleti helyiség
külön olvasó és játéktérrel, két fedett tekepálya,
2 hold kert, istállók és megfelelő gazdasági mel-
léképületekkel. Évi forgalom 60.000 korona. Ezen
szálloda és vendéglő teljesen berendezve azonnal
átvehető. Megkeresések „G. S. H.” jelige alatt e
lap kiadóhivatalához küldendők.

Egy nagyforgalmu szab. kir. városban, fényesen beren-
dezett **jómenetelű kávéház**, kimutatható 100.000
korona évi forgalommal, betegeskedés miatt

== **eladó.** ==

Tökével rendelkező komoly vevők ajánlatait „Nagy
jövő” jelige alatt továbbítja a kiadóhivatal.

BORHEGYI F.

ezelőtt **Láposy F. és Társa**

palaezkozott bor, pezsgő, likőr, cognac, rum és tea főraktára
BUDAPESTEN, Gizella-tér I. (Haas-palota)

ajánlja a legjobb

**francia és magyar pezsgőket,
cognacot és likőröket gyári áron.**

Belföldi borait az első hirneves bortermelőktől a leg-
jutányosabb áron szolgáltatja.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

CRISTOFLE & CIE

cs. és kir. udvari szállítók

legmagasabb kitüntetés minden kiállításnál.

Magyarországi főraktár:

Waldsteiner F.-nél

üveg-, porcellán-, fayence- és majolikaáruk gyári raktárában

BUDAPESTEN, IV.,

Mária Valéria-u. 5. (a Hungária szállóval szemben.)

„Christofle” a valódi ezüst egyedüli pótlója.

12 lovas kanál	K. 33.—	1 levesmérő	K. 11.—	1 mustártartó	K. 11.—
12 villa	„ 33.—	1 tejmérő	„ 6-50	1 keleti sőtartó	„ 4-50
12 kés	„ 34.—	1 főzelékes kan.	„ 8.—	1 salátakészlet	„ 12.—
12 kávéskanál	„ 17.—	1 kompotos kan.	„ 7-50	1 felvágókészlet	„ 14.—
12 csemegkezés	„ 30.—	1 mártásmérő	„ 6-50	1 ezukorfogó	„ 8-50
12 csemegevilla	„ 30.—	1 ezukorporkan	„ 7.—	1 ezetolaj-álv.	„ 24.—
12 csemegekan.	„ 30.—	1 halaskészlet	„ 10.—	1 kabarett-villa	„ 8.—
		4 palaezkalj	„ 17.—		